

REVIZIJA UČINKA

IZVJEŠĆE REVIZIJE UČINKA

PREVENCIJA POPLAVA U FEDERACIJI BIH

Sarajevo, siječanj 2013. godine

PREDGOVOR

Ured za reviziju institucija u Federaciji BiH u okviru svog poslovanja vrši finansijsku reviziju, reviziju učinka i druge specijalne revizije. Prilikom vršenja revizije, Ured za reviziju institucija u Federaciji BiH se pridržava odredbi Zakona o reviziji i ISSAI revizijskih standarda¹.

Revizija učinka predstavlja nezavisno i objektivno ispitivanje poduhvata vlade, njenih programa ili organizacija koje se odnose na jedan ili više aspekata: ekonomičnost, efikasnost i efektivnost, s ciljem ostvarivanja izvjesnih poboljšanja.

Ključni principi na kojima se temelji revizija učinka mogu se ukratko opisati na sljedeći način:

- **Princip ekonomičnosti** znači minimalan utrošak sredstava,
- **Princip efikasnosti** znači postizanje najboljeg rezultata korištenjem raspoloživih resursa,
- **Princip efektivnosti** podrazumijeva ostvarenje postavljenih ciljeva.

Ured za reviziju institucija u Federaciji Bosne i Hercegovine je izvršio reviziju učinka na temu „*Prevenција poplava u Federaciji BiH*“. Revizijom su obuhvaćene sljedeće institucije: Federalno ministarstvo poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva, Agencija za vodno područje rijeke Save, Agencija za vodno područje Jadranskog mora, Federalna uprava za inspekcijske poslove i deset županijskih ministarstava nadležnih za vode.

Prikazane su aktivnosti nadležnih institucija i utjecaj istih na prevenciju poplava sa aspekta planiranja, implementacije, a ispitan je i način koordinacije, nadzora i praćenja u ovoj oblasti. Provođenjem revizije, revizijski tim je došao do određenih nalaza koji su prezentirani predstavnicima nadležnih institucija na Fokus grupi.

Sukladno odredbama Zakona o reviziji institucija u Federaciji BiH, Ured za reviziju je dostavio Nacrt izvješća sa ciljem da se revidirani klijenti o istom očituju. Nakon očitovanja klijenata, data su pojašnjenja na komentare u Konačanom izvješću revizije učinka, koji Vam se dostavlja na dalju uporabu i postupanje.

Reviziju je proveo i Izvješće revizije učinka sačinio revizijski tim u sastavu: Vildana Džaferović, vođa tima i Mirsada Čengiđ, član tima.

Zamjenik generalnog revizora

Branko Kolobarić, dipl.oec.

Generalni revizor

Dr.sc. Ibrahim Okanović, dipl.oec.

¹ ISSAI standardi- Odluka o preuzimanju okvira međunarodnih standarda vrhovnih revizorskih institucija – ISSAI okvir u Bosni i Hercegovini („Službeni glasnik BiH“ broj 38/11)

KAZALO:

REZIME.....	1
1. UVOD.....	1
1.1. Pozadina.....	1
1.2. Cilj revizije i revizijska pitanja.....	2
1.3. Obim revizije i ograničenja.....	2
1.4. Kriterij revizije.....	2
1.5. Izvori i metode revizije.....	3
1.6. Struktura izvještaja.....	4
2. PREDMET I OBLAST REVIZIJE.....	5
2.1. Preventivne mjere zaštite od poplava.....	5
2.2. Povijest zaštite od poplava.....	5
2.3. Regulativa i institucionalni okvir.....	6
2.4. Uloga nadležnih institucija.....	6
2.4.1. Federalno ministarstvo poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva.....	6
2.4.2. Agencije za vodna područja.....	7
2.4.3. Županijska ministarstva nadležna za vode.....	7
2.4.4. Inspekcijski nadzor u prevenciji od poplava.....	7
3. NALAZI.....	8
3.1. Zakonski i drugi uvjeti u kojima se obavljaju preventivne mjere.....	10
3.1.1. Aktivnosti Agencija u planiranju preventivnih mjera u zaštiti od poplava.....	11
3.1.2. Aktivnosti županijskih ministarstava nadležnih za vode u planiranju preventivnih mjera u zaštiti od poplava.....	14
3.2. Implementacija preventivnih mjera zaštite od poplava.....	14
3.2.1. Aktivnosti Agencija za vodna područja rijeke Save i Jadranskog mora u implementaciji preventivnih mjera u zaštiti od poplava.....	15
3.2.2. Aktivnosti županijskih ministarstava nadležnih za vode u implementaciji preventivnih mjera u zaštiti od poplava.....	18
3.3. Koordinacija, nadzor i praćenje u zaštiti od poplava.....	19
3.3.1. Koordinacija institucija nadležnih za upravljanje vodama u Federaciji BiH.....	19
3.3.2. Nadzor i praćenje Federalnog ministarstva poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva u zaštiti od poplava.....	20
3.3.3. Inspekcijski nadzor.....	21
4. ZAKLJUČCI.....	22
4.1. Planiranje preventivnih mjera.....	22
4.2. Implementacija preventivnih mjera.....	23
4.3. Koordinacija, nadzor i praćenje.....	23
5. PREPORUKE.....	25
PRIVICI.....	27
REFERENCE.....	47

REZIME

Prevenција od poplava je od strateškog značaja za svaku državu, a štete koje nastaju uslijed poplava daju posebnu dimenziju ozbiljnosti pristupa u provođenju preventivnih mjera u zaštiti od poplava. I pored činjenice da već duži vremenski period postoje izgrađeni nasipi, da su regulirana korita brojnih vodotoka, kao i da postojeće akumulacije i retenzije u većoj ili manjoj mjeri učestvuju u zaštiti, sadašnje aktivnosti u prevenciji od poplava u Federaciji BiH su nedovoljne da bi značajnije utjecale na smanjenje štetnih posljedica. Vlada FBiH je prenijela upravljanje vodozaštitnim objektima u vlasništvu Federacije, koji su devastirani tijekom proteklog ratnog perioda, na Agencije za vodna područja.

Svi pokušaji da se u ovom izvješću nađu odgovori koji objašnjavaju sadašnju situaciju, prije svega kod nadležnog Federalnog ministarstva i Agencija, zašto je to tako, revizija je nailazila na odgovor da se osnovni problem nalazi u činjenici što su prikupljena sredstva nedovoljna, kako bi se unaprijedilo postojeće stanje u prevenciji i smanjio rizik od poplava. Ne sporeći tu činjenicu, revizija se fokusirala na ispitivanje, da li se i ta prikupljena sredstva usmjeravaju planski i racionalno. Na ovaj način nije se umanjio značaj nedostatka potrebitih sredstava za navedene namjene, naprotiv, nastojalo se odgovoriti na pitanje - na koji način se provode preventivne mjere u postojećim uvjetima i mogu li se ponuditi spremni/cjeloviti projekti koji bi se mogli realizirati korištenjem sredstava i iz drugih izvora.

NALAZI

Istraživanje je pokazalo da nisu osigurani potrebni preduvjeti u provođenju preventivnih mjera za uspostavljanje prihvatljive razine zaštite od poplava. Planiranje i implementacija se provodi bez usuglašavanja na istom vodnom području i na isti način je rasparčan sustav financiranja u kome svaka razina vlasti samostalno određuje prioritete. Na vodnom području u Federaciji BiH nije određen način koordinacije i usuglašavanje planova i programa, što prikazuju slijedeći nalazi:

- Sustav zaštite od poplava u Federaciji BiH je fragmentiran, a odgovornosti svake od razina vlasti nisu jasno određene;
- Planiranje preventivnih mjera zaštite od poplava se vrši na više razina vlasti po različitoj metodologiji, bez usuglašavanja na vodnom području i utvrđenih prioriteta;
- Implementacija preventivnih mjera je parcijalna i ne postoje indikatori učinka tako poduzetih mjera;
- Koordinacija institucija nadležnih za provođenje preventivnih mjera na vodnom području nije određena procedurama, a nadzor i praćenje se provode djelimično;
- Inspekcijski nadzor se provodi samostalno i nedovoljno je uvezan sa aktivnostima institucija nadležnih za upravljanje vodama.

ZAKLJUČCI

U fragmentiranom sustavu i podijeljenim nadležnostima i rasparčanim sistemom financiranja, nije moguće postići efikasnu preventivnu zaštitu od poplava.

- U posmatranom periodu nisu poduzete sve potrebite aktivnosti kako bi se sistem zaštite doveo u funkcionalno stanje. Od ukupno prikupljenih sredstava od vodnih naknada, samo 25% je utrošeno na zaštitu od poplava.
- Izgrađeni vodozaštitni objekti su devastirani u proteklom ratnom periodu i kao takvi ne mogu osigurati efikasnu zaštitu od poplava na ugroženom području. Agencije su u promatranom periodu, od ukupnih sredstava utrošile samo 8,3% sredstava za investicijsko i tekuće održavanje izgrađenih vodozaštitnih objekata.

- U promatranom periodu županijama je doznačeno oko 20 miliona sredstava više nego što su dobivali po ranijem Zakonu o vodama. I pored toga županije su samo 16% (oko 3 miliona KM) od ovih sredstava utrošili za zaštitu od poplava na površinskim vodama iz svoje nadležnosti.

Posljedica samostalnog planiranja i provođenja aktivnosti vezanih za preventivne mjere na svim razinama vlasti, bez koordinacije i usuglašavanja na vodnom području nije dobra osnova za postizanje efikasnosti u zaštiti od poplava. Nedostatak statistike o poduzetim mjerama zaštite i rezultatima istih, te analize rizika u odnosu na učestalost šteta na ugroženom području, bez utvrđenih prioriteta, različita metodologija planiranja ne oslikava ozbiljan pristup u rješavanju problema smanjenja rizika od poplava. Tome doprinosi i rasparčani sustav financiranja preventivnih mjera zaštite od poplava na vodnom području Federacije BiH.

PREPORUKE

Ured za reviziju institucija u FBiH preporučuje da se sustav zaštite od poplava u Federaciji BiH postavi na način koji omogućuje planiranje i implementaciju preventivnih mjera usuglašanih na cijelom vodnom području sa jasno određenim odgovornostima svake razine odlučivanja. Ukoliko bi se aktivnostima upravljalo sukladno sa dobrom praksom i Direktivama EC, bit će potrebno provesti neke manje i/ili veće promjene vezane za organizaciju i donošenje politika sa jasnim odgovornostima i uspostavljenim sustavom koordinacije. Institucije nadležne za upravljanje vodama trebaju razmotriti slijedeće preporuke za unapređenje sustava zaštite od poplava:

- Federalno ministarstvo poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva treba da hitno donese potrebne dokumente za implementaciju politike u sektoru voda i osigura provođenje postojećih, radi poduzimanja preventivnih mjera u svrhu zaštite života i imovine stanovništva. Ministarstvo treba da osigura provođenje politika koje je donio Parlament FBiH i Vlada FBiH, a odnose se na oblast voda i u okviru toga i zaštite od štetnog djelovanja voda. Osigurati jasne odgovornosti i uskladiti sve aktivnosti na razini Federacije prema utvrđenim prioritetima i vremenskoj dinamici.
- Agencija za vodno područje rijeke Save i Agencija za vodno područje Jadranskog mora, trebaju prilikom predlaganja i provođenja preventivnih mjera odrediti ciljeve i indikatore učinka prema kojima bi se mogli kvantificirati efekti poduzetih mjera i odrediti - koja se vrijednost dobila za novac, bez obzira da li se radi o parcijalnim ili cjelovitim projektima.
- Županijska ministarstva trebaju dati veći značaj prevenciji od poplava i osigurati osnovne pretpostavke za provođenje mjera zaštite od poplava, koje su u skladu sa politikama i dokumentima na federalnoj razini.

Ovo istraživanje treba poslužiti nadležnim institucijama da poduzmu aktivnosti i izvrše promjene radi osiguranja učinkovitog izvršavanja zadataka, te postizanja zacrtanih ciljeva za poboljšanje zaštite od poplava.

1. UVOD

1.1. Pozadina

Posljednjih godina poplave intenzivno pogađaju područje Federacije BiH i nanose velike materijalne štete koje su prema procjeni u 2010. godini iznosile oko 100 miliona KM². Indikativno je da se poplave ponavljaju, skoro svake godine, na istim područjima koja su identificirana u Nacrtu GPPOP-a. Kako ističu mediji, privrednici i nevladin sektor “Poplave uvijek iznenade jer nema prevencije”.³ Sa stanovišta privrednika, vlasti nisu učinile dovoljno u provođenju preventivnih mjera, što ima za posljedicu plavljenje objekata, poljoprivrednog zemljišta i naselja.

Istraživanja stručnjaka i studije⁴ ukazuju da su aktivnosti na rekonstrukciji i održavanju postojećih i izgradnji novih zaštitnih objekata nedovoljne i da je evidentna stagnacija. Prema procjeni stručnjaka⁵ „svaki uloženi dolar u prevenciju smanjuje štete od poplava i do osam puta“. Poplave kao prirodni fenomen, nije moguće spriječiti, ali poduzimanjem preventivnih mjera može se ublažiti štetno djelovanje voda.⁶

U Procjeni ugroženosti⁷ navedeno je da je Federacija BiH podložna iznenadnim bujičnim poplavama koje stvaraju velike štete. Programom zaštite⁸ određeno je da preventivne mjere zaštite od prirodnih i drugih nesreća, pa tako i od poplava, imaju prednost nad svim oblicima planirane zaštite. „Upravljanje rizicima od poplava-prevencija, zaštita i ublažavanje“ postiže se usklađenim i koordiniranim djelovanjem koje bi stvorilo značajnu dodanu vrijednost i poboljšalo sveukupnu razinu zaštite od poplava.⁹ Iako su Zakonom određeni rokovi za donošenje Strategije, kao i Prvog plana upravljanja vodama sa Programom mjera, nadležne institucije su donošenjem nove Uredbe o vrstama i sadržaju planova zaštite od štetnog djelovanja voda prolongirale zakonom određene rokove. Pored toga nisu se u dovoljnoj mjeri koristili i dopunjavali postojeći raspoloživi podaci iz stručnih studija u čijoj izradi su učestvovali stručnjaci iz nadležnog Federalnog ministarstva i Agencija. Ovo se prije svega odnosi na Nacrt Glavnog preventivnog plana odbrane od poplava, čiju su izradu navedene institucije naručile i financirale i isti koriste navedeni dokument za planiranje aktivnosti.

Planiranje i provođenje prevencije u zaštiti od poplava u nadležnosti je institucija više razina vlasti. Za ugrožena područja predviđaju se mjere koje treba planirati i provoditi prema utvrđenim prioritetima. U preliminarnom istraživanju revizije uočen je napredak u donošenju strateških, zakonskih i drugih planskih dokumenata. Taj napredak nije dovoljan i u većini slučajeva ne prati poduzimanje aktivnosti prevencije od poplava sukladno prioritetima. Između ostalog, tome doprinosi nedostatak koordinacije, kao i nedovoljna uključenost različitih razina pri planiranju i provođenju mjera za postizanje povećanja razine zaštite od poplava na cijelom vodnom području. U dosadašnjim revizijama¹⁰ i izvješćima drugih institucija, ukazano je da se ove aktivnosti provode fragmentirano i da nisu usklađene u okviru riječnog sliva.

Revizija smatra da na osnovu provedenog istraživanja može u dovoljnoj mjeri ukazati na nedostatke u aktivnostima prevencije od poplava, te da će animirati nadležne institucije da uspostave potrebitu koordinaciju u svrhu razmjene korisnih informacija i donošenja potrebitih politika.

² Informacija Federalne uprave civilne zaštite o poplavama na području FBiH za 2010. godinu (u daljem tekstu FUCZ)

³ Izjave u medijima i stručnjaka

⁴ Studija Zavoda za vodoprivredu Sarajevo i Mostar 2002. godina

⁵ Analiza „Bujice „krive“ za 250 miliona eura štete“ od strane stručnjaka: Jasna Pekić, Aner Zuković, Safet Šarić, Adnan Avdagić i Svetlana K. -zvor: web-site.

⁶ Izjave stručnjaka

⁷ Procjena ugroženosti Federacije BiH od prirodnih i drugih nesreća koju je izradila FUCZ, a donijela Vlada FBiH, 2005. godine

⁸ Program razvoja zaštite i spašavanja ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća u FBiH za period 2007-2011. godine, koju je usvojio Parlament FBiH

⁹ Direktiva 2007/60 EC tačka. 5

¹⁰ Izvješće o reviziji finansijskih izvješća 2005. i 2009. godine;

1.2. Cilj revizije i revizijska pitanja

Cilj revizije je da se procijeni da li postojeći način planiranja omogućuje efikasnost u implementaciji preventivnih mjera i da li doprinosi smanjenju štetnog djelovanja voda na vodnom području u Federaciji BiH.

Sukladno postavljenim ciljevima revizija je tražila odgovore na slijedeća pitanja:

- Da li je postojeći način planiranja prevencije usmjeren ka postizanju efikasnosti?
- Da li je planiranje i poduzimanje preventivnih mjera usmjereno na prioritete?
- Da li koordinacija doprinosi efikasnom upravljanju vodama u cilju bolje zaštite od poplava?
- Da li se rezultati praćenja i nadgledanja koriste u svrhu jačanja prevencije?
- Da li se funkcija inspeksijskog nadzora koristi za jačanje prevencije?

1.3. Obim revizije i ograničenja

Jedan od ciljeva upravljanja vodama je i zaštita od štetnog djelovanja voda koja se postiže poduzimanjem preventivnih mjera.¹¹ Revizija je obuhvatila institucije nadležne za poduzimanje preventivnih mjera na razini Federacije i županija. Sagledana je uloga i aktivnosti Federalnog ministarstva poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva i nadležnih Agencija za vodna područja, te županijskih ministarstava nadležnih za vode¹². Revizija je sagledala inspeksijski nadzor i njegovu ulogu u zaštiti od poplava, kao i način koordinacije u planiranju nadzora.

U cilju zaštite od štetnog djelovanja voda nadležne institucije osiguravaju planiranje i provođenje mjera zaštite, potrebna financijska sredstva, koordinaciju, nadzor i praćenje. Mjere i aktivnosti zaštite dijele se na: planiranje preventivnih mjera (prije poplava), aktivnu obranu od poplava (za vrijeme poplava) i sanaciju posljedica štetnog djelovanja voda (neposredno nakon poplava).¹³ Revizijom je obuhvaćeno planiranje i provođenje preventivnih mjera (prije poplava), odnosno Prva-pripremna faza koju provode nadležne institucije kao redovitu aktivnost tijekom godine i/ili duži vremenski period.

Revizijom su obuhvaćene aktivnosti planiranja i provođenja preventivnih mjera koje institucije provode, kao redovite poslove tijekom godine, kada ne postoji neposredna opasnost od poplava ili eventualnog nailaska velikih voda. Fokus revizije je na planiranju i provođenju mjera prevencije na vodnom području u periodu za 2009. i 2010. godinu. Pored navedenog perioda revizija će sagledati i aktivnosti institucija u 2011. godini kako bi utvrdili da li je došlo do izvjesnih promjena u odnosu na prethodno stanje.

Revizija ispitivanjem nije obuhvatila aktivnu obranu od poplava (kada prijeti neposredna opasnost od poplava), niti način utvrđivanja procjene šteta. Takođe, nisu obuhvaćene aktivnosti vezane za druge oblasti, a koje na indirektni način mogu utjecati na štetno djelovanje voda, osim koordinacije u planiranju prevencije. Tu se prije svega misli na aktivnosti institucija za okoliš, prostorno planiranje i civilnu zaštitu.

Ovo Izvješće se ne bavi promjenama koje su nastale prije revizijskog perioda, osim onoliko, koliko to doprinosi opisu realnog stanja koje je obuhvaćeno obimom revizije.

1.4. Kriterij revizije

Sustav upravljanja vodama je složen i fragmentiran i javna odgovornost institucija za upravljanje sustavom zaštite od poplava sagledana je stavljanjem u kontekst postavljenih kriterija (kako bi trebalo biti) i aktivnosti koje su provodile nadležne institucije (postojeće stanje):

¹¹ Upravljanje vodama obuhvata tri aspekta i to: zaštitu voda, korištenje voda i zaštitu od voda. Navedeni aspekti su osim institucija iz oblasti voda, predmet rješavanja resornih, a i drugih institucija.

¹² Posjetom obuhvaćen: Unsko-sanski kanton, Srednjobosanski kanton, Zeničko-dobojski kanton i Kanton Sarajevo, a svi 10 kantona je dostavilo tražene podatke.

¹³ Članak 89 stav 4 Zakona o vodama

- Zaštita od poplava zahtijeva integraciju različitih razina kod donošenja odluka u svrhu sačinjavanja jedinstvenog plana zaštite ili skupa planova usklađenih na razini vodnog područja.¹⁴
- Preventivnim mjerama treba dati prednost nad svim planiranim mjerama i te aktivnosti treba implementirati prema određenim prioritetima do 2011. godine.¹⁵
- Planiranje ulaganja sredstava i određivanje prioriteta vrši se korištenjem kriterija proizašlih iz Nacrta Glavnog preventivnog plana.¹⁶
- Sukladno dobroj praksi, projekti definiraju cilj zaštite i očekivane mjerljive rezultate;
- Koordinacija i usuglašenost aktivnosti u vremenu i prostoru na razini Federacije i županija, uvjet je za osiguranje jedinstvenog provođenja mjera.¹⁷
- Praćenje implementacije trebalo bi osigurati informacijama o koristima mjera, mogućnosti realizacije spram raspoloživih financijskih sredstava i/ili iznalaženja uvjeta za njihovu realizaciju.

Navedeni kriteriji proizilaze iz javne odgovornosti nadležnih institucija koje imaju obavezu da kreiraju i predlažu mjere i aktivnosti na osnovu stanja u oblasti za koje su i uspostavljene. U kreiranju dokumenata prema kojim je revizija vršila procjenu efikasnosti u provođenju aktivnosti prevencije poplava, učestvovalo je nadležno Federalno ministarstvo, a u nekim i Javna poduzeća za vodna područja, čiji su pravni slijednici Agencije za vodna područja. Samo saznanje o postojanju navedenih dokumenata, stvara i obavezu na njihovo provođenje i pozivanje na iste, a posebno na one dokumente koje donosi Parlament FBiH, kao što je Program zaštite i spašavanja ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća u FBiH.

1.5. Izvori i metode revizije

Podaci i informacije prikupljeni su radi sticanja potpune i objektivne slike o planiranju i poduzimanju preventivnih mjera u zaštiti od poplava. Prikupljeni su podaci i informacije od nadležnih institucija u oblasti voda na Federalnoj i županijskoj razini:

- Federalnog ministarstva poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva,
- Agencije za vodno područja Save,
- Agencije za vodno područja Jadranskog mora,
- Županijskih ministarstava nadležnih za vode i
- Nadležnih inspekcija za vode.

U kontekstu aktivnosti nadležnih planskih razina prikupljena je dokumentacija na osnovu koje se planiraju, i provode preventivne mjere. Korišteni su i dokumenti i preporuke Direktiva EC, koje je potpisala BiH.

Kako bi se shvatila logika i način funkcioniranja sustava zaštite od poplava prikupljeni su podaci i informacije o organizaciji zaštite od poplava u Federaciji BiH, načinu koordinacije, monitoringu i nadzoru:

- Proučavanjem studija, koje su izradile stručne institucije, sa prijedlogom mjera zaštite na slivovima rijeka, odnosno cijelom vodnom području;

¹⁴ Direktiva 2007/60/EC

¹⁵ Program razvoja zaštite i spašavanja ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća koji je donio Parlament FBiH za period 2007-2011. godinu

¹⁶ Izvor: Nacrt GPP:-Osnovni kriterij za utvrđivanje redosljeda i prioriteta ulaganja za smanjenje poplavnog rizika izračunava se stavljanjem u korelaciju ekonomskih pokazatelja koji se odnose na troškove koje predstavljaju procijenjena potrebna sredstva za ulaganje u zaštitu od poplava u odnosu na procjenu godišnjih šteta odnosno koristi ulaganja. Na vodnom području rijeke Save unutar 25 ugroženih područja postoje 4 grupe područja razvrstanih po vrijednosti interne stope rentabiliteta i prioriteta za ulaganje izražene u intervalima. Prema tom kriteriju ustanovljen je rentabilitet ulaganja na ovim ugroženim područjima, kao i Vodnom području Jadranskog mora za 12 ugroženih područjarazvrstanih u 4 grupe. Takođe je naveden način na koji se grupišu područja na vodama I kategorije po prioritetu zaštite od poplava u odnosu na vjerovatnoću pojave ranga 1/100 godina

¹⁷ Zaključci iz Procjene ugroženosti Federacije BiH od 2005. godine

- Proučavanjem, relevantnih za predmet revizije, strateških i okvirnih planova, izvješća, dostupnih statistika;
- Proučavanjem međunarodnih studija i praksi u rješavanju problema prevencije.

Prikupljena je dokumentacija nadležnih ministarstava na federalnoj i županijskoj razini i Agencija za vodna područja koja objašnjava način planiranja prevencije, a određeni podaci su prikupljeni metodom intervjua i upitnika. Revizija je prikupila i informacije i podatke o poduzimanju prevencije u susjednim zemljama, kako bi imala saznanja o načinu na koji te zemlje provode aktivnosti prevencije u zaštiti od poplava. Korištena su i druga izvješća i prezentacije, kao i dostupne publikacije i informacije sa web-site.

Informacije službi civilne zaštite o procijenjenim štetama od poplava u Federaciji BiH sagledane su u kontekstu načina na koji su institucije iz oblasti voda ove informacije koristile pri planiranju i donošenju odluka za poduzimanje preventivnih mjera.

Da bi se dobili odgovori na revizijska pitanja korištene su poznate metode i tehnike kao što su: analiza dokumentacije, statističke metode, deskriptivna metoda, provođenje intervjua, upitnika, kao i kombinacija nekih metodskih pristupa.

Koordinacija, praćenje i nadzor u oblasti voda sagledana je kako bi se dobila slika o načinu razmjene informacija, njihove svrhe i korištenja potrebitih podataka u planiranju i provođenju prevencije, kao i suradnja sa drugim institucijama¹⁸. Da bi se sagledao utjecaj inspeksijskog nadzora na planiranje i poduzimanje preventivnih mjera za zaštitu od poplava, obavljani su razgovori i analizirana izvješća.

Revizija se ponekad suočavala sa problemima kod prikupljanja podataka. Bilo je neophodno potvrđivati podatke kod različitih institucija, jer nema statističkog evidentiranja podataka o efektima poduzetih preventivnih mjera, niti evaluacije istih, što može sa sobom nositi rizik pogrešne interpretacije. Radi određenih provjera i potvrda revizija je uspostavila suradnju sa stručnjacima iz ove oblasti, kao i sa akademskom zajednicom. Obzirom da ne postoji jedinstvena baza podataka o poduzetim preventivnim mjerama i efektima istih, revizija je na osnovu izvješća o implementaciji godišnjih programa izvela konstatacije analizom i komparacijom prikupljenih podataka.

1.6. Struktura izvještaja

Izvješće je strukturirano na slijedeći način:

- Prvo poglavlje daje osnovne informacije o indikacijama problema i cilju revizije, revizijskim pitanjima, kriterijima, obimu i ograničenjima, izvorima i metodama revizije;
- Poglavlje dva opisuje ulogu nadležnih institucija u planiranju i provođenju preventivnih mjera u zaštiti od poplava u FBiH;
- Poglavlje tri predstavljaju nalaze revizije;
- U poglavlju četiri iz nalaza revizije izvedeni su zaključci;
- Poglavlje pet prikazuje preporuke čijom implementacijom bi se mogla osigurati bolja zaštita od poplava;
- Prilozi sadrže dodatne analize i statističke pokazatelje.

Na kraju Izvješća revizije učinka date su Reference svih korištenih materijala u ovoj studiji sa navedenim podacima o izvoru istih.

¹⁸ Prostorno uređenje, zaštita okoliša, civilna zaštita i dr.

2. PREDMET I OBLAST REVIZIJE

2.1. Preventivne mjere zaštite od poplava

Prevenција od poplava kao prva faza zaštite od poplava je sastavni dio upravljanja vodama koje obuhvata i korištenje voda i zaštitu voda. Zakonom o vodama je određeno je da su Bosna i Hercegovina, Federacija, županija, grad i općina nadležni za upravljanje vodama.¹⁹ Ciljevi i načela upravljanja vodama koji se odnose i na osiguranje prevencije od poplava određeni su Zakonom o vodama.

Preventivne mjere, kao Prva pripremna faza zaštite od poplava, moraju imati prednost nad svim oblicima planirane zaštite. Ove mjere provode se kontinuirano tijekom godine i/ili u dužim vremenskim periodima kako bi se stvorile osnove za zaštitu od poplava. Preventivne mjere obuhvataju administrativno-stručne i građevinsko-tehničke stručne mjere koje su međusobno uslovljene unutar sektora voda, kao i sa drugim sektorima.²⁰

Cilj prevencije je da se omogući kontroliran i neškodljiv protok vode kako bi se spriječilo ili umanjilo izlivanje rijeka iz korita. Prevenciju u zaštiti od poplava nadležne institucije osiguravaju planiranjem mjera zaštite, gradnjom i upravljanjem zaštitnim vodnim objektima i gradnjom novih nasipa, brana, pregrada, objekata za stabilizaciju dna i obala, objekata za odvođenje unutarnjih voda i dr.

U Federaciji BiH se pod prevencijom odnosno zaštitom od poplava podrazumijeva provođenje aktivnosti i mjera u cilju smanjenja ili sprečavanja ugroženosti ljudi i materijalnih dobara od štetnog djelovanja voda i otklanjanje njihovog djelovanja.²¹

2.2. Povijest zaštite od poplava

U zadnjih dvadesetak godina urađeno je više stručnih studija o stanju vodotoka na vodnom području u kojima su identificirana ugrožena područja i predložene mjere zaštite od poplava.²² U studijama se ističe da prevencija od poplava nije na zadovoljavajućoj razini i evidentna je stagnacija.

Prema starom Zakonu o vodama²³ planiranje i provođenje prevencije je bilo u nadležnosti Javnih poduzeća za vodno područje Save i Jadranskog mora. Aktivnosti prevencije su nadležna poduzeća provodila na vodnom području, odnosno na svim vodotocima u cijeloj Federaciji BiH, a financirane su namjenskim sredstvima od vodnih naknada u iznosu od 70%. Uredbom o planovima obrane od poplava iz tog perioda²⁴, predviđeno je donošenje preventivnih i operativnih planova zaštite od poplava. Sukladno Uredbi izrađen je Nacrt Glavnog preventivnog plana obrane od poplava.

Organizacija, odgovornosti i način financiranja preventivnih mjera zaštite od poplava promijenjen je novim zakonskim okvirom. Prema novom Zakonu o vodama²⁵ prevencija od poplava je u nadležnosti Agencija za vodna područja rijeke Save i Jadranskog mora za površinske vode I kategorije i županija za vode II kategorije, a promijenjen je i način raspodjele sredstava od vodnih naknada. Također je donesena i nova Uredba o vrsti i sadržaju planova zaštite od štetnog djelovanja voda.

Planiranje preventivnih mjera je u većoj ili manjoj mjeri povezano sa zaštitom okoliša i zaštitom ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća, kao i prostornim planiranjem. U Programu razvoja zaštite i spašavanja ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća naglašen značaj prevencije. Navedeni Program sadrži i poglavlje „zaštite od poplava“, kao i Akcioni plan kojima su određene mjere prevencije, nosioci aktivnosti i rokovi implementacije.²⁶ Program daje teorijski okvir

¹⁹ Članak 21. Zakona o vodama

²⁰ Programom razvoja zaštite i spašavanja ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća u FBiH za period 2007-2011.godine GPPOP i druge stručne studije, izjave odgovornih osoba iz nadležnih institucija

²¹ Članak 85. Zakona o vodama („Službene novine Federacije BiH“ broj: 70/06)

²² Vodoprivredna osnova BiH donesena 1984.godine; Okvirna vodoprivredna osnova iz 1996.godine; stručne studije iz 2002.godine; Nacrt Glavnog preventivnog plana obrane od poplava u FBiH iz 2008.godine; i druge dostupne studije iz BiH i okruženja.

²³ Zakon o vodama iz 1998.godine

²⁴ Uredba o planovima obrane od poplava po starom Zakonu o vodama donesena je 2002.godine

²⁵ Novi Zakon o vodama donesen je 2006.godine

²⁶ Programom je predviđena izrada projekata uređenja vodotoka. Osiguranje potpune koordinacije i usaglašenost u implementaciji, te jedinstveno uređenje vodotoka i pritoka i jedinstveno provođenje preventivnih mjera prema Procjeni ugroženosti

za prevenciju zaštite od poplava, te navodi da konkretne mjere prevencije trebaju razraditi nadležne institucije kroz operativne planove.

2.3. Regulatorna i institucionalni okvir

Osnovna teritorijalna jedinica za upravljanje vodama je vodno područje. Utvrđena su dva vodna područja, koja su podijeljena na slivove i podslivove. Vodno područje Save je dio međunarodnog riječnog bazena Dunava (dio međunarodnog podbazena Save) i obuhvata površinu od 67% vodnog područja u FBiH. Vodno područje Jadranskog mora obuhvata dijelove međunarodnih riječnih bazena Neretve sa Trebišnjicom, rijeka Cetine i Krke i obuhvata površinu oko 33% vodnog područja u Federaciji BiH. Površinske vode na vodnom području su podijeljene na vode I kategorije (u nadležnosti Federacije) i vode II kategorije (u nadležnosti županija). Vodnom području Save pripada 15 vodotoka i 5 akumulacija. Vodnom području Jadranskog mora pripada 8 vodotoka, 8 vještačkih akumulacija i 3 prirodna jezera i močvarna područja. Kod nekoliko rijeka upravljanje vodama je podijeljeno pa je gornji tok u nadležnosti županija, a donji tok u nadležnosti Federacije.²⁷

Radi zaštite od poplava s obzirom na stupanj ugroženosti područja se mogu razvrstati na kategorije o čemu propis donosi federalni ministar. Na osnovu prijedloga ministra Vlada FBiH²⁸ donosi Odluku o ugroženim područjima. Vlada FBiH je donijela Uredbu o vrsti i sadržaju planova zaštite od štetnog djelovanja voda i utvrdila donošenje dva plana za zaštitu od štetnog djelovanja voda.²⁹ Jedan od tih planova je plan upravljanja poplavnim rizikom³⁰ koji ima u fokusu prevenciju od poplava, uzimajući u obzir karakteristike određenog riječnog bazena i podbazena. Drugi plan odnosi se na aktivnu obranu od poplava i leda³¹ i nije bio predmet ove revizije.

Upravljanje rizicima od poplava, zaštita i ublažavanje, odnosno prevencija je komponenta integralnog koncepta upravljanja vodama koja proizilazi i iz Direktiva EC i dokumenata nastalih na osnovu istih.³² Preporuke se odnose na potrebu izrade jedinstvenog plana upravljanja rizicima od poplava ili skupa planova usklađenih na razini vodnog područja.

Sredstava za realizaciju aktivnosti zaštite od poplava osiguravaju se iz namjenskih sredstava od vodnih naknada i drugih izvora.³³ Utvrđeni su i kriteriji za raspodjelu vodnih naknada i prihoda prikupljenih na osnovu zakupa vodnog dobra na vodama I kategorije. Sredstava se procentualno raspoređuju na: agencije za vodna područja (40%), proračune županija (45%) i Fond za zaštitu okoliša FBiH (15%). Prihodi prikupljeni od zakupa javnog vodnog dobra na površinskim vodama II kategorije u cjelosti pripadaju proračunima županija. Zakonom je predviđena mogućnost da se način raspodjele sredstava od vodnih naknada može i promijeniti o čemu odlučuje Vlada Federacije, svake dvije godine.

2.4. Uloga nadležnih institucija

2.4.1. Federalno ministarstvo poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva

Federalno ministarstvo poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva: vrši upravne, stručne i druge poslove u oblasti vodoprivrede, a ministar organizira i osigurava efikasno obavljanje svih poslova iz nadležnosti ministarstva za oblast za koju je ministarstvo i osnovano.³⁴ Ministarstvo je nadležno za izradu i predlaganje svih propisa iz ove oblasti i donošenje podzakonskih akata. Pored navedenog, vrši

²⁷ Rijeka Spreča nizvodno od ušća Jale pripada vodama I kategorije, a uzvodno od ušća Jale pripada vodama II kategorije.

²⁸ Članak 86. Zakona o vodama gdje je bio određen rok za donošenje Odluke o ugroženim područjima (2008.godine)

²⁹ Na osnovu Člana 90. Zakona o vodama donesena je 2009.godine Uredba o vrsti i sadržaju planova zaštite od štetnog djelovanja voda

³⁰ Plan upravljanja poplavnim rizikom sadrži: a) Preliminarna procjena poplavnih rizika za svako vodno područje i ista sadrži mapu vodnog područja, opis poplava i opis mogućih poplava u budućnosti. Na osnovu ovoga određuju se područja za koja se smatra da postoje značajni rizici od poplava. b) Mape opasnosti od poplava i mape poplavnih rizika obuhvataju područja koja mogu biti poplavljena i moguće štete. (rok za izradu 6 godina od donošenja ove uredbe- 2015.godina), c) Planovi upravljanja poplavnim rizikom donose se na nivou vodnog područja (rok za izradu 8 godina od donošenja ove uredbe- 2017.godina), d) Prvi plan upravljanja poplavnim rizikom treba biti usklađen sa Planom upravljanja vodama (koji je trebao biti donijet 2012.godine).

³¹ Federalni operativni plan odbrane od poplava donesen je za: 2004., 2005., 2007., 2009. i 2011. godine

³² Direktiva EC 2000/60 Evropskog Parlamenta i Vijeća od 22.12.2000. godine i Direktiva EC 2007/60 Evropskog Parlamenta i Vijeća od 23.10.2007. godine, Priručnici

³³ Izvori sredstava su opća i posebna vodna naknada, prihoda po osnovu zakupa javnog vodnog dobra, Budžeta Federacije, županija, grada i općina, kreditnih sredstava, sredstava osiguranih posebnim zakonom, donacija i ostalih sredstava, u skladu sa Zakonom o vodama.

³⁴ Zakon o organizaciji uprave u Federaciji BiH („Službene novine FBiH“ broj: 35/05)

upravni nadzor nad provođenjem Zakona o vodama i podzakonskih akata, kao i upravni nadzor nad radom Agencija za vodna područja. Ministarstvo daje saglasnost na Statut, planove i izvješća agencija za vodna područja i ima svog predstavnika u upravnim odborima Agencija.

U poduzimanju preventivnih mjera zaštite od poplava na cijelom području Federacije BiH, ministarstvo ima mogućnost, putem Sektora za vodoprivredu, da osigura suradnju i koordinaciju sa drugim razinama vlasti po svim pitanjima koja su od zajedničkog interesa. Ministarstvo je obavezno osigurati izvršavanje propisa i međunarodnih ugovora na području cijele Federacije i ima pravo tražiti od nižih razina vlasti sve potrebite podatke o stanju iz oblasti voda, pa tako i zaštite od poplava. Niže razine vlasti su obavezne postupati po Zakonu o vodama i dostavljati tražene podatke.

2.4.2. Agencije za vodna područja

Provođenje zadataka upravljanja vodama na razini Federacije u nadležnosti je Agencija za vodna područja i to: Agencija za vodno područje rijeke Save i Agencija za vodno područje Jadranskog mora³⁵ (u daljem tekstu Agencije). Agencije su posebno nadležne za površinske vode I kategorije i za planiranje i provođenje mjera na izgrađenim zaštitnim vodnim objektima u vlasništvu i od značaja za Federaciju u svrhu zaštite od poplava. Radi rješavanja specifičnih problema Agencije mogu osnivati područne urede. U cilju zaštite od štetnog djelovanja voda Agencije provode mjere zaštite, gradnju i održavanje zaštitnih vodnih objekata.

Agencija ima obavezu uspostave Informacionog sistema voda na području za koja su nadležna. Isti treba da sadrži informacije o nadležnosti svih aktera u sektoru voda i način razmjene i objedinjavanje informacija u sektoru voda i iz drugih oblasti.

Za rad Agencija Upravni odbori donose trogodišnje okvirne i finansijske planove u kojima se i planiraju mjere prevencije.³⁶ Takođe, donose godišnji i finansijski plan i usvaja izvješće o radu Agencije. Posebna odgovornost Upravnog odbora je da provodi utvrđenu politiku i naloge Federalnog ministarstva poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva, te donosi opće akte Agencije. Kontrolu poslovanja Agencija vrši Nadzorni odbor.³⁷

2.4.3. Županijska ministarstva nadležna za vode

U skladu sa Zakonom o vodama Federacije BiH, upravljanje vodama iz nadležnosti županija osiguravaju županijska ministarstva. Način organizacije i obavljanja tih poslova uređuje se posebnim propisom županija. Županija može svojim propisom određene poslove prenijeti na grad i/ili općinu na svom području.

U vršenju poslova i zadataka u oblasti voda, između ostalog, županijska ministarstva su nadležna za planiranje i provođenje preventivnih mjera u zaštiti od štetnog djelovanja voda u okviru svoje nadležnosti. Za korištenje sredstava od vodnih naknada županije su bile dužne uspostaviti posebnu instituciju³⁸ i donijeti godišnji plan i/ili program utroška sredstava za zaštitu od poplava na vodama II kategorije.

2.4.4. Inspeksijski nadzor u prevenciji od poplava

U nadležnosti Federalne inspekcije je vršenje nadzora nad površinskim vodama I kategorije, a u nadležnosti županijskih inspekcija je vršenje nadzora nad površinskim vodama II kategorije.³⁹ Federalni vodni inspektori su dužni međusobno saradivati i informirati se o pojavama, problemima i načinu rješavanja pojedinih slučajeva, kao i sa inspektorima na nižim razinama vlasti i institucijama u oblasti voda.

³⁵ Agencija za vodno područje rijeke Save (sa sjedištem u Sarajevu) i vodno područje Jadranskog mora (sa sjedištem u Mostaru) u skladu sa članom 207. i 209. Zakona o vodama iz 2006. godine su pravni slijednici Javnog preduzeća za vodno područje Save i Jadranskog mora koja su egzistirala po Zakonu o vodama iz 1998. godine

³⁶ Donosi Okvirni trogodišnji i finansijski plan kojim se određuje i osigurava dostizanje određenih ciljeva, a između ostalog i onih koji se odnose na mjere prevencije za smanjenje štetnih uticaja poplava. Upravni odbor ima 5 članova koje imenuje Vlada Federacije BiH

³⁷ Nadzorni odbor ima 3 člana koje imenuje Vlada Federacije BiH

³⁸ Članak 177 stav 1. točka 2 i stav 2 i 3 Zakona o vodama

³⁹ Članak 38. Zakona o inspekcijama („Službene novine Federacije BiH“ broj: 69/05)

3. NALAZI

Zaštita od poplava je jedan od aspekata upravljanja vodama, koje nadležne institucije provode samostalno i na različit način, na više razina vlasti. Revizija je ispitala preventivne mjere koje provode nadležne institucije na ugroženim područjima u okviru zaštite od štetnog djelovanja voda u „Prvoj pripremljivoj fazi“ što obuhvata planiranje, gradnju i upravljanje zaštitnim vodnim objektima, kao što su nasipi, brane, pregrade, objekti za stabilizaciju dna i obala i drugo. Agencije provode navedene preventivne mjere, kao redovite aktivnosti, na površinskim vodama I kategorije, a županijska ministarstva na površinskim vodama II kategorije samostalno u okviru istog vodnog područja.⁴⁰

Vlada FBiH je prenijela provođenje upravljanja i odredila da Agencije uspostave funkcionalan sustav zaštite od poplava na područjima na kojima su izgrađeni vodozaštitni objekti. Ovi objekti su devastirani tokom proteklog ratnog perioda, a Vlada FBiH nije odredila iz kojih sredstava će se financirati dovođenje u funkcionalno stanje navedenih objekata. Za uspostavu odgovarajućeg sustava zaštite od poplava u Federaciji na osnovu podataka iz Nacrta Glavnog preventivnog plana obrane od poplava (u daljem tekstu: Nacrt GPPOP-a) potrebno je oko 380 miliona KM, što podrazumjeva dovođenje u funkciju izgrađenih vodozaštitnih objekata i izgradnju novih.

U promatranom periodu nisu osigurana sredstva na godišnjem nivou koje je bilo potrebno ulagati prema Nacrtu GPPOP-a. Samo za investicijsko ulaganje i tekuće održavanje izgrađenih vodozaštitnih objekata, prema Nacrtu GPPOP-a potrebno je godišnje oko 16 miliona, a u promatranom periodu Agencije su uložile na godišnjoj razini oko 9 miliona KM.⁴¹ Naredna tablica prikazuje utrošak sredstava za preventivne mjere u odnosu na ukupno utrošena sredstva:

Tablica broj 1: Ukupno utrošena sredstva i ulaganja u preventivne mjere u 2009. i 2010. godini u milionima KM

Institucije nadležne za vode	Ukupno utrošena sredstva od vodnih naknada	Iznos - procenat realiziranih sredstava za preventivne mjere	Štete u 2010.g
Agencije za vodno područje rijeke Save	28,3	13,1	47 %
Agencije za vodno područje Jadranskog mora	7,2	2,1	29 %
Županije* (ukupno)	36,4	3,2	9 %
Ukupno sredstava	71,9	18,4	25 %

*Izvor: Podaci iz izvješća Agencija, Programa utroška sredstava od vodnih naknada i drugih izvora u županijama i podaci iz popunjenih tablica i izvješća FMPVŠ

Podaci u tablici ukazuju da su institucije za upravljanje vodama u Federaciji BiH nadležne za prevenciju od poplava na godišnjoj razini za ove aktivnosti u promatranom periodu prosječno ulagale oko 56% sredstava predviđenih u Nacrtu GPPOP-a. Za uspostavljanje sustava zaštite od poplava prema navedenom dokumentu potrebno je oko 23 godine, a stavljanjem u koorelaciju sadašnjeg ulaganja sredstava biće potrebno preko 40 godina.

Na samom kraju 2011. godine donesena je Strategija upravljanja vodama FBiH kojom su određeni strateški i operativni ciljevi i mjere za dostizanje tih ciljeva koje treba implementirati u periodu od 12 godina. Što se tiče segmenta zaštite od štetnog djelovanja voda procijenjena sredstva za ulaganje su bila daleko veća od procijenjenih potrebitih sredstava iz Nacrta GPPOP-a. Pored toga navedene su institucije koje bi prikupljanjem vodnih naknada osigurale sredstva za implementaciju mjera. Oko 1/3 sredstava treba se osigurati u proračunima svih razina vlasti u Federaciji BiH. Imajući u vidu činjenicu da u Proračunu FBiH za 2011., 2012., kao i tek usvojenom Proračunu za 2013. godinu za ove namjene nije bilo odobrenih sredstava, to je već sada upitna realnost provođenja ovih aktivnosti.⁴²

Sagledavajući namjere vlasti izražene kroz proračune usvojene u posljednje tri godine i eventualno prikupljena sredstva od vodnih naknada, otvara se pitanje, da li će u narednom periodu doći do

⁴⁰ Napominjemo da i druge institucije u Federaciji BiH provode mjere koje se odnose na zaštitu od štetnog djelovanja voda, ali iste pored institucija nadležnih za vode poduzimaju te aktivnosti u „II i III fazi“ kada nailazi velika voda i aktivnosti koje se odnose na prirodne i druge nesreće (požari, zemljotresi i dr.), ali one nisu bile predmet revizije. Civilna zaštita, Meterološka, Fond za zaštitu okoliša i drugi (te institucije su korištenje kao izvori potrebnih podataka)

⁴¹ U posmatranom periodu u Federaciji BiH utrošeno je oko 72 miliona KM za aktivnosti u upravljanju vodama. Fondu za zaštitu okoliša u posmatranom periodu je dato više od 12 miliona KM

⁴² Citat iz očitovanja Federalnog ministarstva poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva na Nacrt Izvještaja revizije učinka „Prevenција poplava u FBiH“, od 24.12.2012. godine

implementacije zacrtanih ciljeva iz Strategije upravljanja vodama u FBiH. Za ostvarivanje Operativnog cilja 1. prema Strategiji upravljanja vodama,⁴³ na godišnjoj razini potrebno je osigurati oko 45 miliona KM. U odnosu na navedeno, sadašnja situacija pokazuje da se u promatranom periodu, na godišnjoj razini osiguravalo oko 20% ili nešto više od 9 miliona KM.

Zakonom o vodama određena je raspodjela sredstava od vodnih naknada između krajnjih korisnika.⁴⁴ Fondu za zaštitu okoliša od vodnih naknada pripada na godišnjoj razini prosječno oko 6 miliona KM. Bitno je istaći da navedeni Fond samostalno raspoređuje ova sredstva, bez adekvatne koordinacije sa institucijama nadležnim za upravljanje vodama. Vlada FBiH na prijedlog Federalnog i županijskih ministarstava nadležnih za upravljanje vodama i Federalnog ministarstva okoliša može promijeniti postojeći način raspodjele sredstava od vodnih naknada. U promatranom periodu nije bilo aktivnosti vezanih za navedene promjene. Nakon posjete revizije i razgovora sa odgovornim osobama iz nadležnog Federalnog ministarstva, pokrenute su određene aktivnosti. Tako je u drugoj polovici 2011. godini, Vlada FBiH je donijela Zaključak⁴⁵ da nadležno ministarstvo za vode u suradnji sa federalnim Agencijama, predloži usuglašeni prijedlog raspodjele sredstava od vodnih naknada u korist Agencija za vodna područja. Do okončanja revizije navedeni zaključak nije realiziran.

Što se tiče raspodjele sredstava između različitih segmenata upravljanja vodama, u okviru kojih je i zaštita od poplava, zakonskim, a ni drugim aktima nije određen procenat sredstava koji će se ulagati u zaštitu od poplava, zaštitu voda i korištenje voda. Pomenutim Zaključkom Vlade FBiH, preporučeno je županijskim vladama da uspostave (odrede) instituciju za korištenje sredstava od vodnih naknada i da poduzmu mjere da se dio sredstava iz vodnih naknada koje pripadaju županijama prioritetno koriste za uređenje i regulaciju vodotoka i zaštitu od poplava u općinama ugroženim od poplava na svom području. Analizom dokumentacije utvrđeno je da većina županija najveći dio sredstava od vodnih naknada ulažu u vodosnabdjevanje i zaštitu voda i sami određuju prioritete.

Za izradu godišnjih i trogodišnjih planova Agencije su kao osnovu koristile Nacrt GPPOP-a, kojim su određeni kriteriji rentabiliteta za investicijsko ulaganje i provođenje drugih mjera neophodnih za smanjenje poplavnog rizika na ugroženim područjima na razini pojave velikih voda ranga 1/100. Na osnovu navedenog kriterija uspostavljene su i grupe i redosljed prioriteta. Takođe, u ovom dokumentu predstavljen je i prvi orjentacioni pokazatelj za prioritetne aktivnosti zasnovan na principu da je sprečavanje propadanja ranije izgrađenih vodozaštitnih objekata (tekuće i investiciono ulaganje) prvi prioritet, pogotovo uzimajući u obzir stanje objekata i ograničena sredstva u sektoru voda. U narednoj tabeli dati su podaci o tekućem i investicijskom ulaganju sredstava po grupama prioriteta:

Tabelica br 2.: Procenat ulaganja u prevenciju prema grupama prioriteta na vodnom području rijeke Save i Jadranskog mora u KM

Grupa prioriteta po Nacrtu GPP-a	Vodno područje rijeke Save	Vodno područje Jadranskog mora
I grupa	32%	7%
II grupa	2%	59%
III grupa	12%	0,5%
IV grupa	21%	8%
Ostalo na vodama I kategorije	17%	21%
Niže razine vlasti-vode II kateg.	16%	4,5%
Ukupno	100%	100%

Izvor: Podaci dostavljeni od strane agencija i izvješća Agencija

Iz navedene tablice vidi se da su Agencije na različit način planirale, da su na različit tretirale prioritete i da su financirale aktivnosti nižih razina vlasti za koje nisu nadležne. Kako izjavljuju nadležni iz Agencija prilikom planiranja aktivnosti i određivanju prioriteta, rukovodili su se stanjem na terenu.⁴⁶ Međutim, kako se navodi u Nacrt-u GPPOP logično je da u zavisnosti od stanja objekata prioritet imaju ona područja gdje je vrijednost postojećih vodnih objekata veća i gdje se očekuju veće štete.

⁴³ Operativni cilj 1. iz Strategije: obnova i sanacija postojećih, te izgradnja i održavanje sistema zaštitnih vodnih objekata u cilju povećanja stepena sigurnosti obrane od poplava

⁴⁴ Županije, Agencije za vodna područja i Fond za zaštitu okoliša

⁴⁵ Zaključak Vlade FBiH broj: 831/11

⁴⁶ Detaljnije Prilog broj 6 Odgovori Agencija na pitanja iz upitnika koji se odnose na određivanje kriterija za prioritete

Na osnovu opće slike stanja prevencije od poplava u nastavku su prikazani nalazi o aktivnostima institucija u I pripreмноj fazi zaštite od štetnog djelovanja voda:

1. planiranju preventivnih mjera u zaštiti od poplava,
2. implementaciji preventivnih mjera u zaštiti od poplava,
3. koordinaciji, nadzoru i praćenju zaštite od poplava,

3.1. Zakonski i drugi uvjeti u kojima se obavljaju preventivne mjere

Sustav zaštite od poplava u FBiH obuhvata oko 130 km izgrađenih nasipa, obodnih kanala više od 70 km, te odvodne kanale i regulacije korita rijeka u dužini oko 20 km na vodama I kategorije.⁴⁷ Na nekim područjima na vodotocima I kategorije uopće nema izgrađenih zaštitnih vodnih objekata. U studijama su samo djelimično prikazani podaci za vodotoke II kategorije, koji uslijed neodržavanja mogu imati utjecaj na zaštitu od poplava na ugroženim područjima uz vode I kategorije.

Federalno ministarstvo poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva nije sačinilo prijedlog ugroženih područja razvrstanih na kategorije ugroženosti.⁴⁸ Prema studijama na vodotocima I kategorije je identifikovano 35 ugroženih područja na kojima se trebaju poduzimati preventivne mjere zaštite od poplava. U narednoj tabeli dati su podaci o izgrađenim zaštitnim vodnim objektima:

Tablica br. 3: Zaštitni vodni objekti

Vodna područja u FBiH	Ugrožena područja		
	sa izgrađenim zaštitnim objektima	sa djelimično izgrađenim zaštitnim objektima	bez zaštitnih objekata
Vodno područje rijeke Save	2	11	8
Vodno područje Jadranskog mora	2	5	7
Ukupno	4	16	15

Izvor: odgovori Agencije za vodna područja Save i Jadranskog mora (detaljnije Prilog broj 4)

Agencije za vodna područja planiraju tekuće i investicijsko održavanje vodozaštitnih objekata u vlasništvu Federacije, koji su izgrađeni na vodotocima I kategorije, na osnovu Odluka Vlade FBiH. Ovi objekti su devastirani dešavanjima u proteklom ratnom periodu te je zaustavljen njihov dalji razvitak. Pored toga, zbog nedostatka finansijskih sredstava i poduzimanja parcijalnih rješenja koji nisu detaljno proučeni i koordinirani tijekom proteklih godina izgrađeni vodozaštitni objekti ne predstavljaju adekvatnu zaštitu za smanjenje rizika i šteta od poplava.⁴⁹

Bitno je napomenuti da institucije iz drugih oblasti pri planiranju svojih aktivnosti (prostorno planiranje, zaštita okoliša i drugi) moraju uzeti u obzir zaštićena i ugrožena područja. Obzirom da nisu određena i označena ugrožena područja u posljednje vrijeme, aktuelan je problem bespravne gradnje u dolinama rijeka pogotovo u blizini velikih gradova. Takođe i nepostojanje prostornih planova i neriješeni imovinsko-pravni odnosi na trasi regulacija u nekim slučajevima predstavlja prepreku za provođenje preventivnih mjera. Jedan takav primjer je na ugroženom području Sarajevskog polja, gdje se poplave ponavljaju svake godine. Zbog prethodno navedenih neriješenih pitanja na ovom ugroženom području planirane preventivne mjere koje su se trebale implementirati na osnovu cjelovitog projekta i osiguranih finansijskih sredstava, nisu završene.

Sadašnjim Zakonom o vodama u Federaciji BiH nije data definicija preventivnih mjera niti u jednoj fazi upravljanja vodama, te dolazi do miješanja odgovornosti u poduzimanju prevencije u svim fazama. Takođe, ni drugim aktima nije definisano i objašnjeno, šta su to preventivne mjere, kao što je to slučaj u propisima zemalja u okruženju⁵⁰. Samo je Parlament FBiH u okviru Programa razvoja zaštite i spašavanja ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća u FBiH za period 2007-2011.godine odredio koje su to pripreმne radnje koje predstavljaju preventivne mjere u „I fazi zaštite od poplava“. U sastavu navedenog Programa je i Akcioni plan u kojem su navedene institucije koje trebaju dalje razraditi ove mjere u okviru svojih operativnih planova i provesti u okviru redovitih poslova.

⁴⁷ Procjena sadašnje razine zaštite od poplava i izrada programa poboljšanja – ZZV Sarajevo i Mostar 2002. godina

⁴⁸ Članak 86. Zakona o vodama i članak 46 Uredbe o vrstama i sadržaju planova zaštite od štetnog djelovanja voda

⁴⁹ Studije stručnjaka iz 2002.godine i Nacrт GPPOP, Strategija upravljanja vodama

⁵⁰ Članak 107. i član 115. Zakona o vodama Republike Hrvatske

Pored toga, u Direktivi EC iz 2007. godine navedeno je da je prihvaćeno Saopštenje Komisije od strane Evropskog parlamenta pod nazivom "Upravljanje rizicima od poplava-prevencija, zaštita i ublažavanje" u kome je iznijet stav da je usklađeno i koordinirano djelovanje na razini Zajednice stvorilo značajnu dodanu vrijednost i poboljšalo sveukupnu razinu zaštite od poplava. Međutim, da bi te mjere bile efikasne treba da budu što više usklađene u okviru riječnog sliva. Pored toga je navedeno da se planovi upravljanja riječnim slivom izrade za svako vodno područje što će doprinijeti stvaranju integralnog plana i ublažavanje posljedica poplava.⁵¹

Osnovni planski dokumenti za upravljanje vodama, u okviru kojih je i planiranje zaštite od poplava, nisu na vrijeme doneseni. Umjesto da se na vrijeme donose Prvi plan upravljanja vodama, donesena je Uredba o vrstama i sadržaju planova zaštite od štetnog djelovanja voda, kojom su prolongirani rokovi za izradu ovog plana.⁵² U nedostatku metodologije i planova smanjenja rizika od poplava, nadležne institucije su između ostalog koristile Federalni plan obrane od poplava kojim su određene institucije i aktivnosti u fazi aktivne obrane od poplava. U ovom dokumentu su jasno određene institucije, aktivnosti, kao i način koordinacije, razmjene informacija i izvješćivanje na vodnim područjima u Federaciji BiH.⁵³ Federalno ministarstvo poljoprivrede i šumarstva zaduženo je za implementaciju dokumenata proizašlih iz Okvirne direktive o vodama. Jedan od njih je i dokument o procesu planiranja⁵⁴ koji predstavlja podlogu za donošenje planova upravljanja vodama u kojima će sve zemlje članice ugraditi specifičnosti za svoje područje.

Kao osnovu za planiranje i provođenje ovih aktivnosti nadležne institucije su imale na raspolaganju Nacrt GPPOP-a u kojem su navedena ugrožena područja sa predloženim mjerama i procijenjenim rentabilitetom ulaganja.⁵⁵ Pored toga institucije su imale na raspolaganju i Procjenu ugroženosti od prirodnih i drugih nesreća u Federaciji BiH.⁵⁶ Ove dokumente su kao osnovu za planiranje aktivnosti koristile Agencije za vodna područja. Na županijskoj razini zaštita od poplava se planirala u okviru Programa utroška sredstava od vodnih naknada i najčešće na osnovu zahtjeva općina na tom području. Županije su ove aktivnosti planirale i realizirale na vodama II kategorije, najčešće neovisno, bez usuglašavanja i koordinacije sa aktivnostima koje su provodile Agencije na vodama I kategorije na istom vodnom području. Uloge i aktivnosti institucija u planiranju preventivnih mjera na svim razinama dati su u nastavku izvješća. (shematski prikaz: Prilog broj: 1)

Radi boljeg razumjevanja i logike koja može unaprijediti postojeći sustav zaštite od poplava revizija je svoja saznanja potvrđivala i kod stručnjaka - eksperata iz oblasti voda.⁵⁷ Stručnjaci su između ostalog istakli, da sadašnji sustav zaštite od poplava u Federaciji BiH nije uspostavljen na način da omogućuje efikasno i efektivno provođenje preventivnih mjera. To se prije svega odnosi na podijeljenost površinskih voda na kategorije, te nejasnih i nedorečenih odgovornosti različitih razina vlasti koji upravljaju vodama u FBiH, kao i rasparčanost sredstava od vodnih naknada.

3.1.1. Aktivnosti Agencija u planiranju preventivnih mjera u zaštiti od poplava

Proces planiranja u Agencijama počinje od prijedloga sektora koji se dostavljaju u sektor koji je zadužen za finansijsko planiranje. Zahtjevi se upoređuju sa planiranim prihodima i na osnovu raspoloživih sredstava za tu godinu planiraju administrativno-stručne mjere, te aktivnosti tekućeg i investicijskog održavanja, odnosno građevinsko-tehničke stručne mjere.

Prilikom izrade planova Agencije su se pozivale na Nacrt GPPOP, ali nisu planirale sredstva po grupama rentabiliteta koje su navedene u ovom dokumentu. Agencije su koristile informacije o stanju vodotoka I kategorije i vodozaštitnih objekata koje im dostavljaju izvođači radova, uvidom u stanje na

⁵¹ Uvodni dio članak 3., 4., 5., 6., 8. Direktive EC, 2007.godine, te Poglavlje II članak 4. stav 2. točka d. (efikasnost izgrađenih objekata za zaštitu od poplava)

⁵² Uredba donesena 2009.godine

⁵³ Federalni operativni plan od poplava-FOP

⁵⁴ Vodič broj 11 – Procesi planiranja, 2003.godine

⁵⁵ Nacrt GPPOP izrađen je po narudžbi Federalnog ministarstva poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva 2008.godine, ali isti nije usvojen od strane nadležnog ministarstva kao ni Vlade FBiH

⁵⁶ Procjenu ugroženosti je donijela Vlada FBiH na prijedlog Federalne uprave civilne zaštite, koja je na osnovu informacija sa terena i procijenjenim štetama u prethodnom periodu identificirala ugrožena područja od poplava.

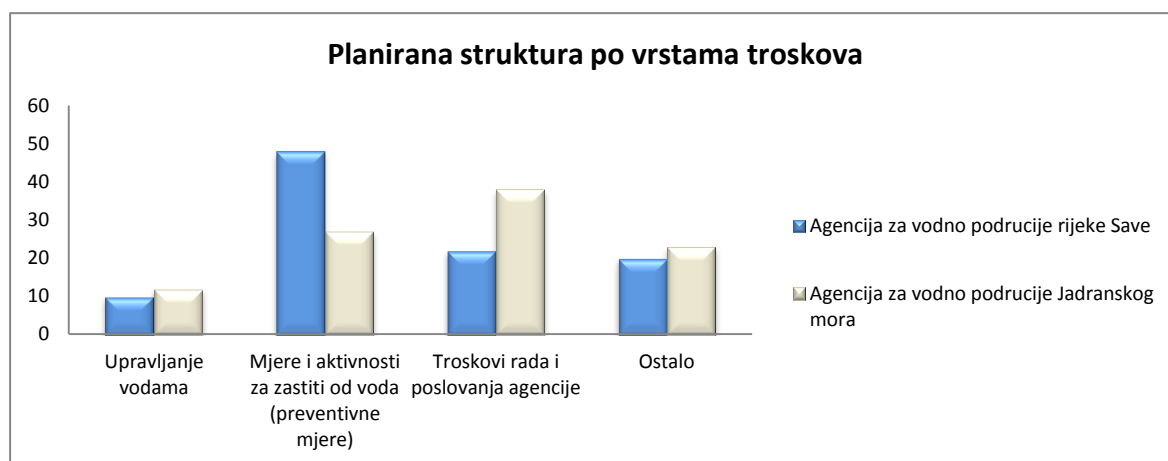
⁵⁷ stručnjaci sa Građevinskog fakulteta i Instituta za hidrotehniku i Zavoda za vodoprivredu dd Sarajevo

terenu, te stručne procjene uposlenika. Godišnji i trogodišnji planovi ne sadrže detaljan program mjera sa razlozima ulaganja u pojedine mjere, kao ni podatke o efektima koji se mogu postići poduzimanjem tih mjera. Umjesto toga u planovima je naveden samo opći cilj koji govori da se aktivnosti planiraju za zaštitu od poplava.

Agencije nemaju u potpunosti informacije o planiranju aktivnosti institucija na nižim razinama vlasti na istom vodnom području, kao i informacije o štetama za područja pogođena poplavama. Informacije o štetama, koje na osnovu prikupljenih podataka sa terena izrađuje Federalna uprava civilne zaštite (u daljem tekstu: FUCZ), ne sadrže sve podatke o iznosima šteta na svim područjima koja su bila pogođena poplavama. Podaci o štetama sa kojima raspolaže FUCZ, a odnose se na štete koje su nastale na privrednim i stambenim objektima, poljoprivrednom zemljištu i ostalo, najčešće nisu evidentirani u Informacionom sistemu voda (u daljem tekstu: ISV) koji je u nadležnosti Agencija.

U Federaciji BiH se po različitoj metodologiji planiraju sredstava za aktivnosti upravljanja vodama, pa tako i zaštite od poplava. Postoje nejasnoće i nedorečenost propisa koji se odnose na planiranje i korištenje sredstava od vodnih naknada. Osnovnim Zakonom o vodama⁵⁸ određeno je samo u koje svrhe se koriste prihodi od vodnih naknada i navedene grupe poslova. Međutim, ove aktivnosti nisu dalje razrađene, niti precizirane u drugim aktima i procedurama. Agencije su planirale preventivne mjere samo na površinskim vodama I kategorije, iako iste imaju naziv Agencije za vodno područje. Revizija je svjesna da u Zakonu o vodama postoji i niz nedorečenosti, među kojima su i zadaci i nadležnost Agencija za vodna područja. Međutim, Agencije sudjeluju u pripremi politike sektora i voda i regulative koji se odnosi na vode i te aktivnosti su obavezne pripremati objedinjeno za cijelo područje Federacije.⁵⁹

Agencije su koristile različitu metodologiju u planiranju svojih redovitih poslova i aktivnosti. U tom smislu revizija je imala otežavajuće okolnosti prilikom kompariranja podataka za iste vrste aktivnosti, koje su u finansijskim planovima prikazivane na različit način. Za provjeru i utvrđivanje tačnih podataka, revizija je tražila dodatna obrazloženja i objašnjenja od Agencije za vodno područje Jadranskog mora kako bi mogla komparirati podatke. Revizija iz naprijed navedenih i prikupljenih dokaza prikazuje planiranu strukturu po vrstama troškova u ukupnim troškovima za promatrani period, a koja se odnosi na: upravljanje vodama, mjere i aktivnosti na zaštiti od štetnog djelovanja voda, troškove rada agencija i ostale troškove:

*Izvor: godišnji planovi Agencija za vodna područja (detaljnije Prilog broj 6)

Kako je vidljivo iz grafikona, a prema podacima iz godišnjih planova Agencija za vodno područje rijeke Save je u strukturi troškova planirala više sredstava za mjere i aktivnosti na zaštiti od štetnog djelovanja voda, a manje za svoje troškove rada, dok je ta situacija suprotna kod Agencije za vodno područje Jadranskog mora.

⁵⁸ Korištenje prihoda: član 178. Zakona o vodama

⁵⁹ Članak 156. stav 1.točka 10. i stav 2. Zakona o vodama

U namjeri da se prikaže različita metodologija u planiranju aktivnosti, izvršena je komparacija planova između dvije Agencije, obzirom da na području Federacije BiH ne postoji jedinstvena metodologija vezana za način planiranja kako na federalnom, tako i nižim razinama vlasti. Koristeći raspoložive planske podloge revizija je sagledala način na koji su Agencije u okviru svojih redovitih aktivnosti u I pripreмноj fazi planirale preventivne mjere iz grupe poslova „Mjere i aktivnosti na zaštiti od štetnog djelovanja voda“.

Agencija za vodno područje rijeke Save planirala je u okviru grupe poslova na zaštiti od štetnog djelovanja voda podgrupe koje sadržavaju pojedinačne aktivnosti vezane za administrativne i građevinsko-tehničke poslove za koje su posebno planirana sredstva za:

- troškove pripreme i tekuće održavanje objekata u vlasništvu FBiH i troškove investicijskog održavanja objekata u vlasništvu FBiH koji ujedno podrazumijevaju i izgradnju novih vodozaštitnih objekata;
- izradu projektne dokumentacije i preventivne radove odbrane od poplava i
- objekte korištenja voda, zaštite voda i zaštite od voda na površinskim vodama II kategorije.

Agencija za vodno područje Jadranskog mora planirala je korištenje sredstava po osnovnim vrstama troškova. U odnosu na drugu Agenciju nije planirala podgrupe već konkretne projekte za pojedinačne aktivnosti, a ne prema strukturi koja bi omogućila upoređivanje podataka o planiranju administrativnih i građevinsko-tehničkih mjera između dva vodna područja u Federaciji BiH. Ilustracije radi, u narednoj tabeli su prezentirani podaci Agencija o planiranju sredstava za navedene mjere:

Tablica br.4 – Mjere i aktivnosti na zaštiti od štetnog djelovanja voda u milionima KM

Rb	Struktura sredstava utrošenih za mjere i aktivnosti na zaštiti od poplava	Agencija za vodno područje Save		Agencija za vodno područje Jadranskog mora	
		2009.g	2010.g	2009.g	2010.g
1.	Tekuće i investiciono održavanje objekata u vlas. FBiH	3,2	2,7	---	---
2.	Izrada projektne dokumentacije i preventivne aktivnosti i radovi odbrane od poplava na p. v. I kateg.	3,3	3,8	---	---
3.	objekti korišt. voda, zaštita voda i zaštita od voda na p. v. II kategorije	1,4	1,2	---	---
	Ukupno: mjere i aktivnosti na zaštiti od voda	7,9	7,7	1,1	1,4

Izvor: godišnji planovi Agencija

Kao što je vidljivo u tablici podatke po podgrupama u okviru Mjera i aktivnosti na zaštiti od štetnog djelovanja voda nije planirala Agencija za vodno područje Jadranskog mora već je u Planu aktivnosti navela samo pojedinačne projekte i poslove. Revizija se nije upuštala u razvrstavanje navedenih podataka o pojedinačnim projektima na podgrupe poslova prikazanih u gornjoj tabeli. Takođe, na osnovu godišnjih planova Agencija gotovo je nemoguće odrediti koje mjere zaštite od štetnog djelovanja voda pripadaju I pripreмноj fazi, a koje se odnose na II i III fazu.

Naredni primjer može poslužiti kao ilustracija da se sredstva ne planiraju prema stvarnim potrebama i prioritetima. Agencija za vodno područje rijeke Save je u posmatranom periodu planirala oko 2,6 miliona KM za objekte korištenja voda, zaštite voda i zaštite od voda koji nisu u njenoj nadležnosti, a na osnovu Odluke Vlade FBiH.⁶⁰ Agencija za vodno područje Save je upućivala zahtjev⁶¹ za nedostajućim sredstvima u iznosu od oko 5 miliona KM za ulaganje u vodoprivredne objekte iz njene nadležnosti, koji većinom štite poljoprivredno zemljište od poplava⁶². Ovom zahtjevu nije udovoljeno, iako je prema navedenoj Odluci, Agencija imala obavezu da za aktivnosti iz nadležnosti nižih razina dodijeli oko ½ potrebnih sredstva koja su se mogla iskoristiti za obnovu nasipa na ovom području.

⁶⁰ Odlukom Vlade FBiH 14.6.2001.godine dati su na upravljanje Agenciji za vodno područje Save

⁶¹ Dopis Agencije za vodno područje Save od 21.3.2001.godine i izjave odgovornih

⁶² Izjava: Kako navode nadležni u Agenciji, Savski nasip je na dionici Prud za cca 80 cm niži od odbrambenih nasipa u Republici Hrvatskoj tako da postoji prijetnja izlivanja vode iz korita u slučaju poplava.

Poseban problem postoji u Agenciji za vodno područje Jadranskog mora⁶³ koja u posljednje dvije godine nije uspjela završiti postupak javne nabavke za tekuće održavanje izgrađenih zaštitnih objekata na svom području. U postojećoj situaciji Agencija je provodila alternativna rješenja zaštite postavljanjem vreća sa pjeskom, kao kratkoročnu i djelimičnu zaštitu.⁶⁴

3.1.2. Aktivnosti županijskih ministarstava nadležnih za vode u planiranju preventivnih mjera u zaštiti od poplava

Planiranje preventivnih mjera zaštite od poplava, njihova izvodljivost i obim, kao i način provođenja određene su u okviru Programa utroška sredstava od vodnih naknada.

Navedeni Program izrađuje županijsko ministarstvo nadležno za vode koje upućuje poziv općinama na svom području da dostave svoje planirane prioritete koji se odnose na zaštitu voda, korištenje voda i zaštitu od voda. Prema izjavama nadležnih u županijskim ministarstvima zahtjevi općina najčešće premašuju raspoloživa sredstva i u većini slučajeva zahtjevi se odnose na rješavanje potreba za vodosnabdjevanjem. Županijska ministarstva većinom uvažavaju zahtjeve općina u okviru raspoloživih sredstava, bez detaljne analize stanja na površinskim vodama II kategorije i potreba u segmentu prevencije od poplava i dodjeljuju sredstva bez adekvatnih kriterija.⁶⁵ Takođe, ista najčešće samostalno planiraju aktivnosti, bez usuglašavanja sa institucijama na Federalnoj razini.

U promatranom periodu od vodnih naknada županijama je pripalo oko 36,4 miliona KM u okviru kojih su planirane mjere za vodosnabdjevanje, zaštitu voda i zaštitu od voda, a u okviru istih minimalno su planirane sredstva za provođenje mjera u zaštiti od poplava. U većini županija nije ni uspostavljena posebna institucija za korištenje sredstava od vodnih naknada, kako je to regulirano propisima na federalnoj razini. Poslove u sektoru vodoprivrede obavljaju uposlenici ministarstava, kojima su između ostalog dati i poslovi vezani za zaštitu od poplava na vodotocima II kategorije. Županije nisu u cijelosti osigurale osnovne pretpostavke za zaštitu od poplava, niti su odredili ugrožena područja na vodama II kategorije. U većini ministarstava aktivnosti u sektoru za vodoprivredu obavlja 1-2 uposlenika, a najčešće su to pomoćnici ministra.⁶⁶

Za osiguranje zaštite od štetnog djelovanja voda županijski ministar nadležan za vode treba posebnim planovima odrediti potrebne mjere za zaštitu, visinu troškova i način njihove provedbe.⁶⁷ Planiranje preventivnih mjera za površinske vode II kategorije iz nadležnosti županija nisu šire razrađene u propisima koji su doneseni na federalnoj razini. Ostavljena je obaveza županijama da određena pitanja urede županijskim zakonom o vodama i odrede način poduzimanja mjera za svaki aspekt upravljanja vodama uvažavajući prioritete. Polovina županija nisu donijela osnovni propis o vodama, kojim bi odredili organizaciju i način zaštite od poplava iz svoje nadležnosti.

3.2. Implementacija preventivnih mjera zaštite od poplava

Agencije su kao osnovu za implementaciju preventivnih mjera koristile svoje godišnje i trogodišnje planove na koje je suglasnost dalo Federalno ministarstvo poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva, a donijela Vlada FBiH. Na županijskoj razini implementacija mjera u okviru njih i zaštite od poplava se provodila na osnovu programa utroška sredstava od vodnih naknada koje je donijela Vlada ili Skupština županija.

Mjere i aktivnosti prema Akcionom planu iz Programa zaštite od poplava,⁶⁸ nadležne institucije su realizirale samo djelimično. Navedenim dokumentima je određeno da se mjere zaštite od poplava za dovođenje sustava u funkcionalno stanje trebaju realizirati do 2011.godine. Akcioni plan je okvirni dokument koji su institucije trebale razraditi kroz svoje operativne planove.

⁶³ Izvješća i izjave nadležnih u Agenciji za vodno područje Jadranskog mora

⁶⁴ Prema izjavi odgovornih osoba u Agenciji za vodno područje Jadranskog mora postavljano je 17.000 vreća sa pijeskom na oštećeni nasip uz rijeku Neretvu u Čapljini

⁶⁵ Ministarstvo USK i ZE-DO kantona

⁶⁶ Informacije iz Strategije voda i opzervacije na terenu

⁶⁷ Članak 90. i 92. Zakona o voda

⁶⁸ Program zaštite i spašavanja ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreće u FBiH za period 2007-2011. godine, u kojem se nalazi dio Program zaštite od poplava, donio je Parlament FBiH, po članku 23. Zakona o Zaštiti i spašavanju ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća („Sl.novine FBiH“, broj 39/03);

Agencije ističu da nisu učestvovala u izradi navedenog Programa iako su po Akcijskom planu navedene kao nosici aktivnosti. Međutim, institucije samim uspostavljanjem za vršenje aktivnosti u nekoj oblasti istovremeno dobivaju i javnu odgovornost u provođenju poslova koje su im date u nadležnost, a koje proizilaze iz politika i dokumenata koje donosi zakonodavna vlast. Samo saznanje o postojanju nekog dokumenta vezanog za izvršavanje osnovnih poslova, stvara obavezu da nadležne institucije provode aktivnosti za implementaciju zacrtanih ciljeva. Ovo se posebno odnosi na dokumente koje donosi Parlament FBiH, kao što je Program zaštite i spašavanja ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća u FBiH.

3.2.1. Aktivnosti Agencija za vodna područja rijeke Save i Jadranskog mora u implementaciji preventivnih mjera u zaštiti od poplava

Na vodotocima I kategorije Agencije su poduzimale parcijalne preventivne mjere i ustanovljeno je da se iste provode na osnovu projekata koji ne sadrže procjenu efekata ovako poduzetih mjera. Kako ističu odgovorni moguće je procijeniti efekte samo implementacijom cjelovitih projekata na ugroženom području, a ne na osnovu poduzetih parcijalnih mjera. Dobra praksa zemalja u okruženju je evidentiranje podataka kojim je moguće upoređivati poduzete mjere na vodotocima iz godine u godinu, kao i ostvarene efekte u zaštiti od poplava.⁶⁹

U okviru redovitih poslova Agencije su poduzimale u većini slučajeva parcijalne mjere na ranije izgrađenim vodozaštitnim objektima, te na uređenju i regulaciji vodotoka. Analizom izvješća o poslovanju konstatirano je da su sredstva utrošena po strukturi troškova, kako je prikazano u narednoj tablici:

Tablica br 5. – Mjere i aktivnosti na zaštiti od štetnog djelovanja voda u 2009 i 2010.godine u milionima KM

Rb	Struktura sredstava utrošenih za mjere i aktivnosti na zaštiti od poplava	Agencija za vodno područje Save		Agencija za vodno područje Jadranskog mora	
1.	Tekuće i investicijsko održavanje objekata u vlas. FBiH	4,9	37%	1,5	68%
2.	Preventivne aktivnosti i radovi obrane od poplava na p. v. I kategorije	5,0	38%	0,6	24%
3.	Projektne dokumentacije na površinskim vodama I kategorije.	0,6	5%	0,1	4%
4.	objekti korišt. voda, zaštita voda i zaštita od voda na p. v. II kategorije	2,6	20%	0,9	4%
	Ukupno: mjere i aktivnosti na zaštiti od voda	13,1	100%	2,1	100%

Izvor: godišnja izvješća Agencija

Podaci iz tablice pokazuju da su Agencije u promatranom periodu pored aktivnosti iz svoje nadležnosti financirali i aktivnosti iz nadležnosti drugih razina vlasti, a prema Odluci Vlade FBiH. Istovremeno su nadležni u Agencijama isticali da im nedostaju sredstava za tekuće i investicijsko održavanje devastiranih vodozaštitnih objekata i za izradu cjelovitih projekata za ugrožena područja za koje su nadležni.

Pregledom ulaganja sredstava na 35 ugroženih područjima ustanovljeno je da su na 23 ugrožena područja poduzimane parcijalne preventivne mjere.⁷⁰ Na 11 ugroženih područja nisu poduzimane nikakve aktivnosti, a na jednom ugroženom području nije bilo ulaganja, jer prema dostavljenim podacima mjere zaštite su urađene u ranijem periodu.

Ulaganje sredstava u prevenciju od poplava posmatrano u periodu 2009-2011.godine nije pratilo redosljed po grupama prioriteta iz Nacrta GPPOP-a.⁷¹ Stavljanjem u korelaciju podataka o predloženim mjerama iz Nacrta GPPOP-a sa dostavljenim podacima Agencija o implementiranim mjerama na ugroženim područjima, evidentno je da je većina predloženih mjera ostavljena za dugoročnu implementaciju. Analizom podataka o ulaganju sredstava na ugroženim područjima u odnosu na grupe prioriteta iz Nacrta GPPOP-a može se konstatovati da su Agencije ulagale sredstva različito po grupama prioriteta. U nastavku teksta date su pojedinačne konstatacije o ulaganju sredstava u preventivne mjere u zaštiti od poplava po grupama prioriteta za oba vodna područja:

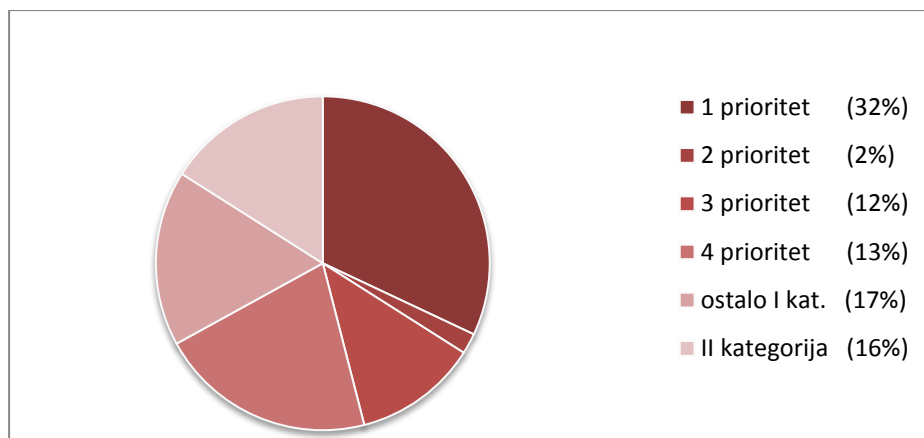
⁶⁹ Statistika voda –Republika Hrvatska

⁷⁰ 2009.g, 2010.g i 2011.godina detaljnije Prvitak broj 8

⁷¹ Osnovni kriterij za utvrđivanje redosljeda i prioriteta ulaganja za smanjenje poplavnog rizika prema Nacrtu GPPOP-a izračunava se stavljanjem u korelaciju ekonomskih pokazatelja, koji se odnose na ulaganja u zaštitu od poplava i koristi od tih ulaganja. Takođe je naveden način na koji se grupišu područja na vodama I kategorije po prioritetu zaštite od poplava u odnosu na vjerovatnoću pojave ranga 1/100 godina

Vodno područje rijeke Save

Bitno je naglasiti da su na vodnom području rijeke Save u ranijem vremenskom periodu izgrađeni vodozaštitni objekti koji najvećim dijelom pripadaju u I grupu prioriteta. Ovi objekti su devastirani tijekom proteklog ratnog perioda i preneseni Agenciji da na istim provode tekuće i investiciono održavanje. Za stavljanje u funkciju ovih objekata potrebna su velika financijska sredstva, pa je Agencija neke mjere odredila kao dugoročnu aktivnost. U narednom grafikonu prikazana je struktura troškova po grupama prioriteta:

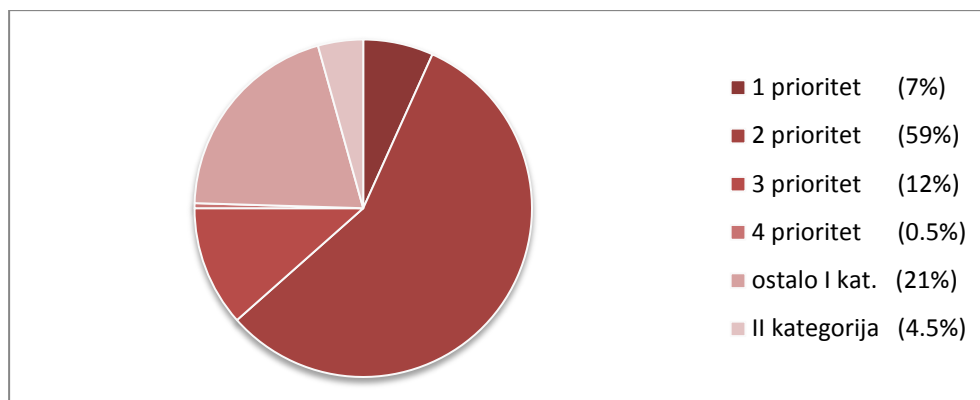

Izvor: podaci Agencija (detaljnije: Privitak broj 7 i 8)

- **I grupa prioriteta:** realizirano je oko 32% ukupnih sredstava i na godišnjoj razini u prosjeku za 8% godišnje povećavana su sredstva; na tom području su izgrađeni vodozaštitni objekti; na jednom području iz I grupe prioriteta, u trogodišnjem periodu, nisu ulagana sredstva u preventivne mjere zaštite od poplava.
- **II grupi prioriteta:** realizirano je oko 2% sredstava i ista su višestruko manja u odnosu na prioritete iz III i IV grupe; na dva ugrožena područja iz II grupe prioriteta, u trogodišnjem periodu, nisu ulagana sredstva u preventivne mjere zaštite od poplava, a na jednom području su u ranijem periodu provedene mjere zaštite.
- **III grupa prioriteta:** realizirano je oko 12% sredstava i u 2010. i 2011. godini manja su ulaganja godišnje za oko 1/3 u odnosu na 2009. godinu; na jednom ugroženom području iz III grupe prioriteta nisu ulagana sredstva u 2009. i 2010. godini.
- **IV grupa prioriteta:** realizirano je oko 21% sredstava i ista se odnose na 11 ugroženih područja; na 3 područja nije bilo ulaganja sredstava u preventivu; takođe na 3 područja nije bilo ulaganja u nekim godinama u promatranom periodu.
- **Ostala ulaganja na vodotocima I kategorije:** realizirano je oko 17% i ista obuhvataju sredstva koja su uložena u izradu projekata.
- **Ostala ulaganja na vodnom području na vodotocima II kategorije** iznosila su oko 16%, najviše sredstava uloženo je u vodosnabdjevanje i zaštitu voda, a najmanje u preventivne mjere.

Vodno područje Jadranskog mora:

Bitno je naglasiti da se izgrađeni vodozaštitni objekti na vodnom području Jadranskog mora nalaze na ugroženim područjima koja se nalaze u II grupi prioriteta, koji su devastirani tijekom proteklog ratnog perioda. Posebno naglašavamo da I grupa prioriteta obuhvata ugrožena područja koja se većinom odnose na kraška polja. Za zaštitu od poplava navedenih područja potrebno je osigurati velika financijska sredstva, te je Agencija implementaciju preventivnih mjera odredila dugoročno. U narednom grafikonu prikazana je struktura troškova po grupama prioriteta:

Izvor: podaci Agencija (detaljnije: Prilog broj 7 i 8)

- I grupa prioriteta: realizirano je oko 7% ukupnih sredstava i na godišnjem nivou u prosjeku za 8% godišnje povećavana su sredstva; na tri ugrožena područja u trogodišnjem periodu nisu ulagana sredstva u preventivne mjere zaštite od poplava.
- II grupi prioriteta: realizirano je oko 59% sredstava i u odnosu na I grupu prioriteta ulaganje je veće za 8,5 puta; na jedno ugroženo područje u trogodišnjem periodu nisu ulagana sredstva u preventivne mjere zaštite od poplava.
- III grupa prioriteta: realizirano je oko 0,5% sredstava i ista su uložena u 2009. godini na jednom od dva ugrožena područja, dok u 2010. i 2011. godini na ovim ugroženim područjima nisu ulagana sredstva u preventivne mjere zaštite od poplava.
- IV grupa prioriteta: realizirano je oko 8% sredstava i ista se odnose na 2 ugrožena područja; na jednom područja nije bilo ulaganja sredstava u preventivu tokom posmatranog perioda.
- Ostala ulaganja na vodotocima I kategorije iznosila su oko 21% i ista obuhvataju sredstva koja su uložena u izradu projekata i opremu.
- Ostala ulaganja u vodnom području na vodotocima II kategorije iznosila su oko 4,5% sredstava koja nisu bila ni planirana.

Iz dva gornja grafikona vidimo da se poslovanje dvije agencije dosta razlikuje, da nisu u obzir uzimani svi kriteriji definirani prema Nacrtu GPPOP-a i da su različito tretirani prioriteti. Analizom dokumentacije i na osnovu izjava nadležnih osoba u Agencijama ustanovljeno je da kriteriji koji se odnose na rentabilitet ulaganja u odnosu na moguće štete po Nacrtu GPPOP-a, nisu uzimani kao takvi u obzir prilikom određivanja prioriteta. Ono što je Agencije opredjeljivalo za ulaganje su informacije sa terena o stanju zaštitnih vodnih objekata, bez uzimanja u obzir informacija o štetama u prethodnom periodu.⁷²

Agencije su na različit način tretirale prioritete za ulaganje. Jedan od razloga ovakvog postupanja je nepostojanje prioriteta na razini Federacije koji bi imali prednost u odnosu na sve druge mjere i aktivnosti na cijelom vodnom području Federacije. Federalno ministarstvo je raspolagalo sa dijelom informacija potrebitih za određivanje prioriteta, ali ti podaci nisu dovoljni da se izdvoje stvarni prioriteti za ulaganje. U posmatranom periodu nije izvršena cjelokupna analiza stanja u oblasti upravljanja vodama u svrhu traženja boljih načina, iako je za to postojala mogućnost. U slučaju da je Federalno ministarstvo sačinilo prijedlog kategorizacije prioriteta, Vlada FBiH bi u tom slučaju imala podlogu za promjenu načina određivanja prioriteta.

Nadalje, realno postoji nedostatak finansijskih sredstava za investiranje u projekte koji nadmašuju sredstva prikupljena od vodnih naknada. Ustaljena je praksa da se na vodnom području Federacije implementiraju većinom parcijalni projekti i da nisu poduzete sve moguće mjere na iznalaženju drugih izvora financiranja. U ovom smislu Vlada FBiH je inicirala samo neke aktivnosti po ovim pitanjima.

⁷² Odgovori iz Upitnika Agencija

Naime, tražila je od Federalnog ministarstva i Agencija da predlože odgovarajući sustav raspodjele ovih sredstava ali do završetka revizije, isti nisu dostavili svoje prijedloge.

3.2.2. Aktivnosti županijskih ministarstava nadležnih za vode u implementaciji preventivnih mjera u zaštiti od poplava

Kantoni su najčešće samostalno implementirali programe utroška sredstava od vodnih naknada, a najmanje sredstava većina županija je ulagala u zaštitu od štetnog djelovanja voda, izuzev u Posavskoj županiji.

Od raspoloživih 36,4 miliona, tijekom promatranog perioda, samo 3,1 milion je utrošeno na preventivnu zaštitu. Bitno je napomenuti da je županijama povećan procenat pripadnosti prihoda od vodnih naknada sa 20% na 45% od ukupnih sredstava po novom Zakonu o vodama. Međutim, nastavljena je praksa iz ranijeg perioda i županije su sredstva najvećim dijelom trošile za rekonstrukciju i izgradnju mreže za vodosnabdjevanje i kanalizaciju, a minimalno za zaštitu od poplava na površinskim vodama II kategorije za koje su nadležni. Pored navedenog, Agencije sa federalne razine su u istom periodu utrošile više od 2,7 miliona KM za sve aktivnosti upravljanja vodama koje su u nadležnosti županija, što iznosi 87% od ukupnih ulaganja svih županija u prevenciju od poplava.

Županije su različito određivali visinu, odnosno procenat sredstava koja su utrošili za zaštitu od poplava koji je bio u rasponu od 0% do 10% sredstava po županijama, izuzev Posavske županije koja je gotovo sva sredstva utrošila na provođenje preventivnih mjera. Naredna tablica prikazuje prihode od vodnih naknada i ulaganja u preventivnu zaštitu od poplava po županijama, plavljena područja i ukupan iznos šteta u 2010. godini:

Tablica broj 6: Prihodi od vodnih naknada i utrošena sredstava u prevenciju i ukupan iznos šteta u 2010. godini u milionima KM i

Kantoni	Sredstva od vodnih naknada za 2009 i 2010. godinu	Ulaganje u zaštitu od poplava	Štete od januar 2010	Štete maj-juli 2010	Štete decembar 2010
Županija Zapadnohercegovačka	1,2	?			
Kanton Sarajevo	9,4	1,4			
Zeničkodobojski kanton	5,2	0,2	X	X	
Tuzlanski kanton	8,2	?**		X	X
Unsko-sanski kanton	2,1	0,1			
Kanton Središnja Bosna/SBK	2,4	0,4	X		
Bosanskopodrinjski kanton -Goražde	0,3	0,1	X		X
Posavska županija	0,5	0,5		X	
Hercegovačko-neretvanska županija	6,1	0,4	X		X
Kanton 10- Livno	1,0	0,0			X
Ukupno	36,4	3,1	23,5	51,0	25,0

* Izvori: informacija o vodnim naknadama FMPVŠ i podaci županijskih ministarstava financija; TK- nisu dostavljeni podaci o ulaganjima sredstava u preventivne mjere ali su dostavili podatke koji se odnose na plan sredstava za ulaganje u iznosu od 3,9 miliona KM

Iz tablice je vidljivo da je na razini većine županija vrlo malo uloženo u preventivne mjere zaštite. U 2010. godini poplave su zahvatile područje skoro cijele Federacije. Međutim, podaci o štetama su samo djelimično izražavani u novčanom iznosu, a za neke županije je taksativno navedeno na kojim objektima i područjima nastala šteta, bez procjene iznosa šteta na što ukazuje i prethodna tablica.⁷³ Obzirom da županije ulažu samo u vode II kategorije, a da su štete nastale od voda i I i II kategorije, postavlja se pitanje svrsishodnosti ovakvog načina planiranja i rasporeda sredstava u preventivnu zaštitu od poplava glede cjelokupnog sustava zaštite na vodnom području Federacije. Iz prikupljenih podataka je uočeno da su sredstva ulagana kao hitne intervencije za vrijeme aktivne obrane od poplava i neposredno nakon poplava kao mjere sanacije (II i III faza). U ovakvoj situaciji veoma je teško razlučiti koje su aktivnosti institucije provodile kao prevenciju (I faza), a koje aktivnosti su zajednički poduzimale sa institucijama nadležnim za zaštitu i spašavanje u vrijeme poplava. Odgovor na ovakvo pitanje nismo mogli naći niti kod jedne od nadležnih institucija. Ako na to dodamo i činjenicu da županije većinom ni nemaju potpune podatke o štetama, dobijamo stvarnu sliku neefikasnosti cijelog sustava.

⁷³ Informacija o poplavama na području Federacije u 2010. godini FUCZ

Kao dodatnu ilustraciju odnosa prema prevenciji od strane nadležnih institucija na federalnoj i županijskoj razini, revizija daje podatke o štetama koje su nastale izlivanjem rijeka I i II kategorije na području tri županije. Štete koje su nastale samo za vrijeme jedne poplave, koja se desila u periodu maj-juli 2010. godine, procijenjene⁷⁴ su u iznosu od 51 milion KM. U promatranom periodu, u preventivne mjere na ovim ugroženim područjima uloženo je oko 6 miliona KM, odnosno 12% sredstava od iznosa šteta. Ako se uzmu u obzir i planirana sredstva za ulaganje u Tuzlanskom kantonu, u prevenciju je na ovim područjima uloženo oko 18% sredstava od iznosa šteta samo od jedne poplave u 2010. godini.

Iako se ugroženo područje uz rijeku Unu, koje je ujedno proglašeno zaštićenim područjem, u strateškim dokumentima navodi kao područje na kojem su štete od poplava najveće, nisu evidentirani podaci o štetama. U promatranom periodu u ova ugrožena područja, koja po studijama spadaju u I i II grupu prioriteta, uloženo je oko 45.000 KM za preventivne mjere.

3.3. Koordinacija, nadzor i praćenje u zaštiti od poplava

3.3.1. Koordinacija institucija nadležnih za upravljanje vodama u Federaciji BiH

Zokonskim okvirom⁷⁵ nije predviđena koordinacija općina, županija i federalnih institucija nadležnih za vode na razini Federacije BiH. Svrha i način kretanja informacija koje su osnova za planiranje redovitih aktivnosti u poduzimanju preventivnih mjera između institucija u oblasti voda u Federaciji BiH određena je samo u slučaju neposredne opasnosti i za vrijeme poplava.⁷⁶ Pored toga, informacije se ne razmjenjuju ni sa drugim relevantnim institucijama na istim i različitim razinama.⁷⁷ U tijeku istraživanja uočeni su problemi koji su prisutni u izvođenju radova na vodotocima, a vezani su za prostorno planiranje. Iako je Zakonom o vodama regulirano da institucije nadležne za prostorno planiranje⁷⁸ moraju prilikom izrade planova unositi i podatke o zaštićenim i ugroženim područjima, međutim nadležno Federalno ministarstvo nije izvršilo kategorizaciju ovih područja, a ovom revizijom nije obuhvaćeno prostorno planiranje.

Jedan od primjera nedostatka koordinacije između institucija u oblasti voda i zaštite okoliša posebno je uočen na ugroženim područjima uz rijeku Unu, koja je ujedno proglašena zaštićenim područjem. U ovom slučaju postoje suprotstavljene stavovi resornih politika između zaštite okoliša i upravljanja vodama, a izostala je svrsishodna koordinacija, te poduzimanje potrebitih mjera.

Drugi primjer je ugroženo područje Sarajevskog polja u kojem takođe zbog nedovoljne koordinacije sa institucijama za prostorno planiranje nije moguće implementirati mjere prevencije u potrebitom obimu. Iako je izrađen cjelovit plan zaštite od poplava i osigurana sredstva, implementacija mjera se provodila parcijalno zbog bespravno izgrađenih objekata i neriješenih imovinsko- pravnih odnosa.

Federalno ministarstvo poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva nije donijelo politike i procedure za koordinaciju između institucija na federalnoj i nižim razinama vlasti na istom vodnom području u Federaciji BiH. Nedostatak procedura i nedorečenost propisa o načinu koordinacije dovelo je do situacije da niže razine očekuju informacije i instrukcije od viših razina i suprotno. Ministarstvo je samo odredilo koordinaciju između institucija koje učestvuju u provođenju aktivnosti kada neposredno prijete opasnost od izlivanja rijeka iz korita u okviru Federalnog operativnog plana obrane od poplava. Ove aktivnosti se provode u II i III fazi mjera i aktivnosti od štetnog djelovanja voda.

Nadležno ministarstvo, putem Sektora za vodoprivredu nije poduzelo aktivnosti da uspostavi razmjenu i korištenje postojećih, te prikupljanje potrebitih informacija kako bi osiguralo integralno planiranje zaštite od štetnog djelovanja voda na cijelom vodnom području u Federaciji BiH. Pored navedenog,

⁷⁴ Tuzlanski kanton, Zeničko-dobojski kanton i Posavska županija Izvor podataka: Federalna uprava civilne zaštite – Okrugli sto- Stanje poplavnih područja u Federaciji BiH na temu „Prevencija u zaštiti od poplava i klizišta kroz Program zaštite i spašavanja i Plan zaštite i spašavanja FBiH

⁷⁵ Zakon o vodama FBiH i drugi podzakonski akti

⁷⁶ Uredba o planovima zaštite od štetnog djelovanja voda (donesena 2009.g) i Federalni operativni plan obrane od poplava

⁷⁷ Institucije iz oblasti prostornog planiranja, zaštite okoliša, civilne zaštite i drugo.

⁷⁸ u primjeni Prostorni plan BiH iz 1983.godine

planiranje prioriteta je decentralizirano i nije zasnovano na potpunoj analizi stanja kako postojeće zaštite, tako i potreba koje zahtijeva pojedino ili određeno ugroženo područje.

Svaka razina vlasti posebno i na različit način planira i implementira preventivne mjere od štetnog djelovanja voda na vodotocima koji pripadaju jednom vodnom području i iste najčešće nisu usuglašavane između različitih razina odgovornih za zaštitu od poplava na istom vodnom području. Iako je određeno da je osnovna teritorijalna jedinica upravljanja vodama vodno područje i formirane Agencije koje imaju u nazivu da su Agencije za vodno područje, iste nemaju informacija o stanju vodotoka II kategorije, niti imaju uspostavljenu koordinaciju sa nižim razinama na istom području.

Nedostatak saznanja o tome ko, kada, kome i u koje svrhe treba dostavljati informacije ima za posljedicu da sve razine vlasti bez usklađivanja na istom vodnom području samostalno planiraju i implementiraju preventivne mjere i određuju svoje prioritete. Postojeća situacija je da u Federaciji ne postoji jedinstveni plan već Agencije za vodna područja donose svoje Okvirne i godišnje planove. Ministarstvo daje suglasnost na godišnje planove Agencija, iako su isti izrađeni po različitoj metodologiji. Planovi nisu sadržavali podatke o mjerama i obimu radova sa rezultatima koji se trebaju postići u zaštiti od poplava. Ministarstvo nije donijelo procedure za određivanje ugroženih područja, niti na osnovu postojećih informacija odredilo prioritete u zaštiti od poplava. Istovremeno županije samostalno donose svoje programe utroška sredstava od vodnih naknada na istom vodnom području. Na županijskoj razini nije određen način koordinacije između institucija koja bi omogućila korištenje i razmjenu relevantnih informacija za planiranje i implementaciju preventivnih mjera i određivanje prioriteta. Podaci o stanju vodotoka iz njihove nadležnosti, procjene ugroženosti od prirodnih i drugih nesreća na razini županija, kao i informacije drugih institucija, ne koriste se pri planiranju preventivnih mjera i određivanju prioriteta, već se najčešće prihvataju zahtjevi općina.

3.3.2. Nadzor i praćenje Federalnog ministarstva poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva u zaštiti od poplava

Federalno ministarstvo svake godine vrši pregled planskih dokumenata i izvješća o radu i poslovanju Agencija, na koje daje i svoju suglasnost. Agencije su dostavljale planove i izvješća urađene po različitoj metodologiji. Prilikom usvajanja planova ministarstvo nije vršilo analizu kako bi utvrdilo da li se u procesu planiranja uzimaju u obzir svi kriteriji koji su određeni Uredbom o planovima zaštite od štetnog djelovanja voda, kao i rentabilitet ulaganja po grupama prioriteta iz Nacrta GPPPO. U promatranom periodu nije bilo značajnijih primjedbi na predložene planove i izvješća Agencija od strane ministarstva.

Na području Federacije različito se određuju kriteriji za ulaganje u prioritete i određivanje ulaganja u pojedini aspekt upravljanja vodama (korištenje voda, zaštita voda, zaštita od voda i održavanje vodotoka). Tako su županijska ministarstva podjelu sredstva vršila prema zahtjevima općina, a federalno ministarstvo nije poduzelo adekvatne aktivnosti da se dio sredstava na županijskoj razini izdvoji za financiranje prevencije od poplava iako su im povećana sredstva i data u nadležnost zaštita od štetnog djelovanja voda na površinskim vodama II kategorije. Federalno ministarstvo nije obuhvatilo nadzorom planove i programe županija i nema informacija, niti podataka o aktivnostima institucija na nižim razinama vlasti. Samo je pet kantona donijelo županijski zakon o vodama, a planiranje preventivnih mjera u zaštiti od poplava nije dovoljno obuhvaćeno istim.

Analizom dokumentacije konstatovano je da ne postoji jedinstvena baza podataka na nivou cijele Federacije o potrebitim, a ni o uložnim sredstvima u preventivne mjere na svim vodotocima. Informacioni sistem voda u Federaciji je u fazi „punjenja“ podataka i informacija i ne sadrži sve potrebite podatke na osnovu kojih bi institucije provodile svoje aktivnosti u zaštiti od poplava.

Na federalnoj razini u okviru Agencija je uspostavljen ISV, a na razini županija ove aktivnosti su u začetku. Uvidom u dokumentaciju ustanovljeno je da isti ne sadrži podatke svih nadležnih institucija u oblasti voda i podatke vanjskih institucija koji su od značaja za upravljanje vodama. Konstatovano je da se ne vode statistički podaci o štetama na vodotocima I i II kategorije, kao i na ugroženim područjima, kao i podaci o efektima poduzetih parcijalnih mjera kako bi institucije mogle imati podlogu za buduće planiranje i ulaganja u prioritete.

3.3.3. Inspeksijski nadzor

Federalna i županijske vodne inspekcije, poslove inspeksijskog nadzora vrše prema programima rada, koji se izrađuje sukladno raspoloživim kadrovima i utvrđenim prioritetima. Federalna inspekcija je u tom pogledu imala 4 zaposlena vodna inspektora što je za 50% manje u odnosu na predviđene kadrove u Pravilniku o sistematizaciji.

U promatranom periodu Federalna inspekcija je većinu pregleda usmjerila na zaštitu voda na koje se odnosi oko 53% ukupnog broja pregleda.⁷⁹ Iako je Federalna inspekcija izvršila više inspeksijskih pregleda u odnosu na planirani broj pregleda, analizom izvješća ne može se sa sigurnošću utvrditi, koliko se inspeksijskih pregleda konkretno odnosi na aktivnosti koje su institucije poduzimale u prevenciji od poplava.

Inspekcija je dostavljala svoje planove i izvješća o radu Federalnom ministarstvu poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva. Međutim, od strane ministarstva nije bilo prijedloga da se te aktivnosti jače uvežu sa institucijama iz oblasti voda i sa inspekcijama iz drugih oblasti koje vrše inspeksijski nadzor u oblasti zaštite okoliša, građenja, šuma i drugo.

⁷⁹ Izvješća o radu Federalne uprave za inspekcije poslove

4. ZAKLJUČCI

Provedenim istraživanjem i odgovorima na postavljena revizijska pitanja revizija je došla do zaključka da sistem zaštite od poplava sa prikazanim načinom provođenja aktivnosti u prevenciji od poplava ne može proizvesti bolje rezultate koji bi se ogledali u smanjenju štetnih posljedica. Revizija je svjesna da postoje i drugi problemi koji imaju utjecaj i realno predstavljaju prepreke na provođenje aktivnosti zaštite od poplava, ali te aktivnosti nisu bile predviđene ovim istraživanjem. Međutim, bitno je naglasiti da institucije odgovorne za upravljanje vodama u proaktivnoj koordinaciji sa drugim vezanim institucijama mogu sagledati i pokrenuti aktivnosti na smanjenju njihovog utjecaja.

Iako je u međuvremenu donesena „Strategija upravljanja vodama u FBiH,“ ukoliko se ne poduzmu dodatni naponi, postoji realna opasnost da zbog nedostatka sredstava i nepoduzimanja aktivnosti od strane vlasti, ista ostane „mrtvo slovo na papiru ili kao do sada, spisak želja.“ Ovome u prilog ide i to što nisu doneseni bitni podzakonski akti, niti je u većini županija uspostavljena institucija za utrošak sredstava od vodnih naknada, a ni propisima nije određeno na koji način će se provoditi mjere prevencije od poplava. Iz svega navedenog u ovako fragmentiranom sustavu i podijeljenim nadležnostima i odgovornosti, te rasparčanim sustavom financiranja, bez adekvatne koordinacije i nadzora na istom vodnom području nije moguće ostvariti značajniji napredak u zaštiti od poplava.

4.1. Planiranje preventivnih mjera

Na osnovu provedenog istraživanja revizija je izvela zaključak da postojeći način planiranja prevencije nije usmjeren ka postizanju efikasnosti, te da tome uveliko doprinosi i sam ustroj i zakonski okvir. Iz navedenog proilaze slijedeći zaključci:

- nepotpuno i nejasno podijeljene odgovornosti nadležnih institucija na federalnoj i kantonalnoj razini dovele su do potpuno odvojenog planiranja aktivnosti koje najvećim dijelom nisu usuglašene za postizanje bolje zaštite na istom vodnom području;
- nedostatak jedinstvene metodologije planiranja preventivnih mjera za federalnu i županijsku razinu ima za posljedicu da sve institucije u Federaciji planiraju odvojeno aktivnosti i mjere koje kasnije nije moguće provesti;
- podijeljenost površinskih voda jednog vodnog područja na vode I i II kategorije bez jasno određenih nadležnosti i smjernica za planiranje i utvrđenih ugroženih područja na svim vodotocima ima za posljedicu da se raspodjela sredstava planira bez izvršene analize o stvarnim potrebama za planiranje prioriteta.

Ovakav način podjele voda je suprotan zahtjevima Direktive EC prema kojima se za efektivno upravljanje vode dijele samo na površinske i podzemne. Prema istoj, podjela površinskih i podzemnih voda na manja i manja vodna tijela koja ne podržavaju navedeni cilj se trebaju izbjegvati, što nije slučaj u Federaciji BiH i uopšte u Bosni i Hercegovini. U situaciji kada svaka razina vlasti na različit način planira i provodi mjere zaštite na vodotocima koji pripadaju jednom slivnom području, bez koordiniranih planova i akcija dovodi do „bacanja novca niz vodu“.

Uredbom o vrstama i sadržaju planova zaštite od štetnog djelovanja voda⁸⁰ prolongirani su svi rokovi koji su određeni Zakonom o vodama, a odnose se na izradu Prvog plana upravljanja vodama. Iako su u navedenoj Uredbi inkorporirane neke preporuke Direktive EC 2007/60, bitno je napomenuti da institucije nisu u dovoljnoj mjeri iskoristile postojeće stručne i planske podloge kako bi i prije zacrtanih rokova izradile potrebna planska dokumenta.

Pošto su u Uredbi prologirani rokovi, istom je određeno da se do donošenja planova i planskih podloga primjenjuje program zaštite od štetnog djelovanja voda za poplavna područja uz površinske vode I kategorije koje donosi Vlada Federacije BiH. Obzirom da navedeni program nije donesen, prisutna je praksa da se institucije pozivaju na Federalni operativni plan odbrane od poplava koji se primjenjuje u vrijeme neposredne opasnosti od pojave velikih voda, u vrijeme trajanja poplava i otklanjanja posljedica poplava. Logično je, a na šta ukazuju i sve navedene činjenice da ovaj plan ne

⁸⁰ Donesena 2009.godine („Službene novine FBiH“ broj: 26/09)

predstavlja osnovu za provođenje aktivnosti pripreme. U vrijeme poplava nije moguće i kasno je provoditi I pripremnu fazu i osigurati spremnost postojećih vodozaštitnih objekata koji imaju namjenu ublažavanja poplavnog rizika. Efikasno provođenje građevinsko-tehničkih mjera na vodotocima i vodozaštitnim objektima pomaže da se aktivnosti u II fazi-fazi aktivne odbrane od poplava izvrše što uspješnije kako bi se smanjile štetne posljedice.

U promatranom periodu nisu stvorene ni osnovne pretpostavke za pripremu Federacije BiH za postupanje prema smjernicama koje zahtijeva Direktiva EC iz 2007.godine. Institucije su se vodile krajnjim rokovima koji su navedeni u Direktivi i nisu koristile u dovoljnoj mjeri postojeće informacije i urađene studije kako bi što prije stvorile pretpostavke za izradu integralnog plana zaštite od poplava na jednom slivu/podslivu, odnosno vodnom području.

4.2. Implementacija preventivnih mjera

U promatranom periodu nisu poduzete sve potrebite aktivnosti kako bi se sustav zaštite doveo u funkcionalno stanje. Na osnovu provedenog istraživanja i traženja odgovora na revizijska pitanja revizija je izvela i slijedeće zaključke:

- Nedovoljna sredstva su utrošena za prevenciju od poplava;
- Ne sporeći činjenicu da su sredstva nedovoljna nisu iskorištene sve mogućnosti za adekvatnu raspodjelu sredstava između različitih razina vlasti, a ni između tri različita aspekata upravljanja vodama;
- Nije vršena analiza raspodjele sredstava od vodnih naknada u svrhu iznalaženja boljih rješenja za efikasniju zaštitu od poplava;
- Prisutno je decentralizirano određivanje prioriteta;
- Parcijalna implementacija mjera zaštite od poplava, bez jasno određenih indikatora za procjenu njihovih efekata, nije dobra osnova za upravljanje javnim novcem.

Decentralizirano određivanje prioriteta u svim njegovim aspektima dovodi do toga da se sredstva ne koriste na najbolji način. Obzirom da Vlada Federacije, na osnovu analiza o dosadašnjem stanju plavljenih područja, nije utvrdila koja su to ugrožena područja, samim tim je izostalo i određivanje prioriteta. U podijeljenim odgovornostima u Federaciji BiH, nije moguće određivanje prioriteta samo na jednoj kategoriji vodotoka, jer je isti sastavni dio pripadajućeg sliva i/ili vodnog područja.

Parcijalna implementacija mjera zaštite od poplava, bez jasno određenih indikatora za procjenu njihovih efekata, nije dobra osnova za upravljanje javnim novcem. Nisu određeni indikatori učinka kako bi se mogao procijeniti efekat, odnosno šta će se poduzimanjem parcijalnih mjera postići, u odnosu na uložena sredstva i smanjenje štetnih posljedica, kako na razini Federacije, tako i županija.

Iako su u prethodnom periodu započete aktivnosti na preispitivanju postojećeg načina održivosti financiranja (prioriteta) zaštite od poplava, iste nisu završene u cilju boljih rješenja. „Buđenje“ nadležnih institucija u periodu kada dođe do poplava, takođe dovodi do ulaganja sredstava po ad-hoc principu, kako bi se spriječile veće katastrofe. Sredstva koja se ulažu u saniranje posljedica i za vrijeme aktivne odbrane od poplava korisnije je ulagati u dugoročne mjere zaštite.

4.3. Koordinacija, nadzor i praćenje

S obzirom da su u istraživanju utvrđeni nalazi o neefikasnosti u aktivnostima planiranja i implementacije preventivnih mjera kojima u velikoj mjeri doprinosi nedostatak adekvatne koordinacije, nadzora i praćenja, revizija je izvela slijedeće zaključke:

- nedorečenost zakonskog okvira o ulogama institucija u načinu razmjene informacija, te usklađivanja aktivnosti na istom vodnom području i nedostatak smjernica i procedura o načinu koordinacije između svih planskih razina ima za posljedicu da su ograničena sredstva planirana i raspoređivana bez adekvatno utvrđenih prioriteta;
- posljedica nedovoljnih aktivnosti nadzora i analize stanja u provođenju redovitih poslova nadležnih institucija u planiranju i implementaciji preventivnih mjera, a koje su u nadležnosti Federalnog ministarstva poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva, dovelo je do toga da ranije

izgrađeni vodni objekti za zaštitu od poplava ni danas ne omogućuju adekvatnu zaštitu u slučaju nailaska velikih voda;

- nedovoljna uvezanost inspekcijuskog nadzora sa nadležnim institucijama iz oblasti voda i drugih institucija čije aktivnosti mogu imati utjecaja na poduzimanje preventivnih mjera ima za posljedicu da se na vrijeme ne otklanjaju uzroci poplava i da se aktivnosti institucija u oblasti voda, iako su planirane, ne mogu implementirati;

Smanjenje rizika od poplava nije moguće ostvariti bez odgovarajuće koordinacije između svih razina u oblasti upravljanja vodama. Posljedica navedenog je da županije očekuju inpute od strane nadležnog federalnog ministarstva i Agencija, a institucije na federalnoj razini podatke očekuju od županija. Takvo postupanje nije u skladu sa dobrom praksom i prihvaćenim međunarodnim sporazumima kako bi se stvorile osnovne pretpostavke za integralno planiranje na vodnom području Federacije BiH.

U složenom sustavu upravljanja vodama bez odgovarajućeg nadzora aktivnosti koje provode institucija na federalnoj i županijskoj razini u planiranju i implementaciji preventivnih mjera ne daje osnovu za razvoj zadovoljavajuće razine zaštite od poplava. Sama činjenica da su u 5 županija doneseni zakoni o vodama, a planove zaštite od poplava nije donijela niti jedna, govori o nedovoljnom upravnom nadzoru za rješavanje pitanja upravljanja vodama, pa tako i zaštite od poplava.

Federalno ministarstvo je imalo informaciju da se namjenska sredstva na nižim nivoima većinom troše u razvoj vodosnabdjevanja i zaštitu voda, a u najmanjoj mjeri za zaštitu od poplava. Međutim, isto je povremeno sačinjavalo informacije o uočenim problemima, ali nije poduzelo adekvatne aktivnosti za promjenu postojećeg stanja. Pored navedenog nije razvilo odgovarajući nivo koordinacije, poticalo niže razine u donošenju propisa i planskih dokumenata.

Inspekcijски nadzor nije značajnije utjecao na zaštitu od poplava jer aktivnosti inspekcija nisu uvezane sa nadležnim institucijama iz oblasti voda, kako na federalnoj, tako i županijskoj razini. Resorno ministarstvo i Agencije nisu iskoristile mogućnost angažiranja inspekcija u provođenju aktivnosti prevencije u zaštiti od poplava. Inspekcije su planirale kontrole u skladu sa određenim prioritetima i zahtjevima fizičkih i pravnih lica, jer nije bilo prijedloga od strane institucija nadležnih za vode za vršenjem inspekcijuskog nadzora koji doprinosi jačanju prevencije poplava.

5. PREPORUKE

U upravljanju vodama Direktive EC „ne vide“ županije i entitete, već riječne slivove, a u našem slučaju to je vodno područje rijeke Save i Jadranskog mora. Direktiva EC ne ulazi u organizacijsku strukturu ni jedne članice potpisnice, ali preporučuje da se svi doneseni planovi za pojedinačne slivove i podslivove usuglase na istom vodnom području.

Iako je u Federaciji BiH prisutna složena strukturu vlasti, vodno područje Federacije BiH, niti bilo koji njegov dio, ne može se tretirati izolirano, kao odvojeno područje. Dakle, sva naša „ponašanja“ na i uz vodotoke rijeka na ovaj ili onaj način se odražavaju na rijeku Savu i Dunav, kao i rijeke Neretvu, Cetinu i Krku na vodnom području Jadranskog mora, kao međudržavne vodotoke. Tu činjenicu treba i trebate uvažavati kao krajnji cilj u poduzimanju aktivnosti u prevenciji.

Smanjenje rizika od poplava moguće je postići samo ukoliko budemo imali planski, stručan, odgovoran i nadasve apolitičan pristup u rješavanju pitanja iz ove oblasti, odnosno primjenom principa iz Direktiva EC.

Institucije nadležne za upravljanje vodama trebaju razmotriti slijedeće preporuke za poboljšanje prevencije u zaštiti od poplava:

5.1. Federalno ministarstvo poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva treba da hitno donese potrebite dokumente za implementaciju politike u sektoru voda i osigura provođenje postojećih, radi poduzimanja preventivnih mjera u svrhu zaštite života i imovine stanovništva. Ministarstvo treba da osigura provođenje politika koje je donio Parlament FBiH i Vlada FBiH, a odnose se na oblast voda i u okviru toga i zaštite od štetnog djelovanja voda. Osigurati jasne odgovornosti i uskladiti sve aktivnosti na razini Federacije prema utvrđenim prioritetima i vremenskoj dinamici.

Za stvaranje veće razine prevencije u zaštiti od poplava potrebno je poduzeti slijedeće aktivnosti:

- U zajedničkim aktivnostima sa Agencijama izvrši cjelokupnu analizu u sustavu upravljanja vodama, te odredi takvu organizaciju upravljanja vodama u kojoj bi aspekt zaštite od poplava dobio značajnije mjesto. Također je potrebno da uradi analizu stanja prevencije u zaštiti od poplava, kako bi se stvorile osnovne pretpostavke za davanje jasnih smjernica za aktivnosti prevencije za svaku razinu vlasti u cilju integralnog planiranja na vodnom području.
- Donese dokumente u sektoru voda za implementaciju politike i osigura provođenje postojećih u svrhu određivanja jasnih odgovornosti i usklađivanja aktivnosti na cijelom vodnom području prema utvrđenim prioritetima i određenoj vremenskoj dinamici. Ovo je posebno bitno kako bi se u složenoj ustavnoj strukturi, podjeljenim nadležnostima i nedorečenosti zakonske regulative decidnije odredile pojedinačne odgovornosti i obaveze svake od razina vlasti.
- Utvrditi ugrožena područja i ista razvrstati po kategorijama ugroženosti kako bi Vlada FBiH svojim aktom potvrdila ugrožena područja i odredila prioritete ulaganja koja su identificirana u Nacrtu GPPOP-a.
- Donese jedinstvene i obavezne procedure o načinu koordinacije u svrhu osiguravanja kako vertikalne, tako i horizontalne proaktivne koordinacije institucija na svim razinama vlasti na cijelom vodnom području.
- Pojača sistem praćenja i nadzora, kao i razvoja Informacionog sistema voda u svrhu ostvarivanja ciljeva, zbog kojih je navedeni sistem i uspostavljen.

5.2. Agencija za vodno područje rijeke Save i Agencija za vodno područje Jadranskog mora, trebaju prilikom predlaganja i provođenja preventivnih mjera odrediti ciljeve i indikatore učinka prema kojima bi se mogli kvantificirati efekti poduzetih mjera i odrediti - koja se vrijednost dobila za novac, bez obzira da li se radi o parcijalnim ili cjelovitim projektima.

Za efikasno provođenje aktivnosti prevencije od poplava potrebno je da Agencije poduzmu slijedeće:

- Izvrše analizu stanja na svim vodotocima i analizu stanja vodozaštitnih objekata na cijelom vodnom području sa opisom potrebitih radova, bez obzira što su nadležne samo za površinske vode I kategorije i izgrađene vodozaštitne objekte u vlasništvu Federacije BiH.
- Predlože Programe mjera i redoslijed ulaganja prema prioritetima, uvažavajući i informacije o štetama od poplava, kao i strateške ciljeve razvoja sektora voda i drugih oblasti.
- Praksu parcijalnih projekata zamijeniti izradom cjelovitih projekata, kako bi se stvorile pretpostavke apliciranja za sredstva iz IPA fondova ili drugih izvora.
- Uspostave praksu vođenja statistike poduzetih preventivnih mjera koje bi se ažurirale u svrhu praćenja stanja i potreba budućih ulaganja. U skladu sa navedenim treba da koriste informacije date u ranijim studijama i vodoprivrednoj osnovi za planiranje i implementaciju mjera zaštite od poplava i iste upotpunjuju sa informacijama o stanju na vodotocima u okviru jedinstvenog Informacionog sistema voda.
- Putem svojih sektora/odjeljenja i područnih ureda uspostave dovoljnu koordinaciju sa županijskim ministarstvima nadležnim za vode u svrhu osiguranja potrebitih podataka za izradu integralnog plana za cijelo vodno područje.
- Uspostave proaktivnu razmjenu informacija i suradnju sa inspekcijским službama u svrhu smanjenja faktora koji negativno utječu na zaštitu od poplava.

5.3. Županijska ministarstva trebaju dati veći značaj prevenciji od poplava i osigurati osnovne pretpostavke za provođenje mjera zaštite od poplava, koje su u skladu sa politikama i dokumentima na federalnoj razini.

Za osiguranje uvjeta za bolju zaštitu od poplava potrebno je da poduzmu slijedeće:

- Da daju veći značaj prevenciji od poplava i donošenjem potrebnih politika, operativnih planova i programa mjera iz njihove nadležnosti osiguraju osnovne pretpostavke za efikasno provođenje prevencije od poplava.
- Izvrše analizu stanja i potreba za uspostavljanje adekvatne zaštite od poplava na vodotocima iz njihove nadležnosti. Sagledaju razloge dosadašnje prakse pri čemu su najvećim dijelom financirali razvoj vodovodne i kanalizacione mreže. Na osnovu urađene analize, praćenja i vrednovanja (evaluacije) stanja u oblasti voda sagledaju u koje svrhe i na koji način su se sredstva koristila i na osnovu toga odrede prioritete za ulaganje.
- Razviju Informacioni sistem voda iz svoje nadležnosti sa svim potrebnim informacijama i podacima u svrhu uspostave Jedinstvenog informacionog sistema na području Federacije, te osiguraju informacije za izradu planova i programa preventivnih mjera zaštite od poplava na njihovom području.

Ovim istraživanje analiziran je samo jedan od problema u oblasti voda, ali u ovoj oblasti ima i drugih problema koji bi se mogli revidirati drugim istraživanjem revizije učinka. Ipak ovo istraživanje treba poslužiti nadležnim institucijama da poduzmu aktivnosti i izvrše određene promjene za razvijanje prevencije u zaštiti od poplava.

Revizijski tim:

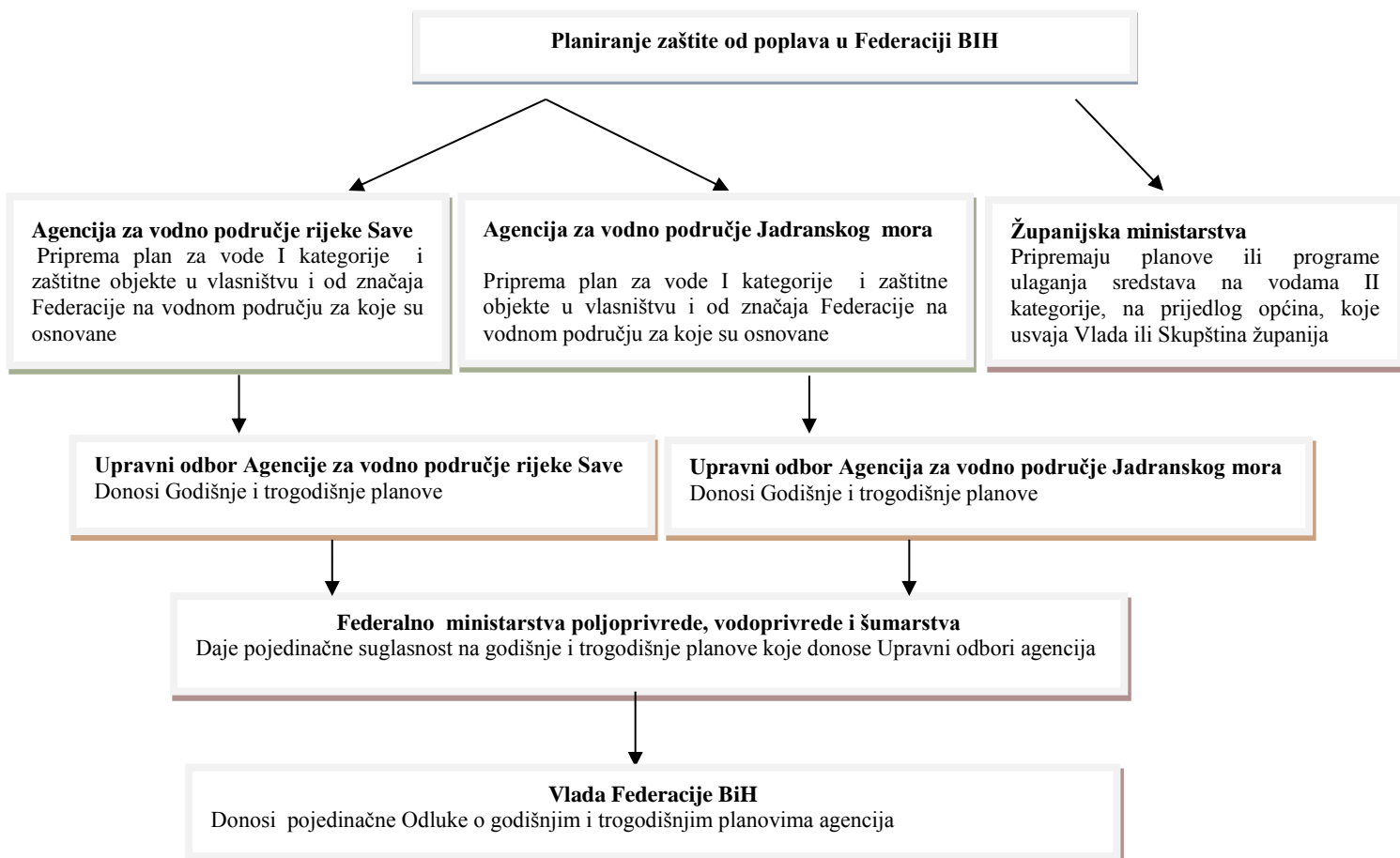
Vildana Džaferović, vođa tima

Mirsada Čengić, član tima

PRIVICI

PRIVITAK broj 1 : Shema planskih razina za prevenciju od poplava u FBiH

PRIVITAK broj 2 : Opći podaci iz Nacrta Gavnog preventivnog plana

Ugroženo područje	Stanovništvo procjena	Poplavne površine VV 1/100 ha	Prosječna šteta VV 1/100 u mil. dolara	Interne stope rentabiliteta na VV 1/100
Vodno područje rijeke Save				
Sava – područje Odžaka (od Šamca do Svilaja)	1700	4710,00	0,000	69,69%
Sava – područje Orašja (od Domaljevaca do Vučilovca)	21030	8644,00	0,000	156,00%
Una – pod. Kulen Vakufa	820	168,80	0,210	negativne
Una – Bihaća(od Ripača do Pokoja)	46970	1056,10	0,540	3,55%
Una – područje B. Krupe	15500	92,42	0,605	22,77%
Una – područje B. Otoke	3000	25,78	0,089	1,21%
Klokot	-	174,6		
Sana – Šire pogručje grada S. Most	41120	468,55	0,615	2,32% akumulacija ili 8,16% nasipi i parapetni zidovi
Sanica	-	163		
Vrbas – područje G. Vakufa	6780	109,35	0,071	negativne
Vrbas-područje grada Bugojna		230,6		
Vrbas – područje D. Vakufa	6530	31,51	0,055	negativne
Bosna – Sarajevsko polje, Plandište – Reljevo	46160	457,50	2,679	35,47% regulacija ili 43,67% nasipi
Bosna – od Modriče do Šamca	11880	1362,00	0,416	0,68%
Željeznica		29,23		
Drina – područje Gorazda	20170	37,60	0,243	1,93%
Spreča – nizvodno od ak. Modrac	26600	2802,90	3,806	1,57% regulacija ili 5,54% nasipi
Tinja – područje Srebrenika	14500	274,40	0,410	negativne
Tinja – naselje Tinja	4000	50,80	0,422	2,1%
Usora – federalni dio Kaloševići - ušće	10490	1282,80	2,141	5,52% regulacija ili 9,34% nasipi
Krivaja Vozuća	--	---	---	---
Bosna područje Maglaja	--	---	---	---
Bosna područje Kakanja	--	---	---	---
Vodno područje Jadranskog mora				
Dolina Neretve(dionica HE Mostar - VS Gabela)	12500	Nema podataka	1,902	9,81%,
Bregava ušće		66,7		
Kupa		127,8		
Trebižat-dio Košuća-Humac	3350	47,00	0,246	negativne
Trebižat - nizv. od Studenca	1910	182,00	0,000	negativne
Mostarsko blato Ravni dio u cjelini	3550	2653,00	12,755	
Imotsko - Grudsko polje	0	2932,00	8,187	16,08%
Duvanjsko polje Šire područje Kovači – zona predponorske retencije Kovači	370	2815,80	0,429	
Livanjsko polje Šire područje Čaprazlije-područje predponorske retencije		5712,00	0,570	
Livanjsko polje Šire područje Kazanci-područje predponorske retencije	150	4735,00	1,505	
Glamočko polje Šire područje Mladeškovci-područje predponorske retencije	40	1325,60	1,630	
Glamočko polje Šire područje Pučine-područje predponorske retencije		2073,00	1,275	

PRIVITAK BROJ 3: Ugrožena područja u Federacije BiH iz studije 2002 godine i nacrtu Glavnog preventivnog plana iz 2008.godine

Područja u dolinama rijeka i kraških polja	Osnovni problem i Prijedlog mjera datih u studiji 2002.godine	Prijedlog mjera datih u Nacrt Glavnog preventivnog plana	Šta je urađeno i koje godine i koji su projekti izrađeni	Koji su projekti implementirani do 2011.g, a šta nije urađeno i zašto
Sliv rijeke Save				
Rijeka Sava Šire područje Odžaka (od Šamca do Svilaja)	Ratna razaranja i neodržavanje nasipa i odvodnih kanala Izrada projekata za sanaciju postojećeg stanja i deminiranje Redovito održavanje objekata	Predviđene mjere Glavni projekat obaloutvrde „Aga“ kod Broda Sanacija nasipa na mjestima bunkera i zaklona Sanacija PS „Zorice I“ , „Zorice II“ i „Svilaj“ i niskonaponski dalekovod Glavni projekat sanacije i rekonstrukcije savskog odbranbenog nasipa „Prud-Kadar“ i nasipa uz rijeku Bosnu za dionice koje nisu minirane i koje nemaju propisane gabarite i zaštitno nadvišenje Urgentne mjere Deminiranje miniranih dionica uz Savu i Bosnu Sanacija savskog odbranbenog nasipa „Prud-Kadar“ Sanacija nasipa uz rijeku Bosnu Sanacija melioracionog sistema	Urađen projekat 2005. godine Izvršeno do 2006. godine Izvršeno u periodu 2001.-2006. godine Do sada urađena projektna dokumentacija do stacionaže km 20+000. Za dionicu km 20+000 do km 27+000 je planirana izrada projektna dokumentacije. Za nasip uz rijeku Bosnu urađena projektna dokumentacija za prvih 1,2 km 2006. godine, a za preostali dio je urađena 2011. godine. Izvršeno do 2010. godine Prema ZOV-u za ovu aktivnost nije nadležna AVP Sava	Obaloutvrda je izvedena 2007. godine. Izrada projektne dokumentacije će uslijediti nakon sanacije nasipa na dionici do km 20+000 Dugoročna mjera koja će se realizirati zavisno od raspoloživih finansijskih sredstava Dugoročna mjera koja će se realizirati zavisno od raspoloživih finansijskih sredstava
Rijeka Sava Šire područje Orašja (od Domaljevaca do Vučilovca)- Srednja Posavina	Ratna razaranja i neodržavanje nasipa i odvodnih kanala. Izrada projekata za sanaciju postojećeg stanja i deminiranje Redovno održavanje objekata	Predviđene mjere Projektna dokumentacija za rekonstrukciju nasipa Sanacija PS „Đurići“ Opravka na gravitacionom ispustu „Tolisa“ i „Tišina“ Gravitacioni ispust „Vidovice“ Izvršena sanacija svih kritičnih ratnih oštećenja	Urađena projektna dokumentacija do 2010. godine. Sanacija izvršena 2006. godine Izvršena 2003. godine Urađeno do 2005. godine	Predviđena sanacija kao dugoročna mjera

		na nasipima Izvršena rekonstrukcija nasipa „Grebnice“ (dužina 674m) Izvršena rekonstrukcija nasipa dionice u gradu Orašju (dužina 1700m) Urgentne mjere Deminiranje uz savski nasip Izgradnja PS „Vidovice“ Održavanje melioracionih kanala zbog nedovoljnog održavanja	Izvršena 2006. godine Izvršena 2006. godine dužine 1,5 km Rekonstrukcija nasipa na dionici Drganovci – Orašje dužine 3,5km izvršena od 2009. do 2011. god. Izvršeno do 2010. godine Prema ZOV-u za ovu aktivnost nije nadležna AVP Sava	Izgradnja predviđena kao dugoročna mjera
Rijeka Una Područje grada Kulen Vakuf	Sedreni pragovi i uređenje obale Smanjenje sedrenih pragova, i regulacija rijeke i akumulacija na Uncu ili izgradnja nasipa i parapetnih zidova	Predviđene mjere Projektna dokumentacija predviđa sniženje sedrenih pragova i regulacija korita radi povećanja kapaciteta	Vršene su određene aktivnosti na čišćenju korita i obezbjeđenju proticajnog profila, ali treba imati na umu da je ovo područje nacionalni park i da su u njemu mogu vršiti minimalni radovi u koritu	Dugoročna mjera koja će se realizirati zavisno od raspoloživih finansijskih sredstava
Rijeka Una Šire područje Bihaća (od Ripača do Pokoja)	Sedreni pragovi i uređenje obale Smanjenje sedrenog praga, i akumulacija na Uncu ili izgradnja nasipa i parapetnih zidova	Predviđene mjere Trebalo izvršiti analizu utjecaja sedrenog praga i bran HE „Slapovi na Uni“		Dugoročna mjera u suradnji sa Elektroprivredom BiH
Rijeka Una Područje grada Bosanska Krupa	Sedreni pragovi i uređenje obale Smanjenje sedrenih pragova i akumulacija na Uncu ili izgradnja nasipa i parapetnih zidova	Predviđene mjere Urađena dokumentacija za smanjenje sedrenih pragova		Dugoročna mjera koja će se realizirati zavisno od raspoloživih finansijskih sredstava
Rijeka Una Područje mjesta Bosanska Otoka	Sedreni pragovi i uređenje obale Uređenje potoka Voloder i akumulacija na Uncu ili izgradnja nasipa i parapetnih zidova	Predviđene mjere Ne postoji dokumentacija	Voloder spada u vode II kategorije i AVP Sava nije nadležna za isti	Akumulacija na Uncu ili izgradnja nasipa i parapetnih zidova su dugoročne mjere
Rijeka Sana Šire područje grada Sanski Most	Nedovoljna zaštita	Predviđene mjere Uraditi cjeloviti sistem odbrane od poplava sliva rijeke Sane sa njenim pritokama i regulisati korita Zdene i Blihe	Bliha i Zdena spadaju u vode II kategorije i AVP Sava nije nadležna za iste	U toku je izrada Glavnog projekta uređenja rijeke Sane u Sanskom Mostu u sklopu kojeg će biti rješena i ušća Zdene i Blihe. Realizacija projekta dugoročna mjera
Rijeka Vrbas Područje grada Gornji Vakuf	Uređenje korita u gradu i nasipa van grada	Predviđene mjere Ima urađena projektna dokumentacija i treba nastaviti izgradnju regulacije korita van grada i regulaciju korita kroz Bugojno	Na osnovu urađene projektna dokumentacije izvršeno uređenje korita rijeke Vrbas u Gornjem Vakufu na više lokaliteta u urbanom dijelu, dok je	Dugoročna mjera koja će se realizovati zavisno od raspoloživih finansijskih sredstava

			Bugojnu izvršeno prokopavanje i uređenje novog korita u dužini od 600 m.	
Rijeka Vrbas Područje grada Donji Vakuf	Uređenje korita u gradu i nasipa van grada	Predviđene mjere Nastavak regulacije korita u gradu, a van grada nastaviti sa izgradnjom nasipa nizvodno i uzvodno do ušća Prusačke rijeke	Izvedena regulacija desne obale rijeke Vrbas u dužini 800 m, preostala realizacija još 200 m, čime će se postići zaštita od poplava urbanog područja.	Dugoročna mjera koja će se realizovati zavisno od raspoloživih finansijskih sredstava
Rijeka Pliva	Nema ništa u studiji 2002.g	Predviđeno završetak svih radova do 2009.godine tako da ovo područje neće biti ugroženo	Aktivnosti na sanaciji i uređenju korita Plive i vodopada okončane 2011. godine. AVP Sava učestvovala u sufinansiranju sanacije vodopada.	
Rijeka Bosna Dio Sarajevskog polja od Plandišta do Reljeva	Uređenje korita vodotoka i nemogućnost pravljenja nasipa i intezivno naseljavanje i građenja objekata Nastavak regulacije vodotoka Miljacka u dužini 2,1 km, Zujevine u dužini 10 km, Tilave 2 km, Dobrinje na djelu ušća u rijeku Bosnu i Željeznice Od Reljeva do Plandišta uređenje obale rijeke Bosne u dužini 7,5 km	Predviđene mjere Nastaviti sa regulaciom pritoka i postoje projekti za Zujevinu, Dobrinju i Željeznicu Uraditi projekat regulacije rijeke Bosne od Reljeva do ušća Željeznice	Zujevina i Dobrinja spadaju u vode II kategorije i AVP Sava nije nadležna za iste. Za Željeznicu je do entitetske granice urađena projektna dokumentacija i izvršeni su radovi na uređenju korita od mosta Alije Izetbegovića do ratnog mosta. Projekat urađen 2009. godine, otpočele aktivnosti na regulisanju korita.	Dugoročne mjere- realizacije zavisna od obezbijedenja sredstava i rješavanja imovinsko-pravnih odnosa.
Rijeka Bosna Priobalje donjeg toka rijeke Bosne nizvodno od Modriče do Šamca	Uređenje korita i izgradnja nasipa i čišćenje korita od šljunkovitih sprudova Granica entiteta i duži vremenski period nisu provedene mjere. Saniranje, rekonstrukcija i izgradnja nasipa uz rijeku Bosnu u dužini 7 km od potrebnih 20 km Čišćenje korita rijeka od šljunkovitih sprudova	Predviđene mjere Rekonstrukcija postojećeg lijevog nasipa (oko 7 km) i dogradnja uz rijeku Bosnu na dužini od 20 km Potrebne intervencije u koritu rijeke Bosne	Urađen Idejni projekat 2010. godine, definisani prioriteti i urađeni Glavni projekti za prioritete dionicu u FBiH.	Dugoročna mjera koja će se realizovati zavisno od raspoloživih finansijskih sredstava
Rijeka Usora Dolina Usore u FBiH od Kaloševića do ušća u rijeku Bosnu	U veoma lošem stanju, intenzivna eksploatacija šljunak i gradnja objekata Regulacija vodotoka i zaštita izgradnjom popratnih nasipa i intervencija u koritu	Predviđene mjere Varijanta sa regulacijom korita i varijanta sa zaštitnim nasipima	Urađen Glavni projekat za prvih 9 km toka, a preostali dio do entitetske granice se treba uraditi u 2012 godini. Izvedeno uređenje lijeve obale rijeke u Jelahu u dužini 1 km.	Dugoročna mjera koja će se realizovati zavisno od raspoloživih finansijskih sredstava
Rijeka Spreča Dolina nizvodno od akumulacije	Ulijevanje pritoka i otpadnih voda industrije Tuzlanskog kaantona Regulacija vodotoka i	Predviđene mjere Regulacija vodotoka i izgradnja popratnih nasipa sa obadje strane vodotoka	Izvedena regulacija korita u dužini 800 m u Lukavcu. Planirana izrada	U periodu 2012-2014 (realizacija zavisna od osiguranja sredstava

Modrac	zaštita izgradnjom popratnih nasipa	Treća varijanta je izgradnja akumulacije Osmaci	projektne dokumentacije na cijelom potezu od entitetske granice do ušća Jale. Realizacija radova nakon usvajanja projektne dokumentacije.	Dugoročna mjera koja će se realizovati zavisno od raspoloživih finansijskih sredstava
Rijeka Spreča Dolina uzvodno od akumulacije Modrac akumulaciju)	Ulijevanje pritoka Oskova i Gostelja i otpadnih voda industrije Tuzlanskog kaantona Regulacija vododoka i zaštita izgradnjom popratnih nasipa, kao i akumulacija Osmaci	Predviđene mjere U dokumentu nema podataka o predviđenim mjerama zaštite	Prema ZOV-u radi se o vodotoku II kategorije za koji nije nadležna AVP Sava	
Rijeka Glina Priobalje Gline u FBiH i donji tokovi Glinice i Kladušnice	Neuređeni tok rijeka i izrazito bujični karakter rijeka i plitkog korita Regulacija korita rijeka Glinice u dužini 4 km, Kladušnice 3,6 km i izgradnja popratnih nasipova i saradnja sa Hrvatskom u rješavanju problema	Predviđene mjere U dokumentu nema podataka o predviđenim mjerama zaštite	Prema ZOV-u radi se o vodotoku II kategorije za koji nije nadležna AVP Sava	
Rijeka Korana Priobalje Korane u FBiH i donji tok Mutnice	Neuređeni tok rijeka i izrazito bujični karakter rijeka i plitkog korita Regulacija korita rijeka i izgradnja popratnih nasipova i saradnja sa Hrvatskom u rješavanju problema	Predviđene mjere U dokumentu nema podataka o predviđenim mjerama zaštite	Prema ZOV-u radi se o vodotoku II kategorije za koji nije nadležna AVP Sava	
Rijeka Tinja Područje grada Srebrenik	Brdske vode i neuređeno korito vodotoka, Uređenje korita i regulacija vodotoka	Predviđene mjere Uređenje korita i regulacija vodotoka	Izvršena regulacija korita u urbanom području Srebrenika u dužini od 1,5 km Nastavak regulacije prema izrađenoj projektnoj dokumentaciji.	Dugoročna mjera koja će se realizovati zavisno od raspoloživih finansijskih sredstava
Rijeka Tinja Šire područje naselja Tinja	Brdske voda i neuređeno korito vodotoka Uređenje korita i regulacija vodotoka	Predviđene mjere Uređenje korita i regulacija vodotoka	Izvršeno uređenje ruševnih obala u urbanom dijelu naselja	
Rijeka Lašva Grad Travnik i područje Dolca	Regulacija ne zadovoljava potreban rang zaštite Uređenje korita i regulacija vodotoka nasipima i parapetnim zidovima	Predviđene mjere	Prema ZOV-u radi se o vodotoku II kategorije za koji nije nadležna AVP Sava	
Rijeka Lašva Područje Viteza	Neuređenja obale rijeke Uređenje korita i regulacija vodotoka nasipima i parapetnim zidovima	Predviđene mjere	Prema ZOV-u radi se o vodotoku II kategorije za koji nije nadležna AVP Sava	
Rijeka Drina Područje grada Goražda i	Izgradnja parapetnih zidova i nasipa u nezaštićenim područjima od poplava	Predviđene mjere Gradnja niza novih akumulacija i identifikovane su dionice	Izvršeno uređenje rijeke Drine na dionici između dva gradska mosta do 2008. god.	

Vitkovići	Postojeće građevine povećati na nivo zaštite od velikih voda	na kojima je potrebna izgradnja parapetnih zidova i nasipa	Izrada projektne dokumentacije i realizacija uređenja ugroženih dionica toka rijeke Drine prema studijskoj dokumentaciji.	Dugoročna mjera koja će se realizovati zavisno od raspoloživih finansijskih sredstava
Sliv Jadranskog mora				
Rijeka Neretva Dolina Neretve od Čapljine do ušća Bune	Nisu izgrađeni objekti niti su izvođeni radovi na produbljavanju korita Rekonstrukcija i izgradnja postojećeg sistema	Predviđene mjere Izgradnja novih nasipa sa nadvišenjem od 1 m		Dugoročna mjera čija je realizacijaplanirana u narednih 30 godina.
Rijeka Neretva Dolina Neretve nizvodno od Čapljine	Veoma nestabilno i devastirano korito i intezivna eksploatacija šljunaka i propusno zemljišta Rekonstrukcija i izgradnja postojećeg sistema	Predviđene mjere Rekonstrukcija i dogradnja postojećih nasipa i parapetnih zidova sa nadvišenjem od 1 m	Godišnja ulaganja na objektima odbrane od poplava (nasipima) realiziraju se kroz projekat redovnog održavanja	Za rekonstrukciju i dogradnju postojećih nasipa procjenjena su sredstva.
Rijeka Bregava	Nema podataka	Predviđene mjere Postoji izgrađeni sistem objekata i predviđena je dogradnja postojećih objekata do nadvišenja od 1 m		Ove aktivnosti se odnose na ušće rijeke Bregave u rijeku Neretvu (izgradnja novog nasipa) Urađena projektna dokumentacija za dio naselja „Nerezi“ uz postojeći desni nasip (problem unutarnje odvodnje)
Rijeka Trebižat (TMT) Dolina Trebižata od Koćuše do Humca	Nije obezbjeđeno uzvišenje za velike vode Rekonstrukcija i izgradnja postojećeg sistema	Predviđene mjere Koncept dogradnje postojećeg sistema kroz izgradnju novih nasipa i rekonstrukciju postojećih	Sanacija berme i krune nasipa na rijeci TMT –desna obala općina Ljubuški Sanacija lijeve obale i nasipa rijeke TMT nizvodno Crvengorskog mosta- općina Ljubuški Druga faza sanacije lijeve obale i nasipa na rijeci TMT nizvodno od Crvengorskog mosta- općina Ljubuški	Postoje prijedlozi za rješavanje vodotoka kao jedinstvene cijeline, ali isti nisu usaglašeni sa institucijama iz oblasti zaštite okoliša.
Rijeka Krupa	Nema podataka	Predviđene mjere Koncept dogradnje postojećeg sistema kroz izgradnju novih nasipa i rekonstrukciju postojećih		Urađena je projektna dokumentacija za sanaciju dijela desnog nasipa uz rijeku Krupu u 2010.godinu. Sanacija nije urađena zbog poništenja procedure javne nabavke.
Rijeka Trebišnjica	Nema podataka	Predviđene mjere Plan upravljanja poplavnim rizikom je u direktnoj vezi sa planom upravljanja u RS da bi se obezbjedila		Navedeno je samo da je prioriteta aktivnost ponovna uspostava koordiniranog provođenja operativnog plana upravljanja sistemom.

		potrebna zaštita od poplava		
Kraško polje Mostarsko Blato Ravni dio u cjelini	Nedovoljni evakuacioni kapaciteti ponderskih zona i tunela Varda i rijeke Jasenice Dogradnja postojećeg sistema izgradnjom novih nasipa i tunela	Predviđene mjere Postojeći vodni objekti nemaju dovoljne kapacitete i predviđeno je 6 alternativnih varijanti (u posebnoj knjizi)		U2010.g završeno je probno ispitivanje rada HE „Mostarsko blato“, do 2012.g nije završena izgradnja odvodnog kanala čime bi se vremenski period plavljenja znatno smanjio.
Kraško polje Imotsko-Grudsko polje Jugoistočni dio polja	Nemogućnosti korištenja u potpunosti evakuacionih kapaciteta Rekonstrukcija i izgradnja postojećeg sistema	Predviđene mjere Povećanje kapaciteta tunela Pećnik, korištenje novoizgrađenog tunela za hidroelektranu, sanacija i dogradnja postojećeg kanala i rekonstrukcija postojećih i izgradnja novih nasipa		U sklopu HE „Peć-Mlini“ urađen je novi evakuacijski tunel.HE je bila van pogona povremeno zbog ograničenog kapaciteta korita rijeke TMT nizvodno.
Kraško polje Duvanjsko polje Šire područje Kovači	Nedovoljan evakuacioni kapacitet Izgradnja akumulacija ili proširenje kapaciteta ponora Kovači ili izgradnja hidroelektrane	Predviđene mjere Izgradnja akumulacija i odvodnog kanala		Izvršeni istražni radovi u sklopu HE“Vrilo“. Izrađene podloge za moguća rješenja, akumulacija i HE na širem posručju Duvanjskog polja.
Kraško polje Livanjsko polje Šire područje Čaprazlija	Zagušenje ponornice Izgradnja akumulacija ili proširenje kapaciteta ponora Kovači ili izgradnja hidroelektrane	Predviđene mjere Zaštita od poplava ekonomski neopravdana bez izgradnje sistema hidroelektrane Orlovac 2		
Kraško polje Livanjsko polje Šire područje Kazanaca	Zagušenje ponornice Izgradnja novih evakuacionih kapaciteta ovo bi trebalo biti vezano za izgradnju nove hidroelektrane Orlovac 2	Predviđene mjere Izgradnja odvodnih kanala		Urađeni projekti, ali su potrebna velika ulaganja
Kraško polje Glamočko polje Šire područje Isakovaca	Nedovoljan evakuacioni kapaciteti Izgradnja novih evakuacionih kapaciteta i to odvodnih kanala	Predviđene mjere Izgradnja odvodnog kanala		Urađeni projekti, ali su potrebna velika ulaganja
Kraško polje Glamočko polje Šire područje Pučina	Nedovoljan evakuacioni kapaciteti Izgradnja odvodnog kanala dužine 27 km	Predviđene mjere Nema ekonomskog opravdanja za izgradnju odvodnih kanala bez izgradnje HE Kablič		Izrađene podloge za moguća rješenja akumulacija i HE“Kablič“ ali su potrebna velika ulaganja

PRIVITAK BROJ 4: Podaci o izgrađenim vodozaštitnim objektima u Federaciji BiH

Ugrožena područja na vodnom području	Izgrađeni zaštitni objekti	Djelimično izgrađeni zaštitni objekti ili urađena regulacija	Nema zaštitnih objekata	Procjena efekata od ulaganja u preventivne mjere u periodu od 2009-2010.g u %
Agencija za vodno područje rijeke Save				Agencija ne vodi podatke o efektima
r. Sava - područje Odžaka	Da			
r. Sava - područje Orašja	Da			
r. Una - područje Kulen Vakufa			Ne	
r. Una - područje Bihaća			Ne	
r. Una - područje B. Krupe			Ne	
r. Una - područje B. Otoke			Ne	
r. Klokot			Ne	
r. Sana - područje S. Mosta		Da		
r. Sanica- Sanica			Ne	
r. Vrbas - područje G. Vakufa		Da		
r. Vrbas - područje D. Vakufa		Da		
r. Vrbas – Bugojno		Da		
r. Bosna - Sarajevsko polje, Plandište – Reljevo		Da		
r. Bosna - od Modriče do Šamca		Da		
r. Željeznica		Da		
r. Bosna-područje Kakanja		Da		
r. Krivaja			Ne	
r. Bosna- područje Maglaja		Da		
r. Usora - dio Kaloševići - ušće		Da		
r. Spreča - nizvodno od ak. Modrac		Da		
r. Drina - područje Goražda		Da		
r. Tinja - područje Srebrenika		Da		
r. Tinja - naselje Tinja				
Agencija za vodno područje Jadranskog mora				Agencija ne vodi podatke o efektima
r. Neretva - područje granica HE Mostar		Da		
Bregava ušće				
r. Trebižat - ušće Humac	Da			
r. Trebižat- Humac-Klobuk	Da			
r. Krupa- Krupa		Da		
Mostarsko blato- ravni dio				
Imotsko - Bekijsko polje- jugoistočni dio				
Duvanjsko polje šire područje Kovača				
Livanjsko polje šire područje Čaprazlija				
Livanjsko polje šire područje Kazanci				
Glamočko polje šire područje Mladeškovci				
Glamočko polje šire područje Pučine				

Izvor: podaci Agencija

PRIVITAK BROJ 5: Odgovori Federalnog ministarstvo poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva na pitanja iz Upitnika (u tabeli: FMPVŠ)

Pitanja	Odgovori
Na koji način je obezbjeđeno jedinstveno upravljanje vodama na vodnom području, odnosno na nivou Federacije BiH, ako je upravljanje vodama u nadležnosti BiH, Federacije, kantona, grada i općina?	Upravljanje vodama je u nadležnosti entiteta, dok je u nadležnosti BiH međunarodna saradnja i koordinacija entiteta (Pogledati dokumente izrađene kroz IPA projekat „Podrška politici voda u BiH“). Upravljanje vodama, prema Ustavu Federacije BiH je podijeljena nadležnost Federacije i kantona. Jedinstveno upravljanje vodama na vodnom području na nivou Federacije BiH je uređeno Zakonom o vodama („Službene novine Federacije BiH“, broj 70/06) Tako ključne dokumente (Strategija upravljanja vodama, plan upravljanja poplavnim rizikom) pripremaju i donose federalne vlasti, kao i sve podzakonske propise.
Na koji je način i koje aktivnosti poduzimalo ministarstvo na stvaranju integralnog plana upravljanja vodama sa aspekta zaštite od poplava?	Ministarstvo je poduzimalo niz aktivnosti u cilju pripreme planova upravljanja vodama za čiju izradu su zadužene Agencije za vode. Tako je kroz GEF projekat „Neretva-Trebišnjica“ (grant sredstava 80%) 2010. godine otpočela izrada plana upravljanja vodama bazena Neretva i Trebišnjica zajedno sa RS (unutar BiH) i RH, jer se radi o međunarodnom projektu. Isto tako, kroz godišnje planove Agencija za vodna područja na koje je Ministarstvo davalo saglasnost Ministarstvo je pratilo aktivnosti na pripremi planova upravljanja vodama. Za sliv rijeke Save, kroz Savsku komisiju odnosno Okvirni sporazum o rijeci Savi pripremljen je draft RBMP koji se nalazi u fazi javnih konsultacija. U decembru 2011. godine su pripremljeni draftovi dva podzakonska propisa kroz IPA projekat „podrška politici voda u BiH“, čijim donošenjem će se omogućiti izrada planova upravljanja vodama po jedinstvenoj metodologiji i sadržaju, koje pripremaju entiteti, uz koordinaciju Ministarstva vanjske trgovine i ekonomskih odnosa BiH. Iz tih razloga se prolongira donošenje planova upravljanja vodama do 2015. godine, što je utvrđeno i Strategijom upravljanja vodama.
Koje je planove donijelo ministarstvo sa aspekta provođenja preventivnih mjera u zaštiti od poplava za cijelu Federaciju?	Prema odredbama Zakona o vodama, na prijedlog Ministarstva, Vlada Federacije BiH donijela je Uredbu o vrstama i sadržaju planova zaštite od štetnog djelovanja voda („Službene novine Federacije BiH“, broj 26/09) u koju je disponirana Direktiva o upravljanju poplavnim rizikom EU iz 2007. godine. Uredbom je propisano donošenje Operativnih planova odbrane od poplava iz nadležnosti Federacije BiH i kantona po utvrđenom sadržaju i Plana upravljanja poplavnim rizikom prema sadržaju i metodologiji Direktive, odnosno Uredbe. Priprema tog plana predviđena je u tri koraka: <ul style="list-style-type: none">- Procjena poplavnog rizika, Izrada- Izrada mapa opasnosti i mapa poplavnog rizika- Izrada i donošenje Plana, Trenutno Agencije za vode, vode aktivnosti na izradi Procjene poplavnog rizika. Na osnovu Uredbe ministarstvo je donijelo Federalni operativni plan odbrane od poplava („Službene novine Federacije BiH“, broj 7/11) – FOP, koji sadrži mjere koje se moraju poduzeti u vrijeme opasnosti od pojave velikih voda, mjere koje se moraju poduzeti u vrijeme trajanja poplava i mjere i radnje otklanjanja posljedica poplava.
Koji su razlozi ne usvajanja Nacrta Glavnog preventivnog plana odbrane od poplava u FBiH, ako je rok za završetak istog bio 2005. godine?	Donošenje Glavnog preventivnog plana (GPP) bilo je utvrđeno Uredbom o planovima odbrane od poplava iz 2002. godine koja je donesena na osnovu Zakona o vodama iz 1998. godine, prema kojoj donošenje GPP-a bilo u nadležnosti Vlade Federacije BiH. Vlada Federacije nije donijela taj plan jer je za realizaciju istog trebalo osigurati preko 400 miliona KM. Kako je gore opisano u međuvremenu je donesen novi Zakon o vodama koji je usklađen sa Okvirnom Direktivom o vodama EU iz 2000. godine, pa onda i nova Uredba, kojima nije predviđeno donošenje te vrste plana. U Strategiji upravljanja vodama sadržane su mjere predviđene GPP-om, čija ukupna vrijednost prelazi 900 miliona KM (za područja iz nadležnosti Federacije BiH i u nadležnosti kantona). Već sada je upitno osiguranje tih sredstava, jer iz Budžeta Federacije BiH za 2011. godinu kao i za 2012. godinu nije predviđeno izdvajanje

	sredstava za ovu namjenu.
Kako je Vlada dala saglasnost na Okvirni plan i finansijski plan za vodna područja za period 2009-2011.godine pozivajući se na Preventivni plan odbrane od poplava za područje Federacije BiH koji do sada nije usvojen?	Odredbom člana 213. Zakona o vodama je utvrđeno da će se, do donošenja Strategije upravljanja vodama, kao planski dokumenti za upravljanje vodama koristiti odgovarajući planovi i programi razvoja vodoprivrede i pojedinih oblasti vodoprivrede (zaštita od štetnog djelovanja voda, zaštita voda i korištenje voda) doneseni do dana stupanja na snagu Zakona o vodama. U tom trenutku postojao je za zaštitu od štetnog djelovanja voda jedino Nacrt GPP-a, koji je stručno validan dokument, a isti nije bio donesen iz gore navedenih razloga.
Koji se planski dokumenti, odnosno programi zaštite od štetnog djelovanja voda za poplavna područja uz površinske vode I kategorije koriste po članu 46. Uredbe o vrstama i sadržaju planova zaštite od štetnog djelovanja voda do donošenja plana iz člana 11. ove Uredbe?	Do usvajanja Strategije upravljanja vodama (SUV) koristio se Nacrt GPP-a, a od decembra 2011. godine SUV.
Da li se prilikom izrade plana zaštite od poplava odnosno planiranja preventivnih mjera na nivou Federacije korištene informacije o poplavama na cijelom vodnom području u FBiH?	Da
Da li se prilikom izrade plana zaštite od poplava, odnosno planiranja preventivnih mjera na nivou Federacije uzima u obzir stanje na vodama II kategorije?	Da
Da li postojeći način upravljanja vodama sa aspekta zaštite od voda, doprinosi smanjenju rizika od poplava, ako ne, zašto?	Da, djelimično. Nisu osigurana finansijska sredstva za izvođenje skupih i kompleksnih tehničkih mjera zaštite (regulacija riječnih korita, kao npr. Miljacka kroz Sarajevo, izgradnja nasipa sa obodnim kanalima i kanalskom mrežom sa Crpnim stanicama, kao npr. Područja uz rijeku Savu, izgradnja akumulacija, kao npr. u Gradačcu. (izgrađene Hazna i Vidara)
Ko i kada je donio akt vezan za ugrožena područja, a ako nije zašto?	Ministarstvo 2011. godine (FOP)
Da li su utvrđeni prioriteti za poduzimanje preventivnih mjera na ugroženim područjima i na koji način?	Da, FOP, <u>prioritet područjima koja su zaštićena zaštitnim vodnim objektima koji su u vlasništvu Federacije BiH. (nisu potvrđena Odlukom Vlade FBiH prema čl. 86. Zov.</u>
Da li se godišnji planovi za poduzimanje preventivnih mjera na vodnom području rade u skladu sa utvrđenim prioritetima za ugrožena područja?	Da
Koje su mjere implementirane iz Akcijskog plana prema Programu zaštite od poplava za razdoblje od 2007-2011 godine?	<ul style="list-style-type: none"> - Donesen novi Zakon o vodama („Službene novine Federacije BiH“, broj 70/06) - Donesena Uredba o vrstama i sadržaju planova zaštite od štetnog djelovanja voda („Službene novine Federacije BiH“, broj 26/09) - Donesen Federalni operativni plan („Službene novine Federacije BiH“, broj 7/11) - Urađeni projekti i izvedeni radovi na zaštitnim vodnim objektima, shodno raspoloživim finansijskim sredstvima (vidi tabelu projekti)
Ukoliko je došlo do kašnjenja u implementaciji mjera iz Akcijskog plana prema Programu zaštite od poplava za razdoblje od 2007-2011 godine, navedite razloge?	Nije došlo do kašnjenja
Da li izvještaji o poduzetim mjerama u zaštiti od poplava sadrže i informacije o izrađenim i implementiranim projektima u skladu sa Akcijskim planovima iz Programa zaštite od poplava za razdoblje od 2007-2011 godine ?	Da
Na koji način ministarstvo koordinira aktivnosti sa institucijama na svim nivoima vlasti vezano za zaštitu od poplave i da li postoji pisana procedura o načinu razmjene informacija?	Pisanim putem, učešćem u radu pojedinih tijela npr. Federalnog štaba CZ, telefonom. Procedure su propisane FOP-om i Federarnim planom zaštite i spašavanja od prirodnih i drugih nesreća.
U koje svrhe koristite informacije i podatke	

dobivane od:	
Agencija za vodna područja	Za: analizu trenutne situacije u toku trajanja poplava, koordinaciju aktivnosti sa FUCZ, FŠCZ, MVTiEO, MS BiH, nadležnim ministarstvom RS i Izvještavanje Vlade Federacije BiH
Federalne uprave civilne zaštite	Za analizu trenutne situacije i davanje naloga Agencijama za vodna područja za poduzimanje mjera iz njihove nadležnosti
Federalnog ministarstva za okoliš	Nismo do sada imali takve informacije
Federalnog fonda za zaštitu okoliša	Nismo do sada imali takve informacije
Uprave za inspeksijske poslove	Za davanje naloga Glavnom rukovodiocu odbrane od poplava za provjeru informacija i poduzimanje odgovarajućih mjera, npr. ako se ne poštuju odredbe vodne dozvole za hidroakumulacije u vrijeme opasnosti od nailaska velikih voda i vrijeme trajanja poplave
Kantonalnih ministarstava i općina	Informacije i podatke proslijeđujemo Agencijama za vode radi poduzimanja radnji iz njihove nadležnosti, shodno raspoloživim finansijskim sredstvima odobravamo finansiranje hitnih mjera, odgovaramo podnosiocima informacije o poduzetom ili nemogućnost udovoljavanja zahtjevu zbog nedostatka sredstava
Ostalih relevantnih institucija	Dajemo informacije i odgovore
Koje aktivnosti je ministarstvo provodilo na rješavanju pitanja poplava vezanih za vode na međuentitetskoj i državnoj liniji?	U vrijeme trajanja poplava razmjenjujemo informacije o stanju, prikupljamo podatke o postupanju korisnika akumulacija, razmjenjujemo mišljenje o upravljanju vodnim objektima od značaja za oba entiteta. Agencija za vodno područje Save Sarajevo je zajedno sa Agencijom iz Bjeljine finansirala izradu Idejnog rješenja i Idejnog projekta za uređenje donjeg toka rijeke Bosne od Modriče do ušća u rijeku Savu. Što se tiče međudržavne saradnje, ministarstvo se obraća pisanim putem nadležnim državnim ministarstvima (MVTiEO i MS) sa konkretnim zahtjevima. Tako je npr. u vrijeme poplava 2010. godine ministarstvo je tražilo podatke u vezi sa ispuštanjem vode iz akumulacije Mratinje na rijeci Plivi u CG. S druge strane BiH ima potpisan sporazum o vodoprivrednoj saradnji sa RH, te na osnovu toga u vrijeme poplava se ostvaruje i direktna saradnja putem Komisije odnosno podkomisije za sliv Crnog i Jadranskog mora. Pored toga je ostvarena mogućnost direktnog korištenja podataka sa odgovarajućih hidroloških stanica u RH i obratno u BiH.
Koje aktivnosti je provodilo Savjetodavno vijeće za vodna područja u upravljanju sistemom zaštite od poplava?	Savjetodavna vijeća vodnih područja, shodno odredbi Zakona o vodama, su razmatrala i davala mišljenja na Nacrt Strategije upravljanja vodama u kojoj su utvrđeni i ciljevi i mjere za dostizanje ciljeva zaštite od štetnog djelovanja voda.
Koje izvještaje i informacije vezane za zaštitu od poplava dostavljate Vladi FBiH?	Sa stanovišta zaštite od poplava dostavljaju se redovne informacije, shodno odredbi Uredbe, informacije u toku poplava kao što je npr. poplava iz 2010. godine, informacije po zahtjevu Vlade i drugih institucija koje su se obratile Vladi, predlaganje donošenja propisa ili planskog dokumenta iz nadležnosti Vlade ili Parlamenta Federacije BiH, zahtjeva za osiguranje finansijskih sredstava za izgradnju tehničkih mjera zaštite i sl.
Na koji način je Ministarstvo vršilo evaluaciju i monitoring u 2009. i u 2010. poduzetih mjera na zaštiti od poplava na vodnim područjima?	Nije vršena evaluacija
Da li je Ministarstvo na osnovu rezultata evaluacije i monitoringa u 2009. i 2010. godini poduzimalo aktivnosti za planiranje preventivnih mjera u 2011. godini?	Ministarstvo redovno godišnje planira i predlaže Vladi Federacije BiH osiguranje budžetskih sredstava za izgradnju tehničkih mjera

PRIVITAK BROJ 6: Odgovori Agencije za vodno područje rijeke Save i Agencije za vodno područje Jadranskog mora na pitanja iz upitnika

Pitanja	Agencija za vodno područje rijeke Save	Agencija za vodno područje Jadranskog mora
Da li postojeći način upravljanja vodama daje osnove za integralno planiranje preventivnih mjera za zaštitu od poplava?	Način upravljanja vodama u Federaciji BiH je propisan Zakonom o vodama (Službene Novine FBiH br.70/06- ZOV) i pozakonskim aktima donesenim na osnovu ovog Zakona (Uredba o vrstama i sadržaju planova zaštite od štetnog djelovanja voda- u daljem tekstu Uredba). Zakon o vodama i podzakonski akti su usaglašeni i harmonizirani sa EU legislativom. Shodno EU okvirnoj direktivi o vodama integralno upravljanje vodama se vrši na nivou vodnog područja što daje osnovu za integralno planiranje preventivnih mjera za zaštitu od poplava, kao segmenta upravljanja vodama.	Način upravljanja definiran Zakonom o vodama (Službene Novine FBiH br.70/06-ZOV) pruža osnovu za integralno planiranje preventivnih mjera zaštite od poplava na razini vodnog područja (Zakon je načelno usaglašen sa principima EU legislativne)
Da li postojeći način upravljanja vodama sa aspekta zaštite od voda, doprinosi smanjenju rizika od poplava, ako ne, zašto?	Da doprinosi, ali ne u potpunosti. Najveći problem predstavlja obezbijedenje finansijskih sredstava za sprovođenje mjera zaštite od poplava (održavanje i rekonstrukcija postojećih zaštitnih vodnih objekata, izgradnja novih i uređenje riječnih korita).	Da, ali ne u potpunosti, zbog nedovoljnih finasija, nejasnog definiranja nositelja investicijskih aktivnosti (Federacija ili lokalna zajednica)
Koji su razlozi ne usvajanja Nacrta Glavnog preventivnog plana odbrane od poplava u FBiH, ako je rok za završetak istog bio 2005.godine?	Nacrt Glavnog preventivnog plana odbrane od poplava u Federaciji BiH je urađen u periodu 2006.-2008. godina zajedničkim angažmanom Agencija za vode pod okriljem Federalnog ministarstva poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva. Donošenje Glavnog preventivnog plana (GPP) bilo je utvrđeno Uredbom o planovima odbrane od poplava iz 2002. godine koja je donesena na osnovu Zakona o vodama iz 1998. godine, prema kojoj je donošenje GPP-a bilo u nadležnosti Vlade Federacije BiH. GPP je putem FMPVŠ nakon izrade prezentiran Vladi Federacije BiH. Vlada Federacije nije donijela taj plan jer je za realizaciju istog trebalo osigurati značajna finansijska sredstva. U međuvremenu je donesen novi ZOV koji je usklađen sa Okvirnom direktivom o vodama EU iz 2000. godine i nova Uredba, kojima nije predviđeno donošenje te vrste plana.	Nacrt Glavnog preventivnog plana odbrane od poplava u Federaciji BiH je urađen u periodu 2006.-2008. godina zajedničkim angažmanom Agencija za vode pod okriljem Federalnog ministarstva poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva. Donošenje Glavnog preventivnog plana (GPP) bilo je utvrđeno Uredbom o planovima odbrane od poplava iz 2002. godine koja je donesena na osnovu Zakona o vodama iz 1998. godine, prema kojoj je donošenje GPP-a bilo u nadležnosti Vlade Federacije BiH. GPP je putem FMPVŠ nakon izrade prezentiran Vladi Federacije BiH. Vlada Federacije nije donijela taj plan jer je za realizaciju istog trebalo osigurati značajna finansijska sredstva. U međuvremenu je donesen novi ZOV koji je usklađen sa Okvirnom direktivom o vodama EU iz 2000. godine i nova Uredba, kojima nije predviđeno donošenje te vrste plana.
Kako je Agencija odnosno Upravni odbor pripremili i usvojili Okvirni plan i finansijski plan za vodno područja za period 2009-2011.godine pozivajući se na Preventivni plan odbrane od poplava za područje Federacije BiH koji do sada nije usvojen?	U periodu pripreme i donošenja Okvirnog plana i finansijskog plana Agencija za vodna područja za period 2009.-2011. godine, kao stručno validan dokument u segmentu za zaštitu od štetnog djelovanja voda postojao je jedino Nacrt GPP-a. Napominjemo da je odredbom člana 213. ZOV-a je utvrđeno da će se, do donošenja Strategije upravljanja vodama, kao planski dokumenti za upravljanje vodama koristiti odgovarajući planovi i programi razvoja vodoprivrede i pojedinih oblasti vodoprivrede (zaštita od štetnog djelovanja voda, zaštita voda i korištenje voda) doneseni do dana stupanja na snagu Zakona o vodama.	U periodu pripreme i donošenja Okvirnog plana i finansijskog plana Agencija za vodna područja za period 2009.-2011. godine, kao stručno validan dokument u segmentu za zaštitu od štetnog djelovanja voda postojao je jedino Nacrt GPP-a. Napominjemo da je odredbom člana 213. ZOV-a je utvrđeno da će se, do donošenja Strategije upravljanja vodama, kao planski dokumenti za upravljanje vodama koristiti odgovarajući planovi i programi razvoja vodoprivrede i pojedinih oblasti vodoprivrede (zaštita od štetnog djelovanja voda, zaštita voda i korištenje voda) doneseni do dana stupanja na snagu Zakona o vodama.
Koji se planski dokumenti, odnosno programi zaštite od štetnog djelovanja voda za poplavna područja uz	Za poplavna područja uz površinske vode I kategorije koja su definisana u dosadašnjoj planskoj dokumentaciji koristi se Federalni operativni plan odbrane od poplava (FOP). Na	Dokument koji se koristi sukladno važećoj Uredbi o vrstama i sadržaju planova zaštite od štetnog djelovanja voda (Sl.novine FBiH br 26/09) i važećem Zakonu o vodama

<p>površinske vode I kategorije koriste po članu 46. Uredbe o vrstama i sadržaju planova zaštite od štetnog djelovanja voda do donošenja plana iz člana 11. ove Uredbe (Plan upravljanja poplavnim rizikom)?</p>	<p>osnovu preliminarne procjene poplavnog rizika (član 6. Uredbe), u skladu sa članom 86. ZOV-a na prijedlog FMPVŠ-a Vlada Federacije BiH proglašiće područja za koja se smatra da postoje značajni rizici od poplava- poplavna područja u Federaciji BiH. Nakon proglašavanja ovih područja za iste treba usvojiti Programe zaštite od štetnog djelovanja voda u skladu sa članom 46. Uredbe.</p>	<p>(Sl.novine FBiH 70/06) je Federativni operativni plan odbrane od poplava. Na osnovu preliminarne procjene poplavnog rizika (Čl. 6. Uredbe) u skladu sa Čl. 86. ZOV na prijedlog FMPVŠ-a Vlada federacije će proglasiti područja za koje se smatra da postoje značajni rizici od poplava- poplavna područja u Federaciji BiH. Nakon proglašavanja ovih područja za iste treba usvojiti Programe zaštite od štetnog djelovanja voda u skladu sa članom 46. Uredbe (rok donošenja je 2013.god.). Želimo napomenuti da je 2008-2009god. Pripremljen nacrt Strategije upravljanja vodama FBiH (usvojen krajem 2011.god od strane Parlamenta), kojim u periodu od 12 godina predviđene određene mjere i procjenjena sredstva za aktivnosti zaštite od poplava.</p>
<p>Da li je Agencija poduzimala aktivnosti na stvaranju integralnog plana zaštite od poplava i smanjenju rizika vezano za Direktivu EC o procjeni i upravljanju rizicima od poplava?</p>	<p>Shodno Uredbi, odnosno direktvi EU o poplavama iz 2007. Godine, od 2009. godine se vrše aktivnosti na izradi preliminarne procjene rizika uz vodotoke I kategorije na vodnom području rijeke Save u FBiH. U tom pravcu do sada su izvršene dvije aktivnosti:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Prikupljanje istorijskih podataka o poplavama i • Definisane metodologije za izradu preliminarne procjene rizika. <p>Ove godine je otpočela aktivnost na izradi preliminarne procjene rizika uz vodotoke I kategorije na vodnom području rijeke Save u FBiH, a u toku godine će biti pokrenute aktivnosti na izradi metodologije za izradu mapa rizika i mapa opasnosti od poplava. Planirani rok za izradu „Plana upravljanja poplavnim rizikom“ je 2017. Godina, a prema Strategiji upravljanja vodama.</p>	<p>Ove godine je planirano pokretanje aktivnosti za izradu preliminarne procjene poplavnih rizika sukladno važećoj Uredbi iz 2009. Godini. Prethodnih godina provedene su odgovarajuće pripreme aktivnosti kroz realizaciju pojedinih projekata vezano za uspostavu mreže mjernih hidroloških stanica, aktivnosti hidroloških osmatranja te provođenje potrebnih hidroloških analiza na pojedinim vodotocima na vodnom području Jadranskog mora.</p>
<p>Da li je Agencija poduzimala aktivnosti za dugoročno planiranje zaštite od poplava i na koji način?</p>	<p>Agencija je permanentno poduzimala aktivnosti za dugoročno upravljanje vodama, kroz izradu strateških dokumenata (Procjena sadašnjeg stanja zaštite od poplava u FBiH, GPP, FOP, SUV, Preliminarna procjena rizika), a u toku su aktivnosti na izradi pripremnih dokumenata za Plan upravljanja rizicima od poplava.</p>	<p>Agencija je kontinuirano poduzimala aktivnosti u cilju dugoročnog planiranja zaštite od poplava, kroz izradu i pripremu razne strateške dokumentacije Procjena stanja zaštite od poplava u FBiH, i izrada Programa poboljšanja (2002. godina) GPP odbrane od poplava u FBiH, FOP (2010) i Strategije upravljanja vodama (2010.).</p>
<p>Da li imate katastar vodnog dobra na slivu rijeka za vodotoke I i II kategorije na vašem vodnom području?</p>	<p>Shodno odredbama ZOV-a Agencija je nadležna za upravljanje javnim vodnim dobrom uz vode I kategorije. 2009. godine pokrenuta je izrada elaborata određivanja granice vodnog dobra uz vodotoke I kategorije na vodnom području rijeke Save. Do sada je na osnovu izrađenih elaborata FMPVŠ na prijedlog AVP Sava donijelo Rješenja za određivanje vodnog dobra uz rijeku Usoru (općine Tešanj, Doboju-Jug i Usora), Savu (općine Odžak, Domaljevac-Šamac i Orašje), Drinu (općina Foča-Ustikolina) te vještačke akumulacije Hazna i Vidara (općina Gradačac). U toku su aktivnosti na definisanju vodnog dobra uz rijeku Sanu (općina Sanski Most i Ključ), Bosnu (općine Vogošća, Ilijaš, Novi Grad, Kakanj i Zenica). Svi navedeni podaci vezano za vodno dobro su pohranjeni u Modul urađen u sklopu informacionog sistema voda (ISV). Dinamika i sadašnjih i budućih aktivnosti na određivanju vodnog dobra za ostale vode I</p>	<p>U završnoj fazi izrade elaborata izrađivanja granica vodnog dobra na području Općine Čapljina za vodotoke prve kategorije. U pripremi je potpisivanje Ugovora za određivanje granica vodnog dobra za Općine Grude, Ljubuški, Stolac (vodotoci I kategorije) Planirano je tijekom godine ugovoriti izradu elaborata za utvrđivanje granica vodnog dobra za još dvije Općine. Dinamika sadašnjih i vudućih aktivnosti na određivanju vodniog dobra za ostale vode I kategorije je uslovljena dinamikom izrade BPKM-a od strane Federalne uprave za geodetske i imovinsko-pravne poslove. Predviđeno je da svi podaci o vodnom dobru unesu u bazu podataka u okviru informacionog sustava voda (ISV)</p>

	<p> kategorije je uslovljena dinamikom izrade BPKN-a od strane Federalne uprave za geodetske i imovinsko pravne poslove.</p>	
<p>Da li imate registar i koje informacije imate o stanju vodnih objekata za zaštitu od poplava na području FBiH i ko vam ih dostavlja?</p>	<p>Da. Svi podaci i informacije vezani za stanje vodnih objekata za zaštitu od poplava koji su u vlasništvu Federacije BiH u skladu sa članom 15. Stav 3. ZOV-a, a povjereni su na upravljanje AVP Savi, pohranjeni su u Modul -katastar vodni objekti urađen u sklopu informacionog sistema voda (ISV). Informacije o stanju ovih objekata se kontinuirano prikupljaju i dostavljaju putem firmi koje vrše redovno tekuće održavanje, kao i direktno od strane uposlenika iz odjeljenja za zaštitu od voda i upravljanje javnim vodnim dobrom, unutar sektora za upravljane vodama. Zaštitni vodni objekti-uređena korita u urbanim područjima na površinskim vodama I kategorije su u vlasništvu grada i općine ukoliko kantonalnim propisom nije drugačije određeno.</p>	<p>Da, u okviru baze informacionog sustava voda (ISV) imamo podatke o svim objektima za zaštitu od poplava na vodnom području Jadranskog mora za vodotoke I kategorije koje su u vlasništvu FBiH a isti su dati na upravljanje AVP Jadranskog mora Mostar. Za objekte uz vodotoke II kategorije po važećoj zakonskoj regulativi nadležne su Općine i Kantoni/Županije.</p>
<p>Da li planovi sadrže aktivnosti koje treba izvršiti na rekonstrukciji i izgradnju zaštitnih vodnih objekata prije nastanka poplava, da li su određeni prioriteti i ko vrši nadzor da li se te aktivnosti poduzimaju?</p>	<p>Planom i Finansijskim planom AVP Sava Sarajevo, koji se usvaja na godišnjem nivou, definisane su aktivnosti na tekućem i pojačanom održavanju zaštitnih vodnih objekata (u koje spada održavanje i rekonstrukcija). Na osnovu prikupljenih podataka, uvidom u stanje na terenu, te stručne procjene uposlenika AVP Sava, utvrđuju se prioriteti za realizaciju. Na osnovu projektne dokumentacije i potrebe urgentnosti određuju se prioriteti za izgradnju zaštitnih vodnih objekata, a u skladu sa finansijskim mogućnostima AVP Sava za tekuću godinu.</p>	<p>Da, u okviru godišnjih planova Agencije planirane su aktivnosti na redovnom i pojačanom održavanju objekata za zaštitu od poplava, a prioritete prema programu pojačanog održavanja određuju stručne službe prema utvrđenim prethodnim obilascima objekata prije i poslije dolaska velikih voda. Radovi pojačanog održavanja vrše se u skladu sa finansijskim mogućnostima za tekuću godinu.</p>
<p>Da li se prilikom izrade plana zaštite od poplava uzima u obzir stanje i na vodama II kategorije i na koji način se saraduje sa kantonalnim nivoom?</p>	<p>Shodno odredbama ZOV-a vodotoci II kategorije su u nadležnosti kantona, općine ili grada. FOP daje osnovu za izradu Kantonalnih operativnih planova odbrane od poplava kojima se obuhvataju vodotoci II kategorije.</p>	<p>Shodno odredbama ZOV-a vodotoci II kategorije su u nadležnosti kantona, općine ili grada. U Uredbi o vrstama i sadržaju planova zaštite od štetnog djelovanja voda (Sl.novine 26/09) definirano je da se za područja uz površinske vode II kategorije donosi kantonalni operativni plan odbrane od poplava.</p>
<p>Koje informacije se koriste za određivanje kriterija po kojima se određuju prioriteti za planiranje i poduzimanje preventivnih mjera?</p>	<p>Za određivanje kriterija po kojima se određuju prioriteti koriste se sljedeće informacije:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Izvještaji firmi angažovanih od strane AVP Sava za provođenje pripremnih i ostalih mjera za odbranu od poplava na zaštitnim vodnim objektima u vlasništvu FBiH, • Informacije prikupljene prilikom obilazaka terena od strane uposlenika AVP Sava, te • Informacije dobivene od strane institucija i organa lokalnih nivoa vlasti te nevladinog sektora. 	<p>Informacije koje se koriste za određivanje kriterija po kojima se određuju prioriteti za planiranje i poduzimanje preventivnih mjera su: mjesečni izvještaji od pravnih osoba koji su angažirani od strane Agencije za provođenje pripremnih i ostalih mjera za odbranu od poplava na zaštitnim vodnim objektima, pregledi od strane stručnih službi Agencije i informacije od strane lokalne zajednice, a sve u cilju zaštite stanovništva, materijalnih dobara, kulturnog nasleđa, zaštite okoliša itd.</p>
<p>Navedite pojedinačno koje ste projekte implementirali zajedno sa kantonalnim ministarstvima?</p>	<p>Implementirani su sljedeći projekti:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Regulacija desne obale rijeke Bosne u Kaknju, nizvodno od ušća rijeke Zgošća – zajedno sa općinom Kakanj; • Uređenje korita rijeke Bosne u Zavidovićima- zajedno sa općinom Zavidovići • Uređenje korita rijeke Spreče, općina Lukavac- zajedno sa Tuzlanskim Kantonom 	<p>Sufinansiranje objekata hidromeliracionog sustava na području općina Široki Brijeg i Ljubuški, koji su u vlasništvu kantona (kanali koji imaju funkciju odvodnje), učešće Agencije na godišnjem nivou oko 70.000 KM</p>
<p>Koje su administrativne i operativno tehničke mjere pripremili i implementirali iz Akcijskog plan prema</p>	<p>Administrativne mjere: donesen ZOV, Uredba i FOP. Tehničke mjere: urađeni i implementirani konkretni projekti – navedeni u prilogubr. 1 i 2. Napomena: Agencija nije bila uključena u</p>	<p>Administrativne mjere: donesen ZOV, Uredba i FOP. Tehničke mjere: urađeni i implementirani konkretni projekti – navedeni u prilog. 1 i 2.</p>

Programu zaštite od poplava za razdoblje od 2007-2011 godine ?	pripremu Akcijskog plana	Napomena: Agencija nije bila uključena u pripremu Akcijskog plana
Koji su razlozi za kašnjenje u implementaciji mjera iz Akcijskog plana prema Programu zaštite od poplava za razdoblje od 2007-2011 godine (navedite razloge)?	Nije došlo do kašnjenja u implementaciji.	U ovom periodu djelimično su realizirane mjere iz Akcionog plana uz napomenu da je teško govoriti o „kašnjenjima u implementaciji“ obzirom da je sam akcijski plan dat samo „okvirno“.
Da li su urađeni projekti samo za pojedine dionice ili cijelo ugroženo područje i koji u skladu sa Akcijskim planovima prema Programu zaštite od poplava za razdoblje od 2007-2011 godine ?	Za definisana ugrožena područja urađen GPP, a za konkretne dionice urađena projektna adokumentacija i implementirani projekti.	Definirana ugrožena područja određena su GPP, dok za pojedine dionice rađena projektna adokumentacija i implementirani pojedinačni projekti sukladno raspoloživim sredstvima.
Na koji način i ko u vaše ime vrši nadzor nad implementiranim projektima?	Za implementaciju projekata koji podliježu Zakonu o građenju (izgradnja i rekonstrukcija objekata) nadzor vrše firme odnosno pravna lica registrovana za predmetnu djelatnost, a koja se angažuju u skladu sa Zakonom o javnim nabavkama. Uposlenici AVP Sava vrše nadzor nad projektima koji ne podliježu Zakonu o građenju (tekuće održavanje zaštitnih vodnih objekata, hitne sanacije, čišćenje korita u svrhu održavanja proticajnog profila,...).	Za projekte redovnog održavanja objekata nadzor vrše djelatnici AVP Jadranskog mora Mostar, dok za projekte sanacije, rekonstrukcije i izgradnje objekata imenuje stručni nadzor putem provedenih postupaka javnih nabavki.
Na koji način vršite pregled stanja uređenosti riječnih korita i kome dostavljate te informacije?	U sklopu redovnih aktivnosti uposlenici AVP Sava vrše redovan pregled stanja uređenosti riječnih korita u svrhu ocijene obezbijedenosti proticajnog profila za kontrolisano proticanje velikih voda. Na bazi prikupljenih informacija definišu se prioritete za godišnje Planove i Finansijske planove Agencije.	Vrše se periodični pregledi od strane stručnih službi AVP Jadranskog mora Mostar prije i poslije nailaska velikih voda, putem dostavljanja mjesečnih izvještaja od pravnih osoba koji su angažirani od strane Agencije za provođenje pripremnih i ostalih mjera odbrane od poplava na zaštitnim vodnim objektima. Federalne inspeksijske službe vrše godišnje preglede osnovnih vodoprivrednih objekata. Sve prikupljene informacije se koriste kod izrade godišnjih planova Agencija na što sukladno zakonu Ministarstvo daje suglasnost.
Na koji način Agencija saraduje sa institucijama na svim nivoima vlasti vezano za zaštitu od poplave i da li postoji pisana procedura o načinu razmjene informacija?	Saradnja vezana za zaštitu od poplava se vrši u skladu sa važećim ZOV-om, Uredbom i FOP-om u sklopu kojeg su definisane procedure oko razmjene informacija.	Suradnja sa institucijama na svim nivoima vlasti vezano za zaštitu od poplave Federalni operativni planom odbrane od poplava, kao način prikupljanja podataka i razmjene informacija.
U koje svrhe koristite informacije i podatke dobivene od:		
Fed. ministarstva poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva	U svrhu obavljanja aktivnosti koje su Agencijama propisane važećim ZOV-om i podzakonskim aktima donesenim na osnovu njega.	U svrhu obavljanja aktivnosti koje su Agencijama propisane važećim ZOV-om i podzakonskim aktima donesenim na osnovu njega.
Federalne uprave civilne zaštite	U svrhu provedbi aktivnosti koje su propisane FOP-om	U svrhu provedbi aktivnosti koje su propisane FOP-om
Fed. ministarstva za okoliš	Nismo do sada imali takve informacije	Nismo do sada imali takve informacije
Fed. fonda za zaštitu okoliša	Nismo do sada imali takve informacije	Nismo do sada imali takve informacije
Uprave za inspeksijske poslove	U svrhu provjere stanja i funkcionalnosti zaštitnih vodnih objekata i poštivanja uslova propisanih vodnih aktima	U svrhu provjere stanja i funkcionalnosti zaštitnih vodnih objekata i poštivanja uslova propisanih vodnih aktima
Kantonalnih ministarstava	Kod utvrđivanja prioriteta za donošenje finansijskih planova i programa za realizaciju projekata za zaštitu od poplava, shodno raspoloživim sredstvima Agencija.	Kod utvrđivanja prioriteta za donošenje finansijskih planova i programa za realizaciju projekata za zaštitu od poplava, shodno raspoloživim sredstvima Agencija.
Ostalih relevantnih institucija	Dajemo odgovore i informacije	Dajemo odgovore i informacije

Na koji način saradujete sa Savjetodavnim vijećem za vodno područje?	U skladu sa ZOV-om i usvojenim Poslovnikom o radu Savjetodavnog vijeća za vode.	Način uspostave i glavni zadaci Savjetodavnog vijeća vodnog područja propisani su ZOV. Vlada Federacije je uspostavila Savjetodavno vijeće vodnog područja Jadranskog mora (Sl.n.FBiH 80/09) Savjetodavno vijeće do sada je održalo tri sastanka. Savjetodavno vijeće je razmatralo nacrt Strategije upravljanja vodama prije odobrenja od Vlade FBiH, a na svom trećem sastanku poznato je sa aktivnostima provedenim u okviru priprema Plana upravljanja riječnim slivom Neretve i Trebišnjice koji se realizira u okviru GEF/WB Projekta upravljanja Neretvom i Trebišnjicom, kao i dosadašnjih aktivnosti u okviru projekta izrada karakterizacijskih izvještaja za dijelove riječnih slivova Cetine i Krke na području FBiH.
Koje izvještaje i informacije vezane za zaštitu od poplava dostavljate Federalnom ministarstvu poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva?	Shodno odredbama FOP-a Agencija FMPVŠ-u dostavlja pojedinačne izvještaje i godišnji izvještaj o poplavama i provedenim aktivnostima na odbrani od poplava sa ocjenom stanja zaštitnih vodnih objekata i prijedlogom mjera za njihovu sanaciju.	Shodno odredbama FOP-a Agencija FMPVŠ-u dostavlja pojedinačne izvještaje i godišnji izvještaj o poplavama i provedenim aktivnostima na odbrani od poplava sa ocjenom stanja zaštitnih vodnih objekata i prijedlogom mjera za njihovu sanaciju.

PRIVITAK BROJ 7: Prihodi i rashodi nadležnih federalnih Agencija

Rb	Prihodi i rashodi	Agencija za vodno područje rijeke Save				Agencija za vodno područje Jadranskog mora			
		2009.g		2010.g		2009.g		2010.g	
		Plan	Izvršenje	Plan	Izvršenje	Plan	Izvršenje	Plan	Izvršenje
I	Prihodi	16.274.390	16.223.376	15.726.435	15.069.508	4.379.128	4.636.024	4.748.422	5.411.226
1.	opća vodna naknada	4.500.000	4.555.016	4.600.000	4.677.674	700.000	846.830	900.000	900.447
2.	posebna vodna naknada	7.930.000	8.008.222	8.435.000	7.965.339	2.295.000	2.514.545	2.725.000	3.048.618
3.	Ostalo	3.844.390	3.660.138	2.691.435	2.426.495	1.384.128	1.274.649	1.123.422	1.462.161
II	Rashodi	16.700.000	14.561.933	16.400.000	13.738.623	4.378.283	3.609.044	4.748.422	3.581.468
1.	Upravljanje vodama	1.847.700	1.485.395	1.415.974	1.351.118	513.000	443.554	656.000	325.811
2.	Mere i aktivnosti na zaštiti od voda (preventiva)	7.925.900	6.980.052	7.676.726	6.159.492	1.067.542	1.021.020	1.390.000	1.118.639
2.1.	Održavanje objekata i preventivni mjere na vodama I kategorije	6.174.500	5.330.200	5.952.040	4.591.431	---	934.088	---	1.040.771
a)	Održavanje objekata u vlas. FBiH	3.185.500	2.610.125	2.659.049	2.259.814	---	661.749	---	805.718
b)	Preventivni radovi na vodama I kategorije	2.989.000	2.720.075	3.292.991	2.331.617	----	272.339	----	235.053
2.2.	Projektna dokumentacija	316.400	244.538	488.416	388.517	----	21.933	----	53.019
2.3.	Objekti korištenja voda, zaštita voda i zaštita od voda na vodama II kateg.	1.435.000	1.405.314	1.236.271	1.179.544	----	64.999	----	24.849
3.	Troškovi rada i poslovanja agencije	3.742.000	3.524.697	3.546.000	3.391.589	1.655.000	1.613.398	1.790.000	1.626.969
4.	Ostali poslovi agencije, prenesene obaveze iz ranijih godina i rezerva	3.184.400	2.571.789	3.761.300	2.836.424	1.142.746	531.072	912.422	510.049

Izvor: godišnji planovi i izvještaji agencija i dopunjeni podaci od Agencije za vodno područje Jadranskog mora koja se odnose na utrošena sredstva za mjere i aktivnosti na zaštiti od voda (preventiva)

Federalnom nivou kapitalni grant realiziran putem ministarstva i agencija za vodna područja

Kapitalni grant za 2009. i 2010. godinu

Naziv institucije	Kapitalni grant za 2009.godinu			Kapitalni grant 2010.godina		
	Plan	Izvršenje	% izvrš/plan	Plan	Izvršenje	% izvrš/plan
Agencija za vodno područje rijeke Save	290.000 ⁸¹	200.000	69,0	470.000	200.000	42,6
Agencija za vodna područja Jadranskog mora	320.000	309.600	96,8	195.000	171.000	87,7
Federalno ministar. MPVŠ	155.000 ⁸²	89.930	58,0	100.000	-----	0,0
UKUPNO	765.000	599.530	78,4	765.000	371.000	48,5

Izvor: Podaci FMPVŠ

Kapitalni grantovi 2007. i 2008. godini⁸³ iznosili su pet puta više nego u posmatranom periodu i više od 90% sredstava korišteno je za investiranje u projekte zaštite od poplava. U tom vremenskom periodu od ukupnih vodnih naknada u budžet Federacije uplaćivano je 10% sredstava koja su korištena kao kapitalni grant za investiranje najvećim dijelom u zaštitu od poplava.

⁸¹ U okviru ovog iznosa planirano je za projekat vodovodne i kanalizacione infrastrukture iznos od 90.000 KM

⁸² Planirani troškovi savjetodavnih vijeća u iznosu od 50.000,00 KM, što je trebalo osigurati u Budžetu FBiH

⁸³ Ulaganja na osnovu planiranih sredstava za kapitalni grant u 2008.godini iznosila 3.472.264 KM, a u 2007.godini oko 2.150.000 KM. Pored toga iz tekuće rezerve u 2008.godini je utrošeno za vodooskrbu u Tomislavgradu i na Dubravskoj visoravni oko 2.700.000 KM.

PRIVITAK BROJ 8: Ulaganje sredstava po grupama prioriteta na ugroženim područjima na osnovu interne stope rentabiliteta po Nacrtu Glavnog preventivnog plana

VODNO PODRUČJE SAVE			Ulaganja u KM		
Prioriteti po grupama	Ugrožena područja	2009. g	2010.g	2011.g	
I grupa	Sava	Područje Orašja (od Domaljevaca do Vučilovca)	1.119.925	1.019.431	840.083
	Sava	Područje Odžaka (od Šamca do Svilaja)	811.094	1.046.546	1.501.016
	Bosna	Sarajevsko polje, Plandište - Reljevo	9.477	47.227	163.043
	Una	Područje Bosanske Krupe	-	-	-
	Ukupno I grupa prioriteta		1.940.496	2.113.204	2.504.142
II grupa	Una	Bihać (od Ripača do Pokoja)	-	44.963	89.973
	Una	Područje Bosanske Otoke	-	-	-
	Drina	Područje Goražda	89.496	89.305	168.817
	Tinja	Naselje Tinja	-	-	-
	Ukupno I grupa prioriteta		89.496	134.268	258.790
III grupa	Una	Područje Kulen Vakufa	-	-	93.396
	Vrbaš	Područje Gornjeg Vakufa	130.770	373.537	297.194
	Vrbaš	Područje Donjeg Vakufa	26.852	92.636	87.933
	Tinja	Područje Srebrenika	891.085	174.553	239.468
	Ukupno II I grupa		1.048.707	640.726	717.991
IV grupa	Klokot	Rijeka Klokot	31.590	-	39.956
	Sana	Šire pogručje grada Sanski Most- Zgon	38.727	118.288	153.974
	Sanica	Rijeka Sanica	-	15.795	71.751
	Vrbaš	Područje grada Bugojna	-	407.331	-
	Željeznica	Rijeka Željeznica	676.810	66.390	221.027
	Bosna	Područje od Modriče do Šamca	98.000	100.000	-
	Bosna	Područje Maglaja			
	Bosna	Područje Kaknja			
	Spreča	Područje nizvodno od akumulacije Modrac	558.542	753.483	744.095
	Krivaja	Područje Vozuće			
	Usora	Federalni dio Kaloševići - ušće Bosne	33.345	51.726	439.404
Ukupno IV grupa		1.437.014	1.513.013	1.230.803	
Ostalo ulaganje		1.059.025	578.737	1.634.413	
Ostalo ulaganje na površinskim vodama II kategorije		1.405.314	1.179.544	716.733	
UKUPNO ULAGANJA NA VODNOM PODRUČJU RIJEKE SAVE		6.980.052	6.159.492	7.062.872	
VODNO PODRUČJE JADRANSKOG MORA			Ulaganja u KM		
Prioriteti po grupama	Ugrožena područja	2009. g	2010.g	2011.g	
I grupa	Mostarsko blato	Mostarsko blato	59.722	95.538	89.589
	Livanjsko polje	Šire područje Kazanci			
	Imotsko polje	Imotsko – Bekijsko polje			
	Glamočko polje	Šire područje Mladeškovci			
	Ukupno I grupa prioriteta		59.722	95.538	89.589
I grupa	Neretva	HE Mostar - VS Gabela	412.685	273.317	519.310
	Glamočko polje	Šire područje Pučine			
	Trebižat	dio Košuća-Humac i redovno održavanje r.TMT	272.254	315.485	288.692
	Ukupno II grupa prioriteta		684.939	588.802	808.002
III grupa	Trebižat	nizv. od Studenca	13.455		
	Livanjsko polje	Šire područje Čaprazlije			
	Ukupno III grupa prioriteta		13.455	----	-----
IV grupa	Bregava	Rijeka Bregava ušće			
	Krupa	Rijeka Kupa		126.087	158.192
	Ukupno IV grupa prioriteta		-----	126.087	158.192
Ostalo ulaganje		197.905	283.363	270.267	
Ostalo ulaganje na površinskim vodama II kategorije		64.999	24.849	65.000	
UKUPNO VODNO PODRUČJE JADRANSKOG MORA		1.021.020	1.118.639	1.391.955	

REFERENCE**I - OBLAST VODA**

1. DIREKTIVA 2000/60/EC od 23. listopada 2000god. Direktiva o vodama
2. DIREKTIVA 2007/60/EC Evropskog parlamenta i Saveta od 23. oktobra 2007. godine o proceni i upravljanju rizicima od poplava,
3. Zakon o vodama (Sl. n.FBiH broj 70/06)
4. Zakon o vodama Zeničko-dobojskog kantona (Sl.n.Ze-do kantona broj 17/07)
5. Zakon o vodama (Sl.n.Tuzlanskog kantona broj 15/08)
6. Zakon o vodama (Sl.n.Unskosanskog kantona broj ----)
7. Zakon o vodama Kantona Sarajevo
8. Vodoprivredna osnova BiH 1984.godine
9. Izvod iz Vodoprivredne osnove BiH urađen 1994.god.
10. Pravilnik o načinu određivanja granice vodnog dobra I o postupku utvrđivanja pripadnosti zemljišne čestce javnom vodnom dobru donio ministar 2006. godine
11. Odluka o granicama riječnih bazena i vodnih područja na teritoriji FBiH, 2007.godine
12. Procjena sadašnjeg nivoa zaštite od poplava u FBiH I izrada programa poboljšanja iz 2002.god.
13. Studija svakog ugroženog područja (32 knjige) Zavod za vodoprivredu Sarajevo i Mostar
14. Uredba o sadržaju i načinu izrade planova o zaštite i spašavanja od prirodnih i drugih nesreća, donijela Vlada FBiH (SL.n. FBiH broj 23/04 i 38/06)
15. Uredba o sadržaju i načinu izrade planova o zaštite i spašavanja od prirodnih i drugih nesreća i planove zaštite od požara, donijela Vlada FBiH februar 2011.godine
16. Glavnoi preventivni plan odbrane od poplava u FBiH (2008)
17. Strategija upravljanja vodama u FBiH

Na osnovu Zakona o vodama iz 2006.godine doneseni su sljedeći podzakonski akti:

1. Odluka o granicama riječnih bazena i vodnih područja na teritoriji FBiH (Sl n FBiH 41/07);
2. Odluka o visini posebnih vodnih naknada (Službene novine FBiH 46/07);
3. Pravilnik o načinu obrač, postupku i rokovima za obračunavanje i plaćanje i kontroli izmirivanja opće vodne naknade i posebnih vodnih naknada (Sl.n. FBiH 92/07. i 46/09);
4. Pravilnik o izmjenama i dopunama Pravilnika o načinu uplate javnih prihoda budžeta i vanbudžetskih fondova na teritoriji Federacije BiH (Službene novine FBiH 97/07);
5. Propis o sadržaju, obliku, uslovima, načinu izdavanja i čuvanja vodnih akata (Službene novine FBiH 06/08, 57/09 i 72/09);
6. Pravilnik o uslovima i kritrijima koje mora ispunjavati pravno lice za izradu dokumentacije na osnovu kojeg se izdaju vodni akti (Službene novine FBiH 17/08);
7. Pravilnik o sadržaju i načinu vođenja evidencije i dostavljanje podataka o količinama zahvaćene vode (Službene novine FBiH 83/08);
8. Pravilnik o načinu određivanja granice vodnog dobra i o postupku utvrđivanja pripadnosti zemljišne čestice javnom vodnom dobru (Službene novine FBiH 26/09);
9. Pravilnik o načinu i uslovima ograničenog prava korištenja javnog vodnog dobra (Službene novine FBiH 26/09);
10. Pravilnik o uvjetima i kriterijima koje moraju zadovoljiti ovlaštena pravna lica za obavljanje stručno-tehničkih poslova iz nadležnosti agencija za vode i načinu izdavanja ovlaštenja (Službene novine FBiH 75/09);
11. Uredba o vrstama i sadržaju planova zaštite od štetnog djelovanja voda (Sl. Novine FBiH 26/09);
12. Pravilnik o postupcima i mjerama u slučajevima akcidenta na vodama i obalnom vodnom zemljištu (Službene novine FBiH 71/09);

13. Pravilnik o utvrđivanju područja podložnih eutrofikaciji i osjetljivih na nitrata (Službene novine FBiH 71/09);
14. Pravilnik o monitoringu u područjima podložnim eutrofikaciji i osjetljivim na nitrata (Službene novine FBiH 71/09);
15. Pravilnik o uspostavi i upravljanju informacionim sistemom voda (Sl. novine FBiH 77/09);
16. Pravilnik o uvjetima koje moraju ispunjavati referentne, odnosno ovlaštene laboratorije za ispitivanje voda, sadržaju i načinu davanja ovlasti (Službene novine FBiH 14/10);
17. Rješenje o osnivanju i imenovanju članova Savjetodavnog vijeća Vodnog područja rijeke Save (Službene novine FBiH 77/09);
18. Rješenje o osnivanju i imenovanju članova Savjetodavnog vijeća Vodnog područja Jadranskog mora (Službene novine FBiH 80/09);
19. Pravilnik o zdravstvenoj ispravnosti vode za piće (Službeni list BiH 40/10);
20. Instrukcija o izdavanju vodnih akata za radove koji se izvode na sanaciji i održavanju vodotoka (Službene novine FBiH 04/11);
21. Pravilnik o uslovima i kriterijima koje mora ispunjavati specijalizovano i ovlaštenopravno lice za provođenje mjera otklanjanja ili spriječavanja zagađenja voda u slučaju iznenadnog zagađenja voda ili opasnosti od iznenadnog zagađenja voda I načinu davanja ovlaštenja (Sl. novine FBiH 06/11);
22. Fedralni operativni plan odbrane od poplava (Službene novine FBiH 07/11);

U primjeni su i podzakonski akti doneseni po Zakonu o vodama iz 1998.godine i to:

1. Pravilnik o graničnim vrijednostima opasnih i štetnih materija u tehnološkim otpadnim vodama prije njihovog ispuštanja u sistem javne kanalizacije, odnosno u drugi prijemnik (Sl. novine FBiH 50/07);
2. Pravilnik o graničnim vrijednostima opasnih i štetnih materija za vode koje se nakon prečišćavanja iz sistema javne kanalizacije ispuštaju u prirodni prijemnik (Službene novine FBiH 50/07);
3. Pravilnik o minimumu sadržine općeg akta o održavanju, korištenju i promatranju vodoprivrednih objekata (Službene novine FBiH 18/07);
4. Pravilnik o uvjetima za određivanje zona sanitarne zaštite i zaštitnih mjera za izvorišta voda koja se koriste ili planiraju da koriste za piće (Službene novine FBiH 51/02);
5. Uredba o opasnim i štetnim tvarima u vodama (Službene novine FBiH 43/07);
6. Uredba o klasifikaciji voda i voda obalnog mora Jugoslavije u granicama SR BiH ("Službene novine SR BiH", broj 18/80);

II – OBLAST ZAŠTITA I SPAŠAVANJE

1. Zakon o zaštiti i spašavanju ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća (Sl. n.FBiH broj 39/03 i 22/06)
2. Metodologija za izradu procjene ugroženosti od prirodnih o drugih nesreća, donio direktor Federalne uprave za civilne poslove (SL.n. FBiH broj 35/04)
3. Procjena ugroženosti FBiH od prirodnih i drugih nesreća izradila Federalne uprave za civilne poslove (SL.n. FBiH broj -/05)
4. Program razvoja zaštite i spašavanja ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća za razdoblje od 2007-2011.godine donesen 2007.godine

III - OBLAST ZAŠTITA OKOLIŠA

1. Zakon o zaštiti okoliša (Sl. n.FBiH broj ----)
2. Federalni hidrometeorološki zavod- Hidrografske karakteristike BiH